

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ & ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ / MASTER'S THESIS
Ο ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΔΥΤΙΚΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ
Ο ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ Η ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Π. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ
(Α.Π.Μ.: 3033202201019)

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΖΙΦΑΚΗΣ

Ελλάς, Κόρινθος, Σεπτέμβριος 2023

UNIVERSITY OF PELOPONNESE

FACULTY OF SOCIAL AND INTERNATIONAL SCIENCES

DEPARTMENT OF POLITICAL SCIENCE
AND INTERNATIONAL RELATIONS

Master of Arts (MA) in Governance and Public Policies

**Geopolitical Competition in the Western Balkans.
The Role and Influence of China**

MASTER'S THESIS

ANTONIOS P. MICHALOPOULOS

(UNIVERSITY REGISTRY NUMBER: 3033202201019)

SUPERVISOR PROFESSOR: NIKOLAOS TZIFAKIS

Hellas, Corinth, September 2023

Υπεύθυνη Δήλωση.

Δηλώνω ότι η διπλωματική εργασία που καταθέτω αποτελεί προϊόν δικής μου πνευματικής προσπάθειας, εμπειριστατωμένης μελέτης και έρευνας, δεν παραβιάζει τα δικαιώματα τρίτων μερών και ακολουθεί τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα επιστημονικής συγγραφής, τηρώντας πιστά την ακαδημαϊκή δεοντολογία και τις οδηγίες του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, τη σχολή Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών και του τμήματος Πολιτικών Επιστημών και Διεθνών Σχέσεων, στο οποίο είχα την τιμή να συμμετάσχω ως Μεταπτυχιακός Φοιτητής.

Οι απόψεις που εκφράζονται αποτελούν αποκλειστικά ευθύνη του συγγραφέως και ο Επιβλέπων, οι Εξεταστές, το Τμήμα και το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου δεν υιοθετούν κατ' ανάγκη τις εκφραζόμενες απόψεις ούτε φέρουν οποιαδήποτε ευθύνη για τυχόν λάθη και παραλείψεις μου αναλαμβάνοντας με τον τρόπο αυτό την ευθύνη μου ως φοιτητής και ως συγγραφέας της παρούσης Διατριβής.

Ο δηλών,

Αντώνιος Π. Μιχαλόπουλος

Σεπτέμβριος, 2023.

Στη μνήμη των Γονέων μου,
που με ανέθρεψαν με σωστές αρχές, με
στήριξαν και ήταν πάντα δίπλα μου στις
όποιες επιλογές μου.
Με Σεβασμό, Παντοτινή Αγάπη, Ισοβίως στις
σκέψεις μου....
Νοητά, τους Ευγνωμονώ και τους Ευχαριστώ
για όλα όσα έκαναν για μένα.

ΑΦΙΕΡΩΣΕΙΣ - ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

- I.** Αφιερώνω την Διπλωματική μου Εργασία, στη σύζυγο μου, **Ιωάννα Παπαζήση** και στα τρία υπέροχα παιδιά μας, στον **Παναγιώτη**, στον **Κίμων** και στη **Σοφία – Αθηνά** που με μεγάλες υλικές και άυλες θυσίες στήριξαν κάθε στιγμή τις προσπάθειες μου (και) σε αυτό το ταξίδι προς τη Γνώση.
- II.** **Ευχαριστώ θερμά**, τον επιβλέποντα Καθηγητή μου, κύριο **Νικόλαο Τζιφάκη** για τις πολύτιμες γνώσεις που μου προσέφερε αλλά και για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε για την υλοποίηση της Διπλωματικής μου Εργασίας, σε μια άποψη συνεργασία.
- III.** Δεν μπορώ να μην αναφέρω και να μην ευχαριστήσω, **όλους τους Καθηγητές και Καθηγήτριες** μου στο τμήμα Πολιτικών επιστημών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και **διαχρονικά όλους τους Δασκάλους και Καθηγητές** μου από τα πρώτα μαθητικά μου χρόνια στο 7^ο Δημοτικό, Γυμνάσιο και Γενικό Λύκειο Αθηνών στο Παγκράτι, στο Τ.Ε.Ι. της Πάτρας, στο Πανεπιστήμιο Πατρών, στο ΕΚΠΑ και σε όλους όσους μου προσέφεραν τις Πολύτιμες γνώσεις τους σε όλα τα πεδία που ήθελα να εκπαιδευτώ και να μάθω.
- IV.** Επίσης, **ευχαριστώ θερμά** τους Συναδέλφους μου στο **Ο.Α.Κ.Α.(Ολυμπιακό Στάδιο Αθηνών «Σπύρος Λούης»)**, την Διοίκηση του Οργανισμού, του τμήματος που έχω τη τιμή να εργάζομαι, όλους τους συναδέλφους μου καθώς και κάθε προγενέστερο εργοδότη μου αλλά και πρώην συναδέλφους μου.
- V.** Ευχαριστώ **όλους τους συμφοιτητές και συμφοιτήτριες** μου που μαζί ακολουθήσαμε το ίδιο πεδίο γνώσης σε αυτό το ταξίδι που κάναμε μαζί και περαιώσαμε τούτες τις σπουδές με θυσίες, κόπους, αγωνίες και με την προσμονή αφενός να προσφέρουμε στους εαυτούς μας περισσότερη γνώση αφετέρου δε να προσπαθήσουμε όπως μπορεί ο καθένας και ανάλογα με τις ευκαιρίες που η ζωή μας δίνει, να προσθέσουμε ένα λιθαράκι ώστε να κάνουμε τη χώρα μας, καλύτερη.
- VI.** Επίσης, την αφιερώνω στον **εαυτό μου** ως δώρο για τις όμορφες στιγμές και **τις υπέροχες εμπειρίες** που έζησα στην Κόρινθο.
- Με θετική πάντα διάθεση, πολύ κέφι για μάθηση και γνώση, πραγματικά οφείλω να πω **ότι δεν ξεπέρασα τον εαυτό μου** προς αυτή την κατεύθυνση.
- VII.** Τέλος, ευγνωμονώ τον Θεό που με αξίωσε και με αξιώνει με την άριστη υγεία, ζωντάνια, προσαρμοστικότητα και απίστευτη διάθεση που μου προσφέρει απλόχερα μέχρι στιγμής, να πραγματοποιώ αυτά τα γνωσιακά ταξίδια που τόσο λαχταρώ να ακολουθώ στο διάβα της ζωής μου.

ΛΕΞΕΙΣ – ΚΛΕΙΔΙΑ

Ε.Ε., Ευρωπαϊκή Ένωση, Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας, Κίνα, Δ.Β., Βαλκάνια, Βαλκανική χερσόνησος, ΔΒ6, ΔΒ5, ΔΒ7, WB6, WB7, Σερβία, Δρώντες, Ρόλος, Γεωπολιτική, Ανταγωνισμός, Επιρροή, Πολιτική, Οικονομία, Παρασκήνιο, Επιπτώσεις, Στρατηγική, Επίδραση, Ανταγωνισμός, Συγκριτικά, Ενέργεια, Υπέδαφος, Εφαλτήριο, Ισχύς, Ηγέτης, Ηγετική Δύναμη, ΛΔΚ, Ανάπτυξη, Οικονομία, Πολιτική, Κουλτούρα, Κοινωνία, Κοινωνικό, Γεωϋπολογιστική, Αλβανία, Τουρκία, Βόρεια Μακεδονία, ΗΠΑ.

WORDS - KEYS

EU, European Union, European Union, People's Republic of China, China, Western Balkans, Balkans, Balkan Peninsula, DB6, WB5, DB7, WB6, WB7, Serbia, Actors, Role, Geopolitics, Competition, Influence, Politics, Economy, Background, Impact, Strategy, Influence, Competition, Comparatively, Energy, Subsoil, Infrastructure, Buffer, Power, Leader, Leading Power, DRC, Development, Economy, Politics, Culture, Society, Social, Geo-computing, Albania, Turkey, North Macedonia, USA.

Ο Γεωπολιτικός Ανταγωνισμός στα Δυτικά Βαλκάνια

Ο Ρόλος και η Επιρροή της Κίνας

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Θέμα Μεταπτυχιακής εργασίας και Συγγραφέας στα Ελληνικά.....	1
Θέμα Μεταπτυχιακής εργασίας και Συγγραφέας στα Αγγλικά.....	2
Υπεύθυνη Δήλωση.....	3
Εις Μνήμην.....	4
Αφιερώσεις – Ευχαριστίες.....	5
Λέξεις-κλειδιά.....	6
Τίτλος Μεταπτυχιακής Εργασίας.....	7
Περιεχόμενα.....	8
Πίνακες.....	9
Συνοτομογραφίες και ακρωνύμια.....	10
Περίληψη.....	12
Abstract.....	13
Εισαγωγή.....	14
1. Γεωπολιτικές δυναμικές στα Δ.Β.	16
1.1. Η ιστορία των Δ.Β.	16
1.2. Σημασία του γεωπολιτικού ανταγωνισμού.....	18
1.3. Ιστορική εξέλιξη των γεωπολιτικών συμφερόντων.....	19
2. Η άνοδος της Κίνας στα Δ.Β.	20
2.1. Η αυξανόμενη παγκόσμια επιρροή της Κίνας.....	21
2.2. Κίνητρα για την εμπλοκή της Κίνας στα Δ.Β.....	22
3. Ο γεωπολιτικός υπολογισμός της Κίνας στα Δ.Β.	23
3.1. Γεωπολιτική Στρατηγική της Κίνας στην περιοχή.....	27
3.2. Ο Οικονομικός τομέας.....	29
3.3. Επενδύσεις Υποδομών και Διπλωματία Χρέους της Κίνας στα ΔΒ.....	31
3.4. Ο Πολιτικός Τομέας.....	35
4. Σχέσεις Κίνας - Σερβίας	40
4.1. Η επιρροή της Κίνας στην Σερβία.....	40
4.2. Οικονομική συνεργασία και έργα υποδομής.....	44
4.3. Πολιτικές και διπλωματικές σχέσεις.....	47
Συμπεράσματα	50
Βιβλιογραφία	53
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ - APPENDIX	60

Πίνακες

A/A	ΣΕΛΙΔΕΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ
1	29
2	31
3	32
4	33
5	34
6	35
7	39
8	45
9	45
10	46

Συντομογραφίες και ακρωνύμια

- • Άμεσες Ξένες Επενδύσεις ΑΞΕ
- • Διευρωπαϊκά Δίκτυα ΔΕΔ
- • ΗΠΑ, USA
- • Ευρωπαϊκή Ένωση ΕΕ, ΕΥ
- • Δ.Β. 6 WB6 West Balkans Six
- • Δ.Β. 6 ΔΒ, Δ.Β., WB7 (Including Slovenia)
- • Ευρωπαϊκή Κοινότητα ΕΚ
- • Ζώνη και Δρόμος BRI – Belt and Road Initiatives
- • Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία
- • Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ΕΚΤ
- • Συμφωνία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης ΣΣΣ
- • Development and Stabilization DaS
- • North Macedonia-Βόρεια Μακεδονία ΒΜ
- • Χερσαία Θαλάσσια οδός ταχείας μεταφοράς Ευρώπης-Κίνας LSER
- • Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη ΚΑΕ
- • Διαδικασία Συνεργασίας της Ν.Α.Ε. SEECF
- • Συμβούλιο Περιφερειακής Συνεργασίας RCC
- • Ο Δρόμος του Μεταξιού Silk Road S.R., SR
- • Νότιο Ανατολική Ευρώπη ΝΑΕ, Ν.Α.Ε.
- • Δ.Β. 5 (εξαιρουμένου του Κοσόβου) WB5

- Asian Investment and Infrastructure Bank AIB
- Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας ΑΠΕ
- Central Eastern South Eastern Europe CESEE
- China Ocean Shipping Company COSCO
- Asia-Pacific Economic Cooperation APEC
- Association of Southern Asia Nations +3(Japan/China/R.of Korea) ASEAN
- Ευρώ-Ασιατική Σύνοδος ASEM
- ASEAN Regional Forum ARF
- Food & Agriculture Organization FAO
- Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου Π.Ο.Ε.
- Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας Π.Ο.Υ.
- Ζώνη και Δρόμος OBOR
- Συντονιστικό κέντρο Ανθρωπιστικής Βοήθειας UN OCHA
- Γραφείο Ηνωμένων Εθνών του Υπατου Εκπροσώπου για τις Λιγότερο Αναπτυγμένες Χώρες UN - OHRLLS
- Η.Ε UNOPS
- Η.Ε UNOSSC
- United Nations Populated Fund - Οργάνωση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων UNFPA
- Η.Ε. UNICEF
- United Nations Development Programme UNDP
- Η.Ε. ECOSOC
- Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ-UN)
- Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ UNSC
- Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας WHO – Π.Ο.Υ.
- Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου Π.Ο.Ε.
- Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη CEE
- Δυτικά Βαλκάνια έξι (6) ΔΒ6
- Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας PRC
- Κινέζικη Εταιρεία Δρόμων και Γεφυρών / China Road and Bridge Corporation CRBC

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία εξετάζει το ρόλο και την επιρροή της Κίνας στα Δ.Β., αναδεικνύοντας την ιδιαίτερη κατάσταση της Σερβίας. Ως συνιστώσα της πρωτοβουλίας Belt and Road (BRI) της Κίνας, η οποία στοχεύει στη σύνδεση της Κίνας και της Ευρώπης μέσω υποδομών και οικονομικής συνεργασίας, η περιοχή βρίσκεται σε στρατηγική θέση. Παρόλο που η κινεζική επιρροή ποικίλλει μεταξύ των βαλκανικών χωρών, είναι ωστόσο ένας σημαντικός παράγοντας στο μεταβαλλόμενο γεωπολιτικό περιβάλλον της περιοχής και έχει επιπτώσεις τόσο για τους εγχώριους όσο και για τους διεθνείς δρώντες. Η επιρροή της Κίνας είναι λιγότερο αισθητή σε χώρες όπως η Αλβανία και η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, με μεγαλύτερη έμφαση στην οικονομική συνεργασία παρά στην πολιτική ευθυγράμμιση.

Ως εκ τούτου, θα προσπαθήσουμε να απαντήσουμε στο κεντρικό ερώτημα με τα επιμέρους υπό-ερωτήματα, πώς η Κίνα, με την οικονομική και πολιτική της επέκταση στην περιοχή της Ν.Α.Ε. , αλληλοεπιδρά με χώρες όπως η Σερβία με την οποία διατηρεί ειδικές πολιτικές, πολιτιστικές, οικονομικές και στρατιωτικές σχέσεις, εάν τελικά η αυξανόμενη επιρροή της στην Παγκόσμια Τράπεζα αποτελεί απειλή για την Ευρωπαϊκή Ένωση και πώς η Κίνα εκμεταλλεύεται περιφερειακά την επέκτασή της στην περιοχή της ΝΑΕ ενώ επηρεάζει χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Σερβίας, οι οποίες είναι επίσης υποψήφιος προς ένταξη στην ΕΕ επηρεάζοντας ή όχι την ενταξιακή τους πορεία και τη συνοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

Abstract

This diploma thesis examines the role and influence of China in the WB, highlighting Serbia's special situation. As a component of China's Belt and Road Initiative (BRI), which aims to connect China and Europe through infrastructure and economic cooperation, the region is strategically located. Although Chinese influence varies between Balkan countries, it is nevertheless a crucial factor in the changing geopolitical environment of the region and has implications for both domestic and international actors. China's influence is less noticeable in countries such as Albania and Bosnia and Herzegovina, with more emphasis on economic cooperation than political alignment.

Therefore, we will try to answer the central question with the individual sub-questions, how China, with its economic and political expansion in the SAE region, interacts with countries such as Serbia with which it maintains special political, cultural, economic and military relations, whether ultimately its growing influence in the World Bank poses a threat to the European Union and how China exploits regionally its expansion in the SEE region while affects countries, including Serbia, which are also candidates for EU membership, affecting or not their accession path and the cohesion of the European Union?

Εισαγωγή

Πολλαπλές Παγκόσμιες Πολιτικό-οικονομικές και στρατιωτικές δυνάμεις επιδιώκουν να ασκήσουν επιρροή σε αυτή τη στρατηγικά τοποθετημένη και ιστορικά πολύπλοκη περιοχή της Ν.Α.Ε., καθιστώντας τα Δ.Β. ένα σημαντικό χώρο γεωπολιτικού ανταγωνισμού. Λόγω των αυξανόμενων παγκόσμιων φιλοδοξιών και της δημιουργίας της Πρωτοβουλίας της για τη Ζώνη και τον Δρόμο (BRI), η θέση και η επιρροή της Κίνας μεταξύ αυτών των παραγόντων έχει αυξηθεί δραματικά τα τελευταία χρόνια (Ohashi, 2018).

Οι χώρες των WB6 πάσχουν από σημαντική υστέρηση υποδομών που θα τους βοηθούσε και στην αναγκαία οικονομική τους ανάπτυξη. (Bieber & Tzifakis, 2019, 2123). Οι πολιτικές ανακατατάξεις μετά τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας κατέστησαν την περιοχή ευάλωτη σε επεμβάσεις πολλών μη Ευρωπαίων δρώντων, ανάμεσα στους οποίους και την Κίνα (Bonum & Uvalic 2020, 36-57). Η περιοχή αποτελεί γεωγραφικά μια ευρωπαϊκή περιφέρεια (NAE) με ισχυρές ιστορικές, πολιτιστικές κι εθνολογικές κοινές βάσεις με την ΕΕ που είναι ο ισχυρότερος οικονομικός εταίρος για τα WB6. Ακόμη κι αν η διεξόδυση της Κίνας έχει αποκλειστικά οικονομικό χαρακτήρα στην περιοχή, από πολλούς ευρωπαϊκούς κύκλους χαρακτηρίζεται ως μια « μαύρη τρύπα» για την ασφάλεια της Ευρώπης (Bonomi & Uvalic 2020, 36-57).

Η πρωτοβουλία Belt and Road (BRI), που προηγουμένως αναφερόταν ως One Belt, One Road (OBOR) αποτελεί μία από τις σημαντικότερες πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις των τελευταίων δεκαετιών παγκοσμίως, καθώς είναι απαραίτητη για σημαντικό αριθμό χωρών, γεωγραφικά, στο πλαίσιο αυτής της πρωτοβουλίας. Στόχος της πρωτοβουλίας είναι οι υποδομές αλλά και η εμπορική ολοκλήρωση της Κίνας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γεγονός που συνεπάγεται σημαντικές επενδύσεις σε υποδομές στις χώρες των Δ.Β., οι οποίες είναι διαφορετικές και υπανάπτυκτες. (Mladen Ivanić, Aleksandar Savonjić, 2020). Το κενό που έχει αφήσει η Ε.Ε. στις χώρες της Ν.Α.Ε., έχει έρθει να το καλύψει η Κίνα.

Η παρούσα διατριβή εξετάζει τη θέση και την επιρροή της Κίνας στα Δ.Β., εμβαθύνοντας παράλληλα στην πολύπλοκη δυναμική του γεωπολιτικού ανταγωνισμού στην περιοχή. Στα κεφάλαια που ακολουθούν, θα προσφέρουμε αρχικά κρίσιμες πληροφορίες για τα Δ.Β. και το πλαίσιο έρευνας, φωτίζοντας την ιστορική εξέλιξη της περιοχής και τη σημασία της στο ευρύτερο διεθνές περιβάλλον. Η έρευνα που θα ακολουθήσει θα τονίσει πόσο κρίσιμο είναι να κατανοήσουμε τον γεωπολιτικό ανταγωνισμό στα Δ.Β., λαμβάνοντας υπόψη το πώς αυτός μπορεί να επηρεάσει τόσο την τοπική σταθερότητα όσο και τους στόχους σημαντικών διεθνών δυνάμεων όπως η Κίνα.

Θα γίνει μια σε βάθος εξέταση της αυξανόμενης παγκόσμιας επίδρασης και των στόχων δέσμευσης της Κίνας, προκειμένου να κατανοηθεί καλύτερα η αυξανόμενη επιρροή της χώρας στα Δ.Β.. Θα εξετάσουμε τους

γεωπολιτικούς, οικονομικούς στόχους και τη διπλωματική επιρροή της Κίνας, τα οποία παίζουν ρόλο στην αυξανόμενη περιφερειακή επιρροή της.

Η συγκριτική ανάλυση της επιρροής της Κίνας στη Σερβία αποτελεί κρίσιμο στοιχείο αυτής της διατριβής. Θέλουμε να προβούμε σε κατατοπιστικές συγκρίσεις και να ανακαλύψουμε διαφορές στο βάθος και την έκταση της επίδρασης της Κίνας στην πολιτική, οικονομική και διπλωματική σφαίρα των χωρών αυτών αξιολογώντας την πολύπλευρη συμμετοχή της Κίνας σε αυτές. Θα συνεχίσουμε συνοπτικά, τη συγκριτική μας ανάλυση εξετάζοντας την επιρροή της Κίνας στις άλλες χώρες των Δ.Β.. Στόχος μας είναι να εντοπίσουμε μοτίβα και τάσεις στην εμπλοκή της Κίνας σε ολόκληρη την περιοχή μέσω αυτής της εμπεριστατωμένης ανάλυσης (Conley et al. 2020, 17). Επιδιώκουμε να κατανοήσουμε τις ευρύτερες επιπτώσεις της παρουσίας της Κίνας στα Δ.Β. στην περιφερειακή δυναμική και τη γεωπολιτική ισορροπία στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, εντοπίζοντας επαναλαμβανόμενα θέματα και διαφοροποιώντας τις διαφορές στην επιρροή της.

Η διατριβή θα υπεισέλθει σε μεγαλύτερη λεπτομέρεια εξετάζοντας τις γεωπολιτικές επιπτώσεις και την περιφερειακή σταθερότητα σχετικά με την επεκτεινόμενη επιρροή της Κίνας. Θα συζητήσουμε επίσης τις δυσκολίες και τους κινδύνους που θέτει η παρουσία της Κίνας, όπως ζητήματα με τη διπλωματία του χρέους, τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις στα ήδη περιβαντολλογικά επιβαρυμένα Δ.Β. και τα προβλήματα ασφαλείας. Ο προσδιορισμός του τρόπου με τον οποίο η Κίνα αλληλοεπιδρά με σημαντικούς διεθνείς δρώντες στα Δ.Β., είναι επίσης ζωτικής σημασίας καθώς η επιρροή της Κίνας συνεχώς, επεκτείνεται.

Μέσα από τη μελέτη της δυναμικής αυτών των σχέσεων θα καταστεί σαφέστερο αν η εμπλοκή της Κίνας προωθεί ή υπονομεύει τους στόχους των άλλων δρώντων, έχοντας ενδεχομένως αντίκτυπο στη γενική σταθερότητα και ασφάλεια στην περιοχή.

Θα ερευνήσουμε αν ο ρόλος της Κίνας και η επιρροή της σε όλους τους εμπλεκόμενους αλληλοεπιδρά και σε ποιον βαθμό αλλά κυρίως κατά πόσο η αλληλοεπίδραση αυτή αποφέρει σημαντικά θετικά αποτελέσματα μέσα από τα φαινομενικά ή όχι, αρνητικά.

Μέσα από αυτό το πόνημα αυτό που αποτελεί την Διπλωματική μου ερευνητική εργασία, ευελπιστώ να απαντηθεί το κεντρικό και ουσιαστικό ερώτημα, με τρόπο ξεκάθαρο. Αποτελεί η συνεχόμενη αύξηση του ρόλου και της επιρροής της Κίνας στη Ν.Α.Ε., στην πολύπαθη γεωγραφικά περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων, απειλή για την Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση (European Integration) ή τελικά ή διείσδυση της Κίνας στα Δ.Β., αποτελεί εφιαλτήριο περαιτέρω πολλαπλής ανάπτυξης τόσο για την ίδια όσο και για την Ευρώπη;

1. Γεωπολιτικές δυναμικές στη Ν.Α.Ε.

1.1. Σημασία του γεωπολιτικού ανταγωνισμού

Μετά τις εχθροπραξίες της δεκαετίας του 1990, τα έθνη των Δ.Β. ξεκίνησαν μια πορεία προς την ειρήνη, την αρμονία και την ένταξη στους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Η περιοχή θεωρεί εδώ και καιρό την ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) ως έναν από τους κύριους στόχους της. Η επέκταση της ΕΕ θεωρήθηκε ως ένας τρόπος στήριξης της οικονομικής ανάπτυξης των Δ.Β., της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ενώ ορισμένα έθνη της περιοχής έχουν ήδη επιτύχει καθεστώς υποψήφιου μέλους, άλλα εξακολουθούν να εργάζονται για να το πετύχουν (Andjelic, 2020).

Η πλήρης περιφερειακή συνεργασία παρεμποδίζεται από τις επίμονες φυλετικές και πολιτικές δυσκολίες σε ορισμένες περιοχές. Η ανάπτυξη της περιοχής παρεμποδίζεται επίσης από τη διαφθορά, τους σαθρούς θεσμούς και την έλλειψη προοπτικών απασχόλησης. Εξωτερικά γεωπολιτικά συμφέροντα είναι επίσης σε εξέλιξη, με ισχυρά έθνη να ανταγωνίζονται για επιρροή στην περιοχή. Τα ΔΒ αποτελούν επίκεντρο γεωπολιτικής αντιπαλότητας λόγω της πλεονεκτικής τους θέσης στο μέσο της διαδρομής μεταξύ της Κεντρικής Ευρώπης και της Μεσογείου. Λόγω των αμφιλεγόμενων ενεργειακών πόρων της περιοχής, των συγκοινωνιακών συνδέσεων και των δυνατοτήτων επέκτασης της αγοράς, ένας αριθμός παραγόντων, συμπεριλαμβανομένων της ΕΕ, ΗΠΑ, Ρωσίας και Κίνας, έχουν συμφέροντα σε αυτήν (Gasmi & Prlja, 2020).

Λόγω μιας σειράς τακτικών εκτιμήσεων, τα ΔΒ έχουν μεγάλη γεωπολιτική σημασία, καθώς αποτελούν ζώνη ενδιαφέροντος και συγκρούσεων για τις εγχώριες και για τις ξένες δυνάμεις. Αποτελώντας κρίσιμο διαμετακομιστικό κόμβο για τις εμπορικές και ενεργειακές ροές, επωφελούνται από την πλεονεκτική θέση τους ως γέφυρα μεταξύ της Κεντρικής Ευρώπης και της Μεσογείου, έχοντας πρόσβαση σε σημαντικές μεταφορικές συνδέσεις, συμπεριλαμβανομένων των χερσαίων διαδρόμων και των θαλάσσιων λιμένων. Επειδή παρέχει πρόσβαση σε θαλάσσιες εμπορικές διαδρομές και λειτουργεί ως πύλη προς τη Μεσόγειο Θάλασσα, η ακτή της Αδριατικής προσθέτει στη σημασία της και προσελκύει έθνη που επιθυμούν να προβάλλουν επιρροή και να αποκτήσουν μεγαλύτερη πρόσβαση στην ευρύτερη περιοχή (Galeotti, 2018).

Επιπλέον, τα Δ.Β. είναι πλούσια σε φυσικούς πόρους, συμπεριλαμβανομένων των ορυκτών, του υδροηλεκτρικού δυναμικού και της καλλιεργήσιμης γης, γεγονός που προσελκύει έθνη που επιδιώκουν να διασφαλίσουν την πρόσβαση σε πόρους και να προωθήσουν την οικονομική ανάπτυξη και την ενεργειακή ασφάλεια. Δεδομένου του ιστορικού των εχθροπραξιών και των ανεπίλυτων ανησυχιών στην περιοχή που θα μπορούσαν να έχουν αντίκτυπο στα γειτονικά έθνη, η σταθερότητα και η ασφάλεια της περιοχής είναι ουσιώδους σημασίας για τη συνολική αρχιτεκτονική ασφάλειας της Ευρώπης. Ο γεωπολιτικός ανταγωνισμός

έχει αυξηθεί ως αποτέλεσμα των επιθυμιών της περιοχής να ενταχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία βλέπει τη διαδικασία διεύρυνσης ως μια ευκαιρία να επεκτείνει την επιρροή της, να προωθήσει τις δημοκρατικές αξίες και να προωθήσει την οικονομική ολοκλήρωση. Για να αντισταθούν στην ανάπτυξη της ΕΕ ή να προωθήσουν τους δικούς τους στόχους, εξωτερικά μέρη όπως η Ρωσία και η Κίνα προσπαθούν επίσης να επηρεάσουν την πορεία των γεγονότων στα (Abazi, 2021).

Η πιθανότητα ένταξης των χωρών των Δ.Β. στο NATO έχει επίσης αυξήσει την γεωπολιτική αντιπαλότητα, καθώς η ένταξη στο NATO σηματοδοτεί την προσχώρηση στη Δύση και παρέχει εγγύηση ασφάλειας. Χώρες όπως η Κίνα και η Ρωσία συμμετέχουν σε διάφορες προσπάθειες και σχέδια που αποσκοπούν στον επηρεασμό ορισμένων χωρών των Δ.Β., γεγονός που διαμορφώνει περαιτέρω το γεωπολιτικό τοπίο της περιοχής. Τα ΔΒ υπήρξαν ιστορικά ευάλωτα σε πολέμους δι' αντιπροσώπων, στους οποίους εξωτερικές χώρες υποστηρίζουν διάφορους πολιτικούς ή φατρίες για να επιτύχουν τους δικούς τους στόχους, με αποτέλεσμα να κλιμακώνονται ενδεχομένως οι εντάσεις και να παρεμποδίζονται οι προσπάθειες ειρήνευσης και συμφιλίωσης στην περιοχή. Τέλος, η γεωπολιτική ανταγωνιστικότητα της περιοχής επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από γεωοικονομικά και εμπορικά συμφέροντα. Η πρόσβαση στις περιφερειακές αγορές και οι επενδυτικές προοπτικές αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για τα εξωτερικά μέρη που συμμετέχουν στον καθορισμό του μέλλοντος των Δ.Β. (Bieber & Tzifakis, 2019).

1.2. Ιστορική εξέλιξη των γεωπολιτικών συμφερόντων

Η περίπλοκη αλληλοεπίδραση των ιστορικών γεγονότων και των στρατηγικών στόχων πολλών εξωτερικών παραγόντων έχει επηρεάσει τη γεωπολιτική δυναμική στα ΔΒ. Λόγω της στρατηγικής της θέσης στο σημείο συνάντησης της Ευρώπης και της Μεσογείου, η περιοχή αποτέλεσε επίκεντρο αυτοκρατορικών ανταγωνισμών και συγκρούσεων ισχύος σε όλη τη διάρκεια της ιστορίας. Από τον 14ο έως τον 20ό αιώνα, η Οθωμανική Αυτοκρατορία κυριαρχούσε στην περιοχή και προσέλκυσε την προσοχή άλλων αυτοκρατορικών δυνάμεων, συμπεριλαμβανομένης της Ρωσικής Αυτοκρατορίας και της Αυστρο-Ουγγρικής Αυτοκρατορίας, γεγονός που οδήγησε σε πολέμους και εδαφικές διαμάχες. Στις αρχές της δεκαετίας του 1990 σημειώθηκε η διάλυση της Σοσιαλιστικής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας, η οποία σηματοδότησε μια αλλαγή στο γεωπολιτικό περιβάλλον της περιοχής. Η επακόλουθη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας οδήγησε σε αιματηρές συγκρούσεις και φυλετικές εντάσεις, οι οποίες ώθησαν τη διεθνή δράση για να σταματήσει η κατάσταση να επιδεινώνεται και να διασφαλιστούν τα στρατηγικά συμφέροντα. Η περιοχή σταθεροποιήθηκε και υποστηρίχθηκε στη μετάβαση της προς τη δημοκρατία και την οικονομική ανάπτυξη από τις μεγάλες δυνάμεις, ιδίως τις Ηνωμένες Πολιτείες και τα Ευρωπαϊκά έθνη (Panagiotou, 2020).

Ένας σημαντικός παράγοντας που επηρέασε τη γεωπολιτική δυναμική ήταν η επιθυμία των χωρών των Δ.Β. να ενταχθούν στην ΕΕ. Ενώ οι υποψήφιες χώρες εργάζονται για να επιτύχουν τις προϋποθέσεις ένταξης και να προσελκύσουν επενδύσεις και βοήθεια, η πολιτική διεύρυνσης της ΕΕ επιδιώκει να προωθήσει τη σταθερότητα, τη δημοκρατία και την οικονομική πρόοδο στην περιοχή (Metushaj, 2018).

Τα γεωπολιτικά συμφέροντα έχουν επίσης επηρεαστεί από την προέλαση του NATO στα ΔΒ. Άλλες εξωτερικές δυνάμεις, κυρίως η Ρωσία, η οποία θεωρεί την παρουσία του NATO ως κίνδυνο για την ασφάλειά της, αντιτάχθηκαν στην προσθήκη ορισμένων εθνών στη συμμαχία, παρά το γεγονός ότι θεωρήθηκε ότι βελτιώνει την ασφάλεια και τη σταθερότητα (Bechev, 2019). Η Ρωσία θεωρεί ότι τα ΔΒ ανήκουν στη σφαίρα επιρροής της και ιστορικά διατηρεί στενούς δεσμούς κυρίως Θρησκευτικούς, με τη Σερβία και άλλα έθνη της περιοχής. Όσον αφορά τη μελλοντική ένταξη ορισμένων Βαλκανικών κρατών στο NATO και την ΕΕ, η συμμετοχή της Ρωσίας επιχειρεί να επιβεβαιώσει την παρουσία της και να εξουδετερώσει την επιρροή των δυτικών δυνάμεων. Τα γεωπολιτικά συμφέροντα της Κίνας έχουν αυξηθεί σημαντικά, πρόσφατα. Η Κίνα έχει επενδύσει σε έργα υποδομής και έχει ενισχύσει τις εμπορικές σχέσεις με τα κράτη της περιοχής στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας της Belt and Road Initiative (BRI). Μέσω αυτής της αλληλοεπίδρασης, η Κίνα ελπίζει να ενισχύσει την πολιτική της επιρροή και να αποκτήσει πρόσβαση σε αγορές και πόρους, περιπλέκοντας περαιτέρω το γεωπολιτικό ανταγωνισμό στην περιοχή (Marco, 2021).

1.3. Η πολιτική των Δ.Β.

Στα Δ.Β. εξακολουθεί να υφίσταται σημαντικός γεωπολιτικός ανταγωνισμός και οι σημαντικότεροι παράγοντες επιδιώκουν επιθετικά τους στρατηγικούς τους στόχους. Η σταθερότητα και η ανάπτυξη της περιοχής επηρεάζονται σημαντικά από τις νέες τάσεις στο πολιτικό περιβάλλον. Σημαντικές δαπάνες για υποδομές έχουν πραγματοποιηθεί ως αποτέλεσμα της διευρυμένης επιρροής της Κίνας μέσω της πρωτοβουλίας BRI, δημιουργώντας τόσο ευκαιρίες για οικονομική ανάπτυξη όσο και ανησυχίες για πιθανές πολιτικές πιέσεις. Η πολιτική της περιοχής διαμορφώνεται από την αντιπαλότητα μεταξύ των ξένων παραγόντων, ιδίως της Ρωσίας και της ΕΕ καθώς η Ρωσία θέλει να διατηρήσει την κυριαρχία της, ενώ η ΕΕ προωθεί τη δημοκρατική διακυβέρνηση και την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση αλλά με πολύ σκληρούς όρους (Miloevi & Trot, 2021).

Με χώρες όπως η Αλβανία, το Μαυροβούνιο, η Βόρεια Μακεδονία και η Σερβία στο δρόμο προς την ένταξη στην ΕΕ, το πρόγραμμα διεύρυνσης της ΕΕ συνεχίζει να ωθεί την ανάπτυξη στα ΔΒ (Freyburg & Richter, 2010). Ωστόσο, το μέλλον των σχέσεων της περιοχής με την ΕΕ παραμένει αβέβαιο λόγω των ζητημάτων διακυβέρνησης και μεταρρυθμίσεων. Αν και ορισμένα έθνη αντιμετωπίζουν προκλήσεις στην αντιμετώπιση ζητημάτων όπως η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, είναι επίσης εμφανείς οι προσπάθειες για βελτίωση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Η έμφαση στη σύνδεση και τις υποδομές έχει αλλάξει το οικονομικό τοπίο των Δ.Β., με τις επενδύσεις στην ενέργεια και τις υποδομές μεταφορών να ενισχύουν το εμπόριο και την περιφερειακή ολοκλήρωση. Αν και οι επεκτάσεις αυτές παρουσιάζουν επιχειρηματικές ευκαιρίες, εγείρουν επίσης ερωτήματα σχετικά με το πώς τέτοια μαζικά κατασκευαστικά έργα μπορεί να επηρεάσουν το περιβάλλον. Λόγω της εγγύτητας πιθανών ζωνών συγκρούσεων και των μακροχρόνιων εντάσεων, τα ζητήματα ασφάλειας και η ευθυγράμμιση της εξωτερικής πολιτικής είναι ζωτικής σημασίας για τη δυναμική της περιοχής. Για τις χώρες των Δ.Β., η διατήρηση μιας ευαίσθητης ισορροπίας μεταξύ των εξωτερικών παραγόντων για την προστασία των εθνικών συμφερόντων, είναι υψίστης σημασίας (Hulsey & Keil, 2020).

2. Η άνοδος της Κίνας στα Δυτικά Βαλκάνια

Η άνοδος της Κίνας στα ΔΒ τροφοδοτείται από έναν σύνθετο συνδυασμό λόγων που υποστηρίζουν την αυξανόμενη εμπλοκή της στην περιοχή. Η επιδίωξη των οικονομικών συμφερόντων και των εμπορικών δυνατοτήτων της Κίνας βρίσκεται στην πρώτη γραμμή αυτών των κινήτρων. Τα ΔΒ είναι μια επιθυμητή περιοχή για κινεζικές επενδύσεις λόγω της πλεονεκτικής τους θέσης ως πύλη προς την Ευρώπη και του πλούτου της σε φυσικούς πόρους. Η Κίνα επιθυμεί να ενισχύσει τη συνδεσιμότητα και να ανοίξει νέους εμπορικούς διαύλους μεταξύ Ασίας και Ευρώπης επενδύοντας σε έργα υποδομής, όπως δρόμους, σιδηροδρόμους και λιμάνια. Αυτό θα της επιτρέψει να βασίζεται λιγότερο στις καθιερωμένες διαδρομές και θα της παρέχει καλύτερη πρόσβαση στις ευρωπαϊκές αγορές (Amineh, 2022).

2.1. Η αυξανόμενη παγκόσμια επιρροή της Κίνας

Η εμπλοκή της Κίνας προσφέρει μια εναλλακτική οδό για τις χώρες της περιοχής προκειμένου να διαφοροποιήσουν τις συνεργασίες τους και να αξιοποιήσουν τις οικονομικές ευκαιρίες, καθώς η ΕΕ επιδιώκει να επεκτείνει την επιρροή της μέσω της διαδικασίας διεύρυνσης.

Τα τελευταία χρόνια, καθώς η Κίνα επιδιώκει να ενισχύσει την παρουσία της και τη στρατηγική της θέση στην περιοχή, τα WB6, έχουν αναδειχθεί σε κρίσιμο σημείο εστίασης για την αυξανόμενη παγκόσμια επιρροή της. Για τη βελτίωση των πολιτιστικών δεσμών και της αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ της Κίνας και των χωρών των Δ.Β., έχουν δημιουργηθεί ινστιτούτα κινεζικής γλώσσας και πολιτισμού καθώς και προγράμματα υποτροφιών (Tonchev, 2017).

Η Κίνα πραγματοποιεί επενδύσεις σε ενεργειακές υποδομές και συμμετέχει σε ενεργειακά έργα λόγω των ενεργειακών πόρων της περιοχής και της καίριας θέσης της για τη διαμετακόμιση ενέργειας. Χρησιμοποιεί την εμπλοκή της στην περιοχή ως όπλο για να προωθήσει τους στρατηγικούς της στόχους και να παρουσιάσει τη θέση της στην παγκόσμια σκηνή. Η Κίνα προωθεί ενεργά την ήπια ισχύ και την πολιτιστική διπλωματία της για να συμπληρώσει την οικονομική και πολιτική της επιρροή. Η εμπλοκή της Κίνας επιχειρεί επίσης να κερδίσει πολιτική υποστήριξη για την παγκόσμια ατζέντα της και να εξασφαλίσει πρόσβαση στις περιφερειακές αγορές και πόρους (Zweers et al., 2020).

Η πρόσβαση των Δ.Β. στις πολυπόθητες επενδύσεις και τους οικονομικούς πόρους καθίσταται δυνατή χάρη στην οικονομική συμμετοχή της Κίνας, η οποία στηρίζει την οικονομική ανάπτυξη και μεγέθυνση της περιοχής (Hackaj, 2019).

Στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας BRI, η εμπλοκή της Κίνας στη ΝΑΕ, έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Η BRI επιδιώκει να ενισχύσει τους δεσμούς και να ενθαρρύνει τις επενδύσεις και το εμπόριο μεταξύ της Κίνας και άλλων περιοχών του κόσμου, ιδίως των Δ.Β. Η Κίνα χρησιμοποιεί την παρουσία της στα Δ.Β. για να ασκήσει σημαντική πολιτική και διπλωματική επιρροή εκτός από τις οικονομικές της δραστηριότητες.

2.2. Κίνητρα για την εμπλοκή της Κίνας στα Δυτικά Βαλκάνια

Τα Δ.Β. είναι υψίστης σημασίας στο πλαίσιο της ευρύτερης πρωτοβουλίας BRI της Κίνας, μιας παγκόσμιας αναπτυξιακής στρατηγικής που αποσκοπεί στην προώθηση της συνδεσιμότητας και της οικονομικής συνεργασίας. Η περιοχή αποκτά κρίσιμη θέση ως βασικός κόμβος στον στόχο της Κίνας για ολοκληρωμένα δίκτυα εμπορίου και υποδομών στο πλαίσιο της BRI. Θέλει να επεκτείνει τη θέση της στο BRI και να καθιερωθεί ως βασική δύναμη στο διεθνές εμπόριο και την οικονομική ανάπτυξη μέσω των επενδύσεών της στα WB6 . Εκτός από την επιδίωξη οικονομικού κέρδους, η εμπλοκή της Κίνας υποκινείται επίσης από την επιθυμία της για γεωπολιτική και διπλωματική επιρροή. Η Κίνα δημιουργεί στέρεες πολιτικές και οικονομικές σχέσεις με την περιοχή, προκειμένου να επηρεάσει τις θέσεις της περιοχής σε παγκόσμια ζητήματα και να κερδίσει υποστήριξη για τις πολιτικές της στα διεθνή φόρουμ, λόγω των ιστορικών δεσμών της περιοχής με σημαντικές χώρες, όπως η ΕΕ και η Ρωσία. Προκειμένου να ενισχύσει τη θέση της σε πολλαπλά πολυμερή φόρουμ και να αναδιαμορφώσει την παγκόσμια τάξη, η Κίνα πρέπει να αξιοποιήσει τη διπλωματική της δύναμη (Vangelis, 2017).

Το ίδιο θέλουν και οι χώρες των ΔΒ από την Κίνα ως μόνιμο μέλος του Σ.Α. του ΟΗΕ για να προασπίζουν τα συμφέροντα τους.

Η εμπλοκή της Κίνας επηρεάζεται επίσης σε μεγάλο βαθμό από τους ενεργειακούς πόρους και την πλεονεκτική θέση των Δ.Β. για τη μεταφορά ενέργειας. Η Κίνα χρειάζεται πρόσβαση σε μια ποικιλία αξιόπιστων ενεργειακών πηγών για να καλύψει τις αυξανόμενες ενεργειακές της ανάγκες. Η Κίνα σκοπεύει να διασφαλίσει την πρόσβαση στους πόρους και να βελτιώσει την ενεργειακή της ασφάλεια επενδύοντας σε ενεργειακές υποδομές και συμμετέχοντας σε ενεργειακά έργα στην περιοχή. Αυτή η αλληλοεπίδραση προσφέρει ταυτόχρονα στην Κίνα και τα δυνατότητες ενεργειακής συνεργασίας και διαφοροποίησης του εφοδιασμού (Milos Djindjic, 2023).

Ακόμα και αν η Κίνα δεν εξάγει όσο θα ήθελε τους φυσικούς πόρους της περιοχής, αυτό που θέλει περισσότερο είναι η πρόσβαση και ο δρόμος μεταφοράς των ενεργειακών πηγών στις άλλες περιφερειακές χώρες.

Πολλοί υποστηρίζουν ότι οι ενεργειακοί πόροι στη ΝΑΕ είναι μια πανάκεια διότι λόγω του τοπιογραφικού χώρου τα Βαλκάνια δεν είναι τόσο πλούσια σε υπέδαφος, κυρίως σε καλής ποιότητας πετρέλαιο (Σταυριανός Λ, 2007).

Μια εξήγηση για την επέκταση της Κίνας είναι ότι πρόκειται για μια προσπάθεια εξισορρόπησης της επιρροής των ανταγωνιστικών εθνών, ιδίως της ΕΕ και Ρωσίας. Η εμπλοκή της Κίνας παρέχει μια διαφορετική οδό στις χώρες της περιοχής για να διαφοροποιήσουν τις συνεργασίες τους και να επωφεληθούν από τις οικονομικές ευκαιρίες, καθώς η ΕΕ στοχεύει να αυξήσει την επιρροή της μέσω της διαδικασίας διεύρυνσης. Η ρωσική επιρροή αντισταθμίζεται από τη διεκδίκηση της Κίνας, καθώς οι δύο μεγάλες χώρες ανταγωνίζονται για στρατηγικά πλεονεκτήματα στην περιοχή (Ρανλίεβιέ, 2019).

3. Ο γεωπολιτικός υπολογισμός της Κίνας στα Δυτικά Βαλκάνια

Συγκεκριμένα, ο μηχανισμός 17+1 χρησιμεύει ως η πλατφόρμα μέσω της οποίας η Κίνα υιοθετεί μια συλλογική προσέγγιση προς την περιοχή της CEE. Οι πέντε χώρες της περιοχής των Δ., δηλαδή η Β-E, το Μαυροβούνιο, η Αλβανία, η Σερβία και η Β-M, έχουν καθιερώσει τη συμμετοχή τους στο μηχανισμό 17+1. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων, αν και με ορισμένες εξαιρέσεις, οι κατηγοριοποιήσεις αυτές βασίζονται στο παράδειγμα "+1", όπου μια ομάδα εθνών από μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή συνοδεύεται αποκλειστικά από την Κίνα ως συμπληρωματικό μη περιφερειακό συμμετέχοντα. Ως εκ τούτου, μπορεί να υποστηριχθεί ότι η περίπτωση των "17+1" δεν αποκλίνει από την καθιερωμένη προσέγγιση της εξωτερικής πολιτικής της Κίνας για την επισημοποίηση των συνεργατικών προσπαθειών στο περιφερειακό πλαίσιο. Το πρωταρχικό ενδιαφέρον της Κίνας οφείλεται κυρίως στη γεωγραφική τους εγγύτητα με την ΕΕ, η οποία αποτελεί σημαντική εξαγωγική αγορά για την Κίνα. Ως εκ τούτου, αξίζει να επισημανθεί ότι η κύρια πρωτοβουλία που έχει αναλάβει η κινεζική κυβέρνηση είναι η χερσαία-θαλάσσια οδός ταχείας μεταφοράς Κίνας-Ευρώπης (LSER) (Ferchen et al., 2018). Αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Πρωτοβουλίας Ζώνης και Δρόμου (BRI), χρησιμεύει ως ένας ζωτικής σημασίας διάδρομος μεταφορών που διευκολύνει τη συνδεσιμότητα μεταξύ της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας και της ευρωπαϊκής ηπείρου μέσω της Ελλάδας και της περιοχής των ΔΒ (Clingendael Report, AUGUST 2020, chapter 1.1.)

Τα εμπορευματοκιβώτια μεταφέρονται μέσω θαλάσσιων οδών από τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας στο αξιόλογο λιμάνι του Πειραιά στην Ελλάδα. Στη συνέχεια, μεταφέρονται μέσω σιδηροδρομικών δικτύων που διασχίζουν τα εδάφη της Β-M και της Σερβίας, φτάνοντας τελικά στους τελικούς προορισμούς τους στην Ουγγαρία και την Τσεχική Δημοκρατία (COSCO Shipping, 2019).

Η Κίνα, επίσημα γνωστή ως Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας, είναι μια κυρίαρχη χώρα που βρίσκεται στην Ανατολική Ασία. Η COSCO Shipping, μια επιχείρηση που ανήκει στο κράτος και αναγνωρίζεται ως η σημαντικότερη ναυτιλιακή εταιρεία της Κίνας, ασχολείται επιμελώς με τη διαδικασία μετατροπής του Πειραιά σε εξέχοντα περιφερειακό κόμβο από το έτος 2009.

Η COSCO, μια εξέχουσα πολυεθνική εταιρεία, κατέχει επί του παρόντος το πλειοψηφικό πακέτο των μετοχών της αξιόλογης λιμενικής αρχής του Πειραιά. Επιπλέον, μια θυγατρική της COSCO διαχειρίζεται και επιβλέπει αποτελεσματικά τις λειτουργίες του τερματικού σταθμού εμπορευματοκιβωτίων του λιμανιού. Στο δεύτερο μέρος του 2019, η COSCO, μια εξέχουσα πολυεθνική εταιρεία, απέκτησε πλειοψηφικό ποσοστό στην ελληνική σιδηροδρομική εταιρεία Piraeus Europe-Asia Railway Logistics (PEARL).

Υπό την επιρροή της COSCO, ο Πειραιάς γνώρισε μια σημαντική μεταμόρφωση, αναδεικνύοντας ως το πιο πολυσύχναστο λιμάνι εμπορευματοκιβωτίων στην περιοχή της Μεσογείου. Η σιδηροδρομική σύνδεση που συνδέει τον Πειραιά με την Κεντρική Ευρώπη είναι στενά συνυφασμένη με το εκτεταμένο δίκτυο σιδηροδρομικών υπηρεσιών Κίνας-Ευρώπης, με τη Βουδαπέστη να αποτελεί κομβικό κόμβο. Τον Μάιο του 2020, εν μέσω της παγκόσμιας πανδημίας COVID-19, η κινεζική κυβέρνηση οργάνωσε τη μεταφορά ενός τρένου φορτωμένου με βασικές ιατρικές προμήθειες από τη Γουχάν, μια πόλη που βρίσκεται στην κεντρική Κίνα, στο Βελιγράδι, την πρωτεύουσα της Σερβίας (COSCO Shipping, ‘COSCO Shipping Acquired a 60% Stake in a Greek Railway Company’, http://en.coscoshipping.com/art/2019/11/15/art_6923_124985.html (accessed 20 May 2020).)

Μετά την αρχική ανακοίνωση, πολλές σιδηροδρομικές εταιρείες εξέφρασαν στη συνέχεια την πρόθεσή τους να δημιουργήσουν μια μόνιμη σιδηροδρομική σύνδεση μεταξύ των της Κίνας και του Βελιγραδίου (Freight, 2020).

Στο πλαίσιο της BRI, αξίζει να αναφερθεί ότι μεταξύ των χωρών των Δ.Β , η Σερβία, η Β-Μ και το Κόσοβο, έχουν ιδιαίτερη σημασία για την Κίνα, με τη Σερβία να διαδραματίζει σημαντικότερο ρόλο από την άποψη αυτή. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι και οι τρεις χώρες, διαθέτουν σχετικά μέτρια θαλάσσια λιμάνια και παρουσιάζουν περιορισμένη ενσωμάτωση με τις πρωταρχικές αρτηρίες μεταφορών βορρά-νότου που διασχίζουν τη Βόρεια Μακεδονία και τη Σερβία. Το εν εξελίξει κατασκευαστικό έργο, το οποίο χρηματοδοτείται από κινεζικό δάνειο, επιδιώκει να δημιουργήσει μια σύνδεση μεταξύ του λιμανιού του Μπαρ, του κύριου θαλάσσιου λιμένα του Μαυροβουνίου, και του Βελιγραδίου στη Σερβία. Το εγχείρημα αυτό είναι μια προσπάθεια που αναλαμβάνει το Μαυροβούνιο με στόχο την ενίσχυση της συμμετοχής του στις διαπεριφερειακές μεταφορές (Huang, 2016). Στο πολιτικό πλαίσιο της Κίνας, ο LSER αντιπροσωπεύει απλώς έναν από τους πολλούς διαδρόμους που οι κινεζικές επιχειρήσεις επιθυμούν ενεργά με στόχο την ενίσχυση των εμπορικών σχέσεων Κίνας-ΕΕ και την ενίσχυση της συμμετοχής τους στο πεδίο των παγκόσμιων μεταφορών (M. Ferchen *et al.* 2018), ‘Assessing China’s Influence in Europe through Investments in Technology and Infrastructure: Four Cases’, Leiden Asia Centre, <https://leidenasiacentre.nl/wp-content/uploads/2018/12/Influence-in-Europe-through-Investments-and-Technology-anf-infra.pdf> p. 20.

Είναι επιτακτική ανάγκη να αναγνωριστεί ότι υπάρχει ένα πλήθος διαδρομών μέσω των οποίων μπορούν να ενισχυθούν οι μεταφορές από την Κίνα προς την Κεντρική Ευρώπη και είναι ζωτικής σημασίας να εξεταστεί η πιθανή διαδρομή μέσω της ΝΑΕ.

Επιπλέον, αξίζει να αναφερθεί ότι κινεζικές κρατικές επιχειρήσεις έχουν πραγματοποιήσει στρατηγικές επενδύσεις στο τουρκικό λιμάνι Kumport, το οποίο βρίσκεται σε κοντινή απόσταση από την Κωνσταντινούπολη. Εκτός από το εκτεταμένο θαλάσσιο εμπόριο μεγάλων αποστάσεων, είναι αξιοσημείωτο ότι η Νοτιοανατολική Ευρώπη και η Κίνα διατηρούν σύνδεση μέσω της αξιοποίησης των ναυτιλιακών οδών που διασχίζουν τη Μαύρη Θάλασσα, καθώς και των σιδηροδρομικών μεταφορών μέσω της Τουρκίας, που εκτείνονται στην περιοχή του Καυκάσου και της Κεντρικής Ασίας.

Η Πρωτοβουλία BRI, διευκολύνει τη διαφοροποίηση και την επέκταση του εξωτερικού εμπορίου της Κίνας μέσω της δημιουργίας ενός ολοένα και πιο εκτεταμένου δικτύου εναλλακτικών και συμπληρωματικών διαδρομών μεταφοράς. Εκτός από την παρουσία τους στη ΝΑΕ, οι κινεζικές οντότητες παρουσιάζουν επίσης στρατηγικά συμφέροντα σε λιμάνια που βρίσκονται στην περιοχή της δυτικής Μεσογείου, όπως το Vado Ligure και η Βαλένθια, το Ζεεμπρούγκε, η Αμβέρσα και το Ρότερνταμ. (2020), (Hughes at al, 2020).. Ενώ η πρωταρχική εστίαση της πρωτοβουλίας BRI περιστρέφεται γύρω από το εμπόριο, τις επενδύσεις και την ανάπτυξη, είναι επιτακτική ανάγκη να αναγνωριστεί ότι το φιλόδοξο αυτό εγχείρημα χρησιμεύει επίσης ως στρατηγικό εργαλείο για την προώθηση των γεωπολιτικών συμφερόντων της Κίνας. Μέσω της ενίσχυσης της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και οικονομικής αλληλεξάρτησης, η Πρωτοβουλία BRI προσπαθεί να δημιουργήσει ένα ευνοϊκό στρατηγικό περιβάλλον για την Κίνα στο άμεσο μέλλον. Η πρωτοβουλία BRI αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο στο πλαίσιο της συνολικής ατζέντας εξωτερικής πολιτικής της Κίνας (Gigov and Poposka, 2022).

3.1. Γεωπολιτική στρατηγική της Κίνας στην περιοχή της ΝΑΕ

Τα ΔΒ6, έχουν αποτελέσει σημαντικό επίκεντρο της γεωπολιτικής στρατηγικής της Κίνας, καθώς η επιρροή της σε όλο τον κόσμο αυξάνεται. Η ποικιλόμορφη στρατηγική εμπλοκής της Κίνας στην περιοχή περιλαμβάνει οικονομικές επενδύσεις, κατασκευή υποδομών, διπλωματικές προσπάθειες και πολιτιστικές ανταλλαγές. Η πρωτοβουλία Belt and Road Initiative (BRI), η οποία αποσκοπεί στη βελτίωση της συνδεσιμότητας και την προώθηση της οικονομικής συνεργασίας μεταξύ της Κίνας και του υπόλοιπου πλανήτη, βρίσκεται στον πυρήνα του σχεδίου της Κίνας. Ζωτικός κρίκος στο φιλόδοξο δίκτυο εμπορικών και μεταφορικών γραμμών BRI στα ΔΒ που βρίσκονται σε στρατηγική θέση ως γέφυρα που συνδέει την Ευρώπη με την Ασία. Ο στόχος των επενδύσεων της Κίνας σε έργα υποδομής, όπως αυτοκινητόδρομοι, σιδηροδρομικές γραμμές και λιμάνια, είναι να ενισχύσει τα συστήματα μεταφορών και να διευκολύνει τη μετακίνηση ανθρώπων και προϊόντων στη χώρα. Η Κίνα ελπίζει να βελτιώσει τους εμπορικούς δεσμούς με την Ευρώπη, να διαφοροποιήσει τις αλυσίδες εφοδιασμού και να μειώσει την εξάρτηση από τις καθιερωμένες εμπορικές οδούς, συμπεριλαμβάνοντας τα στην BRI. Η θέση της Κίνας ως σημαντικού συμμετέχοντος στο διεθνές εμπόριο και την οικονομική ανάπτυξη ενισχύεται από αυτή τη στρατηγική κίνηση (Heiduk and Sakaki, 2019).

Η εμπλοκή της Κίνας υποκινείται εν μέρει από οικονομικά συμφέροντα και ενεργειακή ασφάλεια. Οι κινεζικές επενδύσεις σε ενεργειακές υποδομές και έργα προσελκύονται από τους τεράστιους φυσικούς πόρους της περιοχής και τη στρατηγική θέση της για τη διαμετακόμιση ενέργειας. Η Κίνα προσπαθεί να μετριάσει τους πιθανούς κινδύνους που συνδέονται με την ενεργειακή ασφάλεια, συμμετέχοντας στην κατασκευή ενεργειακών εγκαταστάσεων, προκειμένου να εξασφαλίσει την πρόσβαση σε βασικούς πόρους και να διαφοροποιήσει τις πηγές ενεργειακού εφοδιασμού της (Hong, 2016).

Επιπλέον, η Κίνα έχει την ευκαιρία να αποκτήσει πρόσβαση στις ευρωπαϊκές αγορές και πόρους χάρη στη σημασία των Δ.Β. ως πέρασμα προς την Ευρώπη. Τα έργα υποδομής που χρηματοδοτεί η Κίνα αποσκοπούν στη βελτίωση της συνδεσιμότητας και στο άνοιγμα νέων εμπορικών διαύλων, υποστηρίζοντας τον στόχο της για την ανάπτυξη της οικονομίας της με εξαγωγικό προσανατολισμό και την προώθηση των οικονομικών συμφερόντων της στην περιοχή. Η Κίνα χρησιμοποιεί τη διπλωματική της επιρροή και υποστηρίζει έργα ήπιας ισχύος ως μέρος της γεωπολιτικής της στρατηγικής και στοχεύει να επηρεάσει τις απόψεις των περιφερειακών εθνών για διεθνή ζητήματα για να κερδίσει έτσι, υποστήριξη για τα προγράμματά της διατηρώντας στενές πολιτικές και οικονομικές σχέσεις μαζί τους. Με προγράμματα όπως ινστιτούτα κινεζικής γλώσσας και πολιτισμού και προγράμματα υποτροφιών που αποσκοπούν στην ανάπτυξη ευνοϊκών εντυπώσεων και στη

βελτίωση της κατανόησης μεταξύ της Κίνας και των εθνών των Δ.Β., η πολιτιστική διπλωματία διαδραματίζει ζωτικό ρόλο (Rahman, 2020).

Η θέση της Κίνας ως περιφερειακό αντίβαρο σε ανταγωνίστριες χώρες-δρώντες, αποτελεί κρίσιμη συνιστώσα της στρατηγικής της. Η εμπλοκή της Κίνας παρέχει μια διαφορετική οδό για τα έθνη των Δ.Β. ώστε να διαφοροποιήσουν τις συνεργασίες τους και να αναζητήσουν οικονομικές ευκαιρίες καθώς η ΕΕ στοχεύει να αυξήσει την επιρροή της μέσω της διαδικασίας διεύρυνσης.

Επιπλέον, δεδομένου ότι τα δύο ισχυρά έθνη ανταγωνίζονται για στρατηγικά οφέλη, η παρουσία της Κίνας στην περιοχή λειτουργεί ως αντίβαρο στη ρωσική κυριαρχία. Η Κίνα θέλει να προωθήσει την περιφερειακή ολοκλήρωση εντός των Δ.Β. καθώς και τις εμπορικές σχέσεις με την Ευρώπη δίνοντας έμφαση στη συνδεσιμότητα και την ανάπτυξη υποδομών. Οι μεγάλες επενδύσεις στις μεταφορές υποστηρίζουν την οικονομική σταθερότητα και ανάπτυξη, γεγονός που συνάδει με τον γενικότερο στόχο της Κίνας για την προώθηση της ειρήνης και της ευημερίας μέσω της οικονομικής συνεργασίας (Hu and Lu, 2016).

Η επιθυμία των Δ.Β. να ενταχθούν στην ΕΕ έχει αντίκτυπο στη γεωπολιτική πολιτική της Κίνας. Παρόλο που η Κίνα έχει ως πολιτική της να μην παρεμβαίνει στις εσωτερικές υποθέσεις άλλων εθνών, η δυναμική της διεύρυνσης της ΕΕ μπορεί να έχει αντίκτυπο στη δέσμευσή της. Η Κίνα μπορεί να καθιερωθεί ως εξέχων εταίρος και ενδεχομένως να συμμετάσχει στη συνεχιζόμενη διαδικασία ένταξης των Δ.Β., προωθώντας τους οικονομικούς και πολιτικούς δεσμούς με τα εν λόγω έθνη (Blanchard and Flint, 2017).

3.2. Ο οικονομικός τομέας

Η κινεζική πρωτοβουλία BRI, χρησιμεύει ως το κύριο πλαίσιο που καθοδηγεί την εξωτερική πολιτική της Κίνας προς μια πληθώρα περιοχών σε ολόκληρο τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένων και των Δ.Β..

Ως εκ τούτου, οι διμερείς σχέσεις μεταξύ Κίνας και χωρών της περιοχής αυτής, επηρεάζονται σημαντικά από αυτό το πλαίσιο, το οποίο επιδιώκει την ενίσχυση του παγκόσμιου εμπορίου και τη συμμετοχή κινεζικών επιχειρήσεων, ιδίως στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας και των επικοινωνιακών υποδομών (Hurley et al., 2019).

CHINA – EU				
	<i>Imports</i>	<i>Exports</i>	<i>Imports</i>	<i>Exports</i>
Albania	58% (1)	76% (1)	9% (3)	2% (4)
BiH	61% (1)	72% (1)	7% (3)	-
Kosovo	49% (1)	33% (1)	10% (3)	-
Montenegro	47% (1)	37% (1)	8% (3)	4% (5)
N. Macedonia	50% (1)	79% (1)	6% (4)	2% (4)
Serbia	59% (1)	68% (1)	9% (2)	2% (7)

Πίνακας 1 Εμπόριο αγαθών των Δ.Β. με την ΕΕ και την Κίνα, ως ποσοστό του συνολικού εμπορίου, 2019

Η προαναφερθείσα ανάλυση των διακυμάνσεων του όγκου των εξαγωγών και των εισαγωγών δείχνει ότι το επίπεδο της άμεσης εμπορικής έκθεσης της Κίνας, χαρακτηρίζεται από έναν ορισμένο βαθμό ασάφειας, ενώ παραμένει σταθερό σε όλες τις εμπλεκόμενες χώρες. Παρόλο που το επίπεδο της εμπλοκής, μετρούμενο ως ποσοστό του συνολικού εμπορίου, παραμένει κάτω από το 10%, είναι αξιοσημείωτο ότι η Κίνα έχει ανέλθει και έχει καταστεί είτε ο δεύτερος είτε ο τρίτος σημαντικότερος εισαγωγικός εταίρος. Ουσιαστικά, μπορεί να υποστηριχθεί ότι, αν και η ΕΕ παραμένει ο κυρίαρχος εταίρος, η Κίνα έχει εξισορροπήσει αποτελεσματικά την επιρροή άλλων συμβατικών εταίρων στην περιοχή, όπως η Ρωσία ή η Τουρκία (Fardella & Prodi, 2017).

Η παρατηρούμενη τάση στις άμεσες ξένες επενδύσεις (FDI) παρουσιάζει εντυπωσιακή ομοιότητα με εκείνη που παρατηρείται στο πεδίο του διεθνούς εμπορίου. Το φαινόμενο της εμπλοκής παρουσιάζει μια διακριτή ανοδική πορεία, αν και αξίζει να αναφερθεί ότι η Κίνα δεν κατέχει τη διάκριση του κυριότερου άμεσου επενδυτή σε καμία από τις χώρες της περιοχής.

Η Σερβία και η Αλβανία αναδεικνύονται ως αξιοσημείωτοι δικαιούχοι των κινεζικών άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ) εντός της περιοχής. Κατά το έτος 2016, το ποσοστό των κινεζικών άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ) στη Σερβία ανερχόταν σε 7,32% των συνολικών ΑΞΕ, ενώ ο κορυφαίος επενδυτής, η Ολλανδία, κατείχε μερίδιο 13,18%, ενώ μέχρι το έτος 2018, το ποσοστό των κινεζικών επενδύσεων στη Σερβία είχε σημειώσει αξιοσημείωτη αύξηση, φθάνοντας σε σημαντικό μερίδιο 14%, πλησιάζοντας έτσι την κυρίαρχη θέση που κατείχε προηγουμένως η Γαλλία, η οποία αντιστοιχούσε στο 16,24 τοις εκατό των συνολικών επενδύσεων εκείνη την περίοδο.

Η πρωταρχική εστίαση των άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ) της Κίνας έγκειται κατά κύριο λόγο στο πεδίο των εξαγωγών, σε αντίθεση με τις επενδύσεις σε νέα πεδία. Το έτος 2016, η κινεζική κρατική επιχείρηση γνωστή ως Hesteel Group εξαγόρασε τον όμιλο χαλυβουργίας Zelezara Smederevo έναντι συνολικού ποσού 46 εκατ. ευρώ. Η Zelezara Smederevo, η οποία στην επίσημη ονοματολογία της αναφέρεται εναλλακτικά ως HBIS Group Serbia, αναδείχθηκε ως η κατεξοχήν σερβική εταιρεία που ασχολείται με τις εξαγωγές, αναλαμβάνοντας έτσι το ρόλο του μεγαλύτερου εξαγωγέα της χώρας. Επιπλέον, η εν λόγω εγκατάσταση διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην προώθηση μιας αξιοσημείωτης ανόδου των επιπέδων περιφερειακής απασχόλησης στην περιοχή των λειτουργικών της εγκαταστάσεων.

Ο οργανισμός ασχολείται με τη λειτουργία μιας μονάδας παραγωγής χάλυβα, μιας μονάδας άλεσης κασσίτερου και ενός λιμανιού σε ποτάμι (Arežina, 2020).

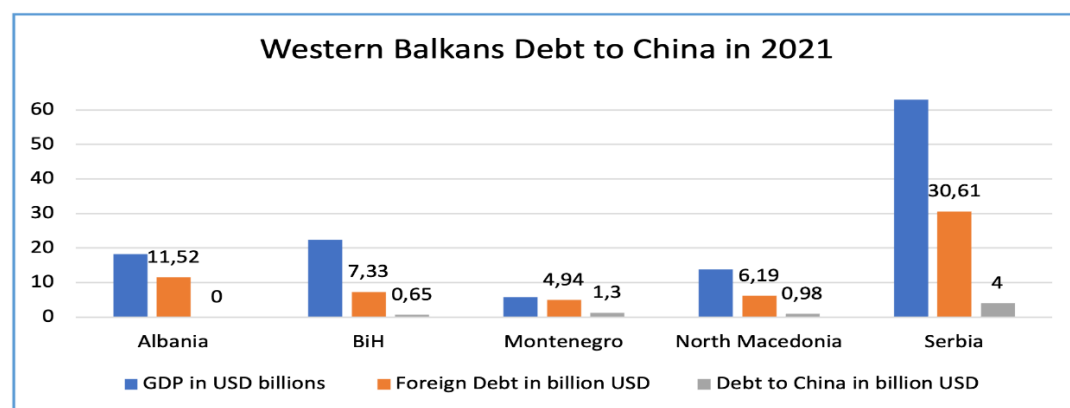
Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί ότι στη Σερβία, ο αξιόλογος όμιλος Zijin Mining Group, στον οποίο η κινεζική κυβέρνηση διατηρεί πλειοψηφικό πακέτο μετοχών, πραγματοποίησε μια σημαντική εξαγορά το 2018. Συγκεκριμένα, προμηθεύτηκε το 63% του εργοστασίου χαλκού RTB Bor, το οποίο στη συνέχεια άλλαξε όνομα σε Zijin Bor Copper. Η συναλλαγή αυτή ανήλθε σε σημαντικό ποσό ύψους 279 εκατ. ευρώ. Τον Απρίλιο του έτους 2020, η Zijin Bor Copper προέβη σε μια αξιοσημείωτη δήλωση σημαντικής επένδυσης ύψους 731 εκατ. ευρώ, με σκοπό την αύξηση της υφιστάμενης δυναμικότητάς της (Grgić, 2017).

3.3. Επενδύσεις Υποδομών και Διπλωματία Χρέους στα Δυτικά Βαλκάνια

Τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας έχει δει μια αστρονομική άνοδο από μια απομονωμένη οικονομική οπισθοδρόμηση σε μια πρώτη παγκόσμια δύναμη. Η άνοδος αυτή συνοδεύεται από την ανάδειξη της Κίνας ως ηγέτη στη διεθνή χρηματοδότηση της ανάπτυξης (Singh, 2021). Αυτό έρχεται σε μια κρίσιμη στιγμή για τα αναπτυσσόμενα έθνη που αντιμετωπίζουν ένα συνεχώς αυξανόμενο κενό χρηματοδότησης υποδομών (Carmody, 2020). Ανταποκρινόμενο στην αυξανόμενη ζήτηση, το Πεκίνο βοήθησε στη χρηματοδότηση δύο νέων πολυμερών αναπτυξιακών τραπεζών, της Νέας Τράπεζας Ανάπτυξης και της Ασιατικής Τράπεζας Επενδύσεων Υποδομών, μαζί με 13 περιφερειακά και διμερή ταμεία (Singh, 2021). Οι κινεζικές τράπεζες είναι επίσης παρούσες σε ολόκληρο τον αναπτυσσόμενο κόσμο, επεκτείνοντας τα δάνεια σε χώρες που οι παραδοσιακοί δανειστές έχουν αποφύγει (Singh, 2021).

Το επίκεντρο του διεθνούς ελέγχου όσον αφορά τις οικονομικές σχέσεις της Κίνας με την περιοχή αφορά κυρίως τα δάνεια που χορηγούνται για την ανάπτυξη υποδομών και όχι το εμπόριο ή τις άμεσες επενδύσεις.

Όσο περισσότερες χώρες είναι χρεωμένες στην Κίνα, τόσο υψηλότεροι είναι οι κίνδυνοι ότι το Πεκίνο θα μπορούσε να επιχειρήσει να επαναδιαπραγματευτεί δάνεια σε αντάλλαγμα για την προώθηση των διπλωματικών και πολιτικών στόχων του, χωρίς να αποκλείει πιθανές κατασχέσεις περιουσιακών στοιχείων, όπως αποδεικνύεται σε άλλες χώρες της BRI (Kratz et al., 2019)

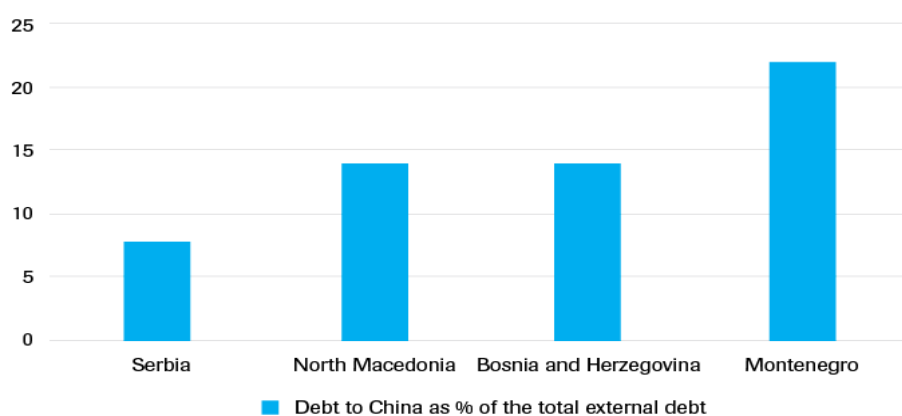
Source: <https://www.ceicdata.com/en/indicator/albania/external-debt>; https://www.research.unicredit.eu/DocsKey/emergingmarkets_docs_2021_179967.ashx?EXT=pdf&KEY=l6KjPzSYBBGzROuioxedUNdVq q1wFeRoBg8dvzn51cwxIFTj0Rbl4w==&T=1;

https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2022/April/weo-report?c=914,963,967,943,962,942.&s=GGXWDG_NGDP,&sy=2021&ey=2021&ssm=0&scsm=1&sc=0&ssd=1&ssc=0&sic=0&sort=count ry&ds=.&br=1

Οι κινεζικές κατασκευαστικές εταιρείες, οι οποίες συγκαταλέγονται μεταξύ των μεγαλύτερων παγκοσμίως και παρουσιάζουν σημαντική παρουσία σε διάφορες περιοχές, συγκεντρώνουν κυρίως τις δραστηριότητές τους στα , συμπεριλαμβανομένης της Κροατίας, όταν πρόκειται για την ανάμειξή τους στην Ευρώπη.

Η Σερβία προμηθεύτηκε δάνειο ύψους 195 εκατ. ευρώ από την Exim Bank, το οποίο διατέθηκε για την κατασκευή της γέφυρας Pupin. Επιπλέον, εξασφαλίστηκε πρόσθετο δάνειο ύψους 1,08 δισ. ευρώ για την ανάπτυξη δύο τμημάτων του σιδηροδρομικού δικτύου Βελιγραδίου-Βουδαπέστης, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι ένα σημαντικό ποσό ύψους 538 εκατ. ευρώ εξασφαλίστηκε με ρητό σκοπό τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης και εγκατάστασης του σταθμού ηλεκτροπαραγωγής με καύση άνθρακα Kostolac B3. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί σε 7 εκατ. ευρώ. 91% του συνολικού δημόσιου χρέους του Βελιγραδίου, το οποίο αποτιμάται σε 24,5 δισ. ευρώ. το προαναφερθέν ποσό ισοδυναμεί περίπου με την ανεξόφλητη υποχρέωση που έχει το Βελιγράδι προς την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (EIB), αποτελώντας το πενήντα τοις εκατό του χρέους του προς τη Διεθνή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (IBRD) (Ανιϊčić & Ανιϊčić, 2019).

- Η Αλβανία έχει παρουσιάσει μια διακριτή τάση μείωσης του χρέους προς τη Κίνα, με το ποσό που οφείλει στο Πεκίνο να ανέρχεται σε 13,7 εκατ. ευρώ το έτος 2010 και στη συνέχεια να μειώνεται σε 1,6 εκατ. ευρώ μέχρι το έτος 2019 (Schmalzer, 2019).

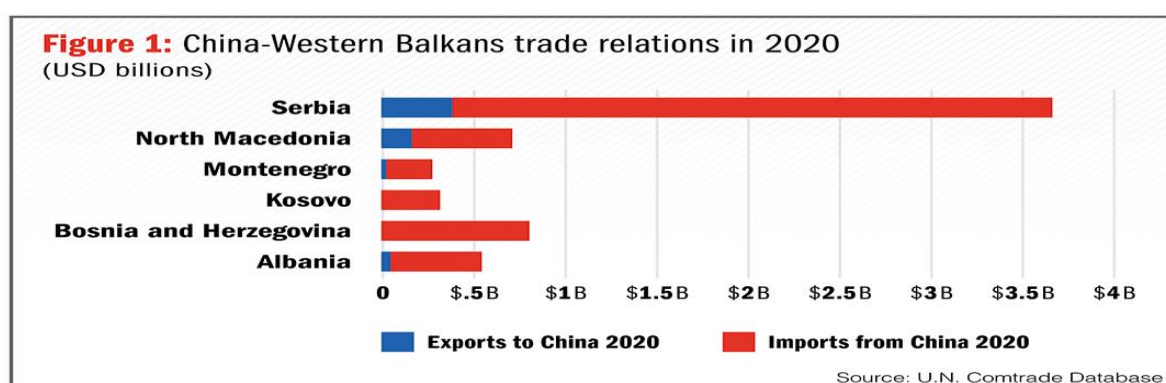

Χρέος προς την Κίνα, συσσωρευμένο από δάνεια για έργα υποδομής και ενέργειας

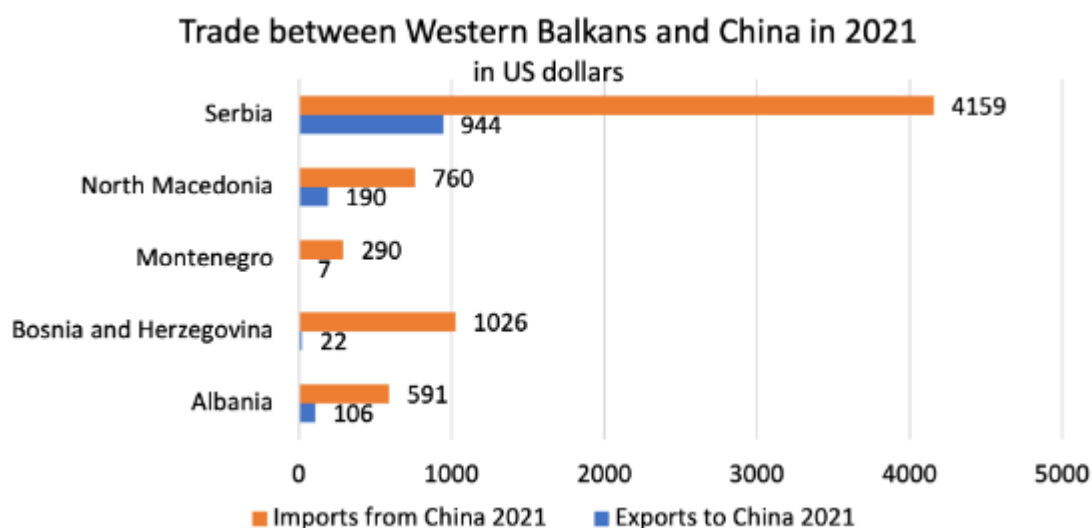
Πηγή: Debt to China as % of the total external debt, σελίδα 16

Η μόνη ολοκληρωμένη προσπάθεια κατασκευής υποδομών στην περιοχή των Δ.Β. αφορά τη γέφυρα Pupin στη Σερβία και ξεκίνησε το 2016. Αντίθετα, τα υπόλοιπα μεγαλύτερα και περίπλοκα σχεδιασμένα έργα στην περιοχή βρίσκονται επί του παρόντος είτε στη μέση της κατασκευής είτε έχουν σημειώσει καθυστερήσεις στην εκτέλεσή τους. Στα εν εξελίξει κατασκευαστικά έργα περιλαμβάνονται ο αυτοκινητόδρομος Bar-Boljare στο Μαυροβούνιο, ο σιδηρόδρομος Βελιγραδίου-Βουδαπέστης, οι αυτοκινητόδρομοι Miladinovtsi-Shtip και Ohrid-Kicevo στη Β-Μ και το τμήμα του αυτοκινητόδρομου Pochitel-Zvirovici στη Β-Ε. Οι οικονομικοί τομείς που έχουν προσδιοριστεί για συνεργασία περιλαμβάνουν τις υποδομές, τους φυσικούς πόρους και την ενέργεια. Αξίζει να αναφερθεί ότι η φύση της συνεργασίας λαμβάνει χώρα κατά κύριο λόγο σε επίπεδο κυβέρνησης προς κυβέρνηση, όπως τονίζεται από τους (Jonidić και συν. 2020).

Εκτός από την υφιστάμενη οικονομική δέσμευση μεταξύ της Κίνας και της περιοχής, είναι επιτακτική ανάγκη να εξεταστούν οι μελλοντικές συνεισφορές που μπορεί να επιφέρει η Κίνα κατά την προσεχή περίοδο. Παρόμοια με την εξέχουσα εξέταση της προσέγγισης της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς τις χώρες της περιοχής των Δ.Β. όσον αφορά την προοπτική ένταξής τους, είναι εύλογο ότι οι προσδοκίες της περιοχής για την Κίνα ως μια ανερχόμενη οικονομική δύναμη θα μπορούσαν επίσης να επηρεάσουν την κινεζική προσέγγιση (SEAMAN et al., 2017).

Πηγή: Βάση δεδομένων των Ηνωμένων Εθνών κοινών εμπορικών συναλλαγών μεταξύ Εμπορικών σχέσεων Κίνας και Δ.Β. το 2020, <https://perconcordiam.com/china-in-the-balkans/>

Source: UNComtrade database

Οι δραστηριότητες που ανέλαβε η COSCO στον Πειραιά χρησιμεύουν ως μια σημαντική ένδειξη προς τα έθνη των Δ.Β. ότι, ενισχύοντας τις υποδομές τους με τη βοήθεια της Κίνας, μπορούν ενδεχομένως να επωφεληθούν από μεταγενέστερες ευκαιρίες για να αποκομίσουν άμεσα τα οφέλη της οικονομικής προόδου της Κίνας. Το φαινόμενο αυτό μπορεί να εκδηλωθεί με διάφορους τρόπους, όπως η αύξηση της τουριστικής δραστηριότητας, η άνοδος του όγκου του εμπορίου ή η εισροή επενδύσεων που στοχεύουν ειδικά στον τομέα της μεταποίησης (Qianqian & Davarinou, 2019).

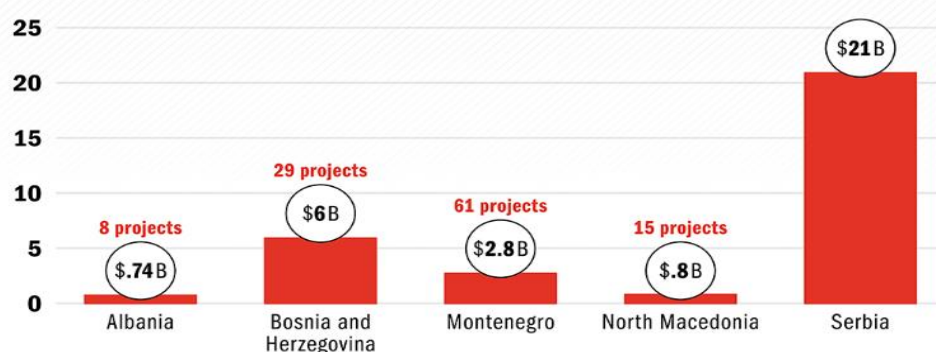
Όταν η κινεζική κυβέρνηση και οι κινεζικές πολυεθνικές επιχειρήσεις έχουν έννομο συμφέρον στη διαρκή πρόοδο των υποδομών ενός έθνους, αυξάνει την πιθανότητα αξιοποίησης της ικανότητάς τους να συγχρονίζουν τις διασυνδεδεμένες προσπάθειες προς όφελος του εν λόγω έθνους.

Μέχρι στιγμής, τα απτά οικονομικά πλεονεκτήματα που αποκόμισε η Ελλάδα από τις κινεζικές προσπάθειες στον Πειραιά έχουν εκδηλωθεί κυρίως με τη μορφή αξιοσημείωτης επέκτασης των εργασιών μεταφόρτωσης, με αποκορύφωμα την άνοδο του λιμανιού στην αξιόσεβαστη θέση του κατεξοχήν θαλάσσιου κόμβου της Μεσογείου έως το έτος 2019. Ο προσδιορισμός του κατά πόσον η ελληνική περίπτωση είναι πραγματικά μοναδική ή δυνητικά αναπαραγωγίσιμη σε κάποιο βαθμό στα ΔΒ, αποτελεί ένα δύσκολο έργο.

Ωστόσο, είναι προφανές ότι η αδυσώπητη φύση των μελλοντικών οικονομικών δυνατοτήτων της Κίνας επηρεάζει εγγενώς τις αλληλοεπιδράσεις της με τα ΔΒ (Ma & Peverelli, 2019).

Figure 2: Chinese Projects in the Western Balkans

(USD billions)

Source: United Nations Conference on Trade and Development

Πηγή: UN Conference on Trade and Development, <https://perconcordiam.com/china-in-the-balkans/>

3.4. Ο πολιτικός τομέας

Στην προσέγγισή της προς τη ΝΝΕ, όπως και σε πολλές άλλες περιοχές, ο επίσημος λόγος της Κίνας υπογραμμίζει τις αρχές της ισοτιμίας και της αμοιβαία επωφελούς οικονομικής δέσμευσης, αποσπώντας έτσι την προσοχή από θέματα αξιών και πολιτικής. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι η Κίνα λειτουργεί κυρίως ως οικονομική οντότητα και όχι ως πολιτική δύναμη στα κράτη των Δ.Β., είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι η πολιτική πτυχή έχει πράγματι αντίκτυπο στις διμερείς σχέσεις μεταξύ αυτών των χωρών. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1960, οι διπλωματικές σχέσεις μεταξύ της Κίνας και της Αλβανίας χαρακτηρίζονταν από ένα σημαντικό επίπεδο εγγύτητας. Μετά τη λήξη του Ψυχρού Πολέμου και την επακόλουθη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας, η Σερβία αναδείχθηκε κύριος διπλωματικός σύμμαχος της Κίνας. Η Σερβία είναι το μοναδικό κράτος των Δ.Β. που τιμήθηκε από την αξιολάτρευτη παρουσία του Σι Τζινπίνγκ, του εν ενεργεία Προέδρου της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, κατά τη διάρκεια της θητείας του τον Ιούνιο του 2016. Η στρατηγική έμφαση που δίνει η Κίνα στη Σερβία θυμίζει τον ευρύτερο τρόπο δράσης της σε άλλα παγκόσμια πλαίσια, όπου δίνει σταθερά προτεραιότητα στη διπλωματική και οικονομική δέσμευση με τους πιο εξέχοντες περιφερειακούς δρώντες από την άποψη της οικονομικής ισχύος και του δημογραφικού μεγέθους. Καθ' όλη τη διάρκεια του πολέμου του Κοσόβου από το 1998 έως το 1999, η Κίνα επέδειξε μια συνεπή στάση υπέρ της σερβικής προοπτικής όσον αφορά το Κόσοβο, μια θέση που διατηρήθηκε με την πάροδο του χρόνου. Επιπλέον, η Κίνα εξέφρασε την αντίθεσή της στη στρατιωτική επέμβαση που ανέλαβε ο Οργανισμός του Βορειοατλαντικού Συμφώνου (ΝΑΤΟ).

Η αεροπορική επίθεση που πραγματοποίησαν βομβαρδιστικά του ΝΑΤΟ στην κινεζική πρεσβεία στο Βελιγράδι κατά τη διάρκεια της προαναφερθείσας σύγκρουσης, με αποτέλεσμα τον ατυχή θάνατο τριών Κινέζων δημοσιογράφων, έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην προώθηση ενός ενισχυμένου δεσμού μεταξύ της Κίνας και της Σερβίας. Το περιστατικό αυτό, όπως διευκρινίζεται από τους Baccaro και συν. (2022), εξακολουθεί να αποτελεί ένα οδυνηρό έμβλημα της διαρκούς συμμαχίας τους. (Baccaro et al., 2022)

Το πρωταρχικό πολιτικό θεμέλιο που διέπει τις Σινο-σερβικές σχέσεις έγκειται στη θέση της Κίνας στο UNSC, όπου η Κίνα διαθέτει την εξουσία να υποστηρίζει τη στάση της Σερβίας κατά της αναγνώρισης του Κοσόβου ως ανεξάρτητου έθνους, χρησιμοποιώντας το Veto που διαθέτει για να εμποδίσει οποιαδήποτε πιθανή αποδοχή του Κοσόβου από τα UN.

Η Σερβία λαμβάνει πρόσθετη υποστήριξη στο συγκεκριμένο πλαίσιο από τη Ρωσία, ένα έθνος που διαθέτει επίσης την εξουσία άσκησης βέτο. Κατά συνέπεια, θέση της Σερβίας ενισχύεται και μειώνει την εξάρτησή της από την Κίνα. Το Πεκίνο απέφυγε να αναγνωρίσει το Κόσοβο ως κυρίαρχη οντότητα και επέλεξε την αποχή κατά τη διαδικασία ψηφοφορίας για το ψήφισμα 1244 του ΣΑ του ΟΗΕ, το οποίο καθόρισε το πλαίσιο για τη διεθνή θέση του Κοσόβου. Από τη σκοπιά της κινεζικής κυβέρνησης, η μονομερής ανακήρυξη της ανεξαρτησίας από το Κόσοβο αποτελεί πρόκληση για τη στάση αρχών της Κίνας σχετικά με τη διατήρηση της εδαφικής ακεραιότητας.

Το σκεπτικό πίσω από αυτή την προσέγγιση προκύπτει από τις ανησυχίες σχετικά με τη διατήρηση της πολιτικής σταθερότητας εντός των αυτόνομων περιοχών, δηλαδή του Θιβέτ και της Xinjiang, παράλληλα με την σταθερή άρνηση της Κίνας να αναγνωρίσει την Ταϊβάν ως ανεξάρτητη οντότητα (Xuequan, 2019). Τελικά, η Κίνα συναίνεσε στην υιοθέτηση του ψηφίσματος 1244 ως νόμιμη βάση για την επίλυση της σύγκρουσης Πρίστινα-Βελιγραδίου. Μέχρι σήμερα, είναι αξιοσημείωτο ότι η Κίνα δεν έχει προχωρήσει σε ανάλογη πορεία δράσης παρόμοια με τις διαπραγματεύσεις στις οποίες πρωτοστατεί η ΕΕ. Επιπλέον, η Κίνα επέδειξε αυτοσυγκράτηση στην εμπλοκή της σε διμερή διάλογο με τα δύο βαλκανικά έθνη, επιλέγοντας να περιορίσει την εμπλοκή της στην αιγίδα των Η.Ε. (Pavličević, 2018).

Η Κίνα έχει, σε ορισμένες περιπτώσεις, ασκήσει την επιρροή της προκειμένου να παρεμποδίσει τη συμμετοχή του Κοσόβου σε διάφορους διεθνείς οργανισμούς. Ενδεικτικά, το 2015, η Κίνα ψήφισε αρνητικά κατά της αίτησης του Κοσόβου για ένταξη του στην UNESCO. Το έτος 2017, η Δημοκρατία του Κοσόβου έλαβε την απόφαση να αποσύρει την αίτησή της για ένταξη στην INTERPOL λόγω της φιλοξενίας της συνέλευσης Κίνας-Σερβίας. Το σκεπτικό πίσω από αυτή την απόφαση αποδόθηκε κυρίως στην αντιληπτή απουσία επαρκούς διεθνούς υποστήριξης, σε συνδυασμό με τη δυσμενή ατμόσφαιρα που περιβάλλε τη διοργάνωση. Το 2018, οντότητες των σερβικών ΜΜΕ, διέδωσαν πληροφορίες σχετικά με την υποτιθέμενη αντίθεση της Κίνας στην αίτηση του Κοσόβου για την Interpol. Ωστόσο, λόγω της εμπιστευτικής φύσης της διαδικασίας ψηφοφορίας, η αλήθεια αυτού του ισχυρισμού παραμένει μη επαληθεύσιμη.

Η Κίνα διατήρησε παθητική στάση στη Συμφωνία των Πρεσπών του 2018, η οποία ουσιαστικά επέλυσε τη μακροχρόνια διαμάχη για το όνομα μεταξύ Ελλάδας και Β-Μ.

Είναι εύλογο ότι η Κίνα αντιμετώπισε θετικά αυτή την εξέλιξη, αντιλαμβανόμενη πως αποτελούσε θετικό βήμα προς την κατεύθυνση της προώθησης ενός πιο σταθερού περιβάλλοντος για την ευρύτερη περιοχή της Ν.Α.Ε. - (LSER). Επιπλέον, η Κροατική κυβέρνηση επέμεινε στην ανάπτυξη της κροατικής γέφυρας Peljesac, παρά τις αιτιάσεις της Β-Ε που ισχυρίζονταν ότι η γέφυρα εμποδίζει την ικανότητά τους να έχουν πρόσβαση στο Neum, το μοναδικό θαλάσσιο λιμάνι της χώρας (Christiansen & Maher, 2017).

Τον 1999, η Κίνα πρώτη φορά άσκησε Veto στο ΣΑ του ΟΗΕ, προκειμένου να ασκήσει veto στην προτεινόμενη παράταση της εντολής μιας προληπτικής ανάπτυξης δύναμης των ΗΕ στη Β-Μ, πρώην FYROM. Η περιοχή αυτή είχε βιώσει σημαντική αποσταθεροποίηση λόγω της εισροής περισσότερων από 300.000 προσφύγων από το Κόσοβο κατά τη διάρκεια του πολέμου του Κοσόβου. Το πιθανό σκεπτικό πίσω από το Veto της Κίνας, μπορεί να αποδοθεί στην απόφαση της Β-Μ να διατηρήσει διπλωματικές σχέσεις με την Ταϊβάν, μια κίνηση στην οποία η Κίνα αντιτίθεται σθεναρά λόγω της στάσης της για την ανεξαρτησία της Ταϊβάν.

Στη συνέχεια, η Β-Μ, αναγνώρισε επίσημα τη PRC ως το αποκλειστικό νόμιμο κυβερνητικό σώμα της Κίνας, οδηγώντας στην αποκατάσταση των διπλωματικών σχέσεων (Lowe et al., 2010).

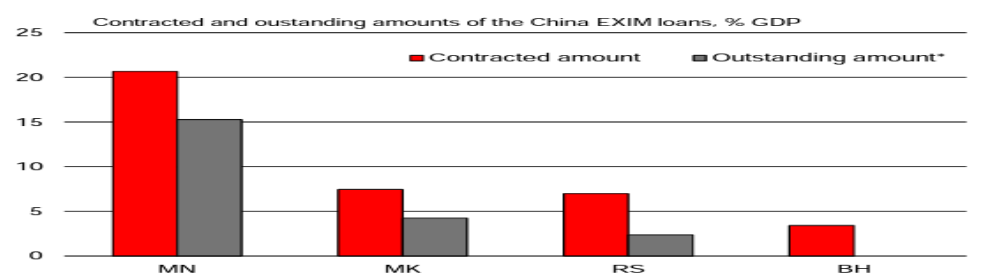
Στην περιοχή των Δ.Β., παρατηρείται ότι όλες οι χώρες ακολουθούν την πολιτική της Κίνας, αποφεύγοντας να εμπλακούν σε πολιτικές αλληλοεπιδράσεις με την Ταϊβάν. Ωστόσο, το επίπεδο υποστήριξης που παρέχεται στην Κίνα σε άλλα θέματα, όπως αυτά που αφορούν το Xinjiang, το Χονγκ Κονγκ και τη Θάλασσα της Νότιας Κίνας, είναι μέχρι στιγμής περιορισμένο. Οι Σερβικές αρχές εξέφρασαν την υποστήριξή τους στη στάση της Κίνας όσον αφορά το Χονγκ Κονγκ, ενώ επέδειξαν αυτοσυγκράτηση στις παρατηρήσεις που αφορούσαν το θέμα της Θάλασσας της Νότιας Κίνας. Η στάση τους υπογραμμίζει κυρίως την επιτακτική ανάγκη ειρηνικής επίλυσης του προαναφερθέντος ζητήματος ενώ ο Marko Djuric, αναλαμβάνοντας τον ρόλο του ως αντιπρόεδρος του Σερβικού Προοδευτικού Κόμματος, εξέφρασε κατά τη διάρκεια συνέντευξης που παραχώρησε στο κινεζικό πρακτορείο τύπου Xinhua, ότι ο βαθμός διασφάλισης των δικαιωμάτων των μειονοτήτων στη Xinjiang είναι ένα ζήτημα που πολλές χώρες των ΔΒ, μπορεί να επιθυμούν διακαώς (Rogelja, 2020).

Ο Milorad Dodik, το αξιότιμο σέρβικο μέλος της Προεδρίας της Β-Ε, μετέφερε απερίφραστα την υποστήριξη του στη στάση της Κίνας στο θέμα που αφορά το Χονγκ Κονγκ, ενώ το ΥΠ.ΕΞ. του Μαυροβουνίου εξέδωσε επίσημη ανακοίνωση σχετικά με την πρόσφατη απόφαση του Μόνιμου Διαιτητικού Δικαστηρίου της Χάγης, η οποία αφορά τη συνεχιζόμενη εδαφική διαμάχη μεταξύ της Κίνας και των Φιλιππίνων στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας. Στην εν λόγω δήλωση, το ΥΠ.ΕΞ. του Μαυροβουνίου κατηγορεί την προσφυγή των Φιλιππίνων ως μονομερή ενέργεια και τονίζει τη σημασία της συμμετοχής σε διάλογο ως μέσο επίλυσης της διαφοράς. Οι χώρες της Αλβανίας, Β-Ε και Β-Μ, απέφυγαν να προβούν σε επίσημες δηλώσεις σχετικά με τα προαναφερθέντα θέματα, όπως επισημαίνουν οι (Habova et al, 2022).

Το 2019, μια συλλογικότητα 22 κρατών συνέταξε και απέστειλε επίσημη αλληλογραφία προς το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, στην οποία εξέφραζαν την απερίφραστη αποδοκιμασία τους για τον εκτεταμένο εγκλεισμό από τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας ατόμων που ανήκουν στην εθνοτική μειονότητα των Ουιγούρων εντός της περιοχής Xinjiang. Στη συνέχεια, ελήφθη αλληλογραφία από 55 κράτη, η οποία εξέφραζε την υποστήριξη της για τα στρατηγικά μέτρα που εφαρμόζει η Κίνα στην περιοχή Xinjiang. Καμία χώρα των Δ.Β. δεν ευθυγραμμίστηκε με καμία από τις δύο επιστολές, αν και η Σερβία συνυπέγραψε μια μεταγενέστερη επιστολή τον Οκτώβριο του 2019, στην οποία εξέφραζε την υποστήριξη της προς την Κίνα (ZUOKUI, 2019).

Το Διάγραμμα συγκρίνει τα συμβατικά και τα ανεξόφλητα υπόλοιπα ως ποσοστό του ΑΕΠ (UnitCredit Bank, 27 April 2021 Macro Research EEMEA Special Topics UniCredit Research page 1 See last pages for disclaimer).

CHART 1: CHINA EXIM LOANS, CONTRACTED AND OUTSTANDING AMOUNTS, % OF GDP

*4Q20 for Bosnia and Herzegovina and Serbia, 3Q20 for Montenegro, 4Q20 for North Macedonia is our estimate, see Annex for details

Source: ministries of finance, local parliaments, Serbia Public Debt Agency, press reports, UniCredit Research (see Annex for more details)

4Q20 for Bosnia and Herzegovina and Serbia, 3Q20 for Montenegro, 4Q20 for North Macedonia is our estimate, see Annex for details

1. Ministries of finance, local parliaments, Serbia Public Debt Agency, press reports, UniCredit Research (see Annex for more details)

2. UnitCredit Bank, 27 April 2021 Macro Research EEMEA Special Topics UniCredit Research page 1 See last pages for disclaimer. Western Balkans: The burden of China's lending to governments, also available in: https://www.research.unicredit.eu/DocsKey/emergingmarkets_docs_2021_179967.ashx?EXT=pdf&KEY=l6KjPzSYBBGzROuioxedUNdVqgIwF_eRoBg8dvzn5IcwXIFTj0Rbl4w==&T=1

4. Σχέσεις Κίνας - Σερβίας

4.1. Η επιρροή της Κίνας στη Σερβία

Οι ιστορικοί δεσμοί της Σερβίας με την Κίνα δημιούργησαν μια σταθερή βάση για τη σημερινή τους σχέση, η οποία βοήθησε την Κίνα να αποκτήσει μεγαλύτερη επιρροή στη βαλκανική χώρα. Το 1955, κατά τη διάρκεια της εποχής της Γιουγκοσλαβίας, καθιερώθηκαν διπλωματικές σχέσεις με βάση τον αμοιβαίο σεβασμό και τη μη ανάμειξη σε εσωτερικά ζητήματα. Υπό την ηγεσία του Josip Broz Tito, η Γιουγκοσλαβία διατήρησε εγκάρδιους δεσμούς τόσο με το ανατολικό όσο και με το δυτικό μπλοκ, καθώς και με την Κίνα, καθ' όλη τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, ακολουθώντας μια στρατηγική μη συμμαχίας. Η Κίνα έδειξε την υποστήριξή της στην εδαφική ακεραιότητα και κυριαρχία της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας, η οποία περιλαμβάνει τη Σερβία και το Μαυροβούνιο, καθ' όλη τη διάρκεια των ταραγμένων ετών των Γιουγκοσλαβικών πολέμων στη δεκαετία του 1990. Η στάση της Κίνας επί του θέματος βασίστηκε στην ιδέα ότι τα έθνη θα πρέπει να διευθετούν τις εσωτερικές τους διαφορές μόνα τους, διατηρώντας τη δέσμευσή της για μη παρέμβαση (Ferchen et al., 2018).

Οι εμπορικοί δεσμοί της Σερβίας και της Κίνας έγιναν ισχυρότεροι μετά το τέλος των Γιουγκοσλαβικών πολέμων και τις πολιτικές μεταρρυθμίσεις που ακολούθησαν. Καθώς οι υποδομές και η οικονομία της Σερβίας ανοικοδομούνταν, η Κίνα αναδείχθηκε σε βασικό σύμμαχο. Οι κινεζικές επιχειρήσεις συνέβαλαν σημαντικά στις αναπτυξιακές προσπάθειες της χώρας, εργαζόμενες σε σημαντικά κατασκευαστικά έργα, όπως αυτοκινητόδρομοι και γέφυρες. Οι σημαντικές επενδύσεις που πραγματοποίησε η Κίνα σε διάφορους κλάδους, συμπεριλαμβανομένων των τηλεπικοινωνιών, της μεταποίησης και του ενεργειακού τομέα, έκαναν ιδιαίτερα εμφανή τον οικονομικό αντίκτυπο της Κίνας στη Σερβία.

Ειδικότερα, η αγορά της χαλυβουργίας του Smederevo από τον κινεζικό όμιλο Hesteel έσωσε την εγκατάσταση από τη χρεοκοπία, ενώ παράλληλα εξασφάλισε χιλιάδες θέσεις εργασίας για τους Σέρβους εργαζόμενους. Οι δεσμοί μεταξύ των δύο χωρών έχουν ενισχυθεί περαιτέρω με τις πολιτιστικές και εκπαιδευτικές ανταλλαγές.

Η ίδρυση των Ινστιτούτων Κομφούκιου στα σερβικά ιδρύματα έδωσε ώθηση στην κινεζική γλώσσα και τον πολιτισμό, διευκολύνοντας τον διαπολιτισμικό διάλογο και βελτιώνοντας την κατανόηση (Dimitrijevi & Jokanovi 2016).

Η Κίνα θεωρείται σημαντικός επενδυτής, καθώς οι δυτικές εταιρείες έχουν από-επενδύσει σιγά-σιγά τη δέσμευσή τους στους τομείς της ενέργειας και των φυσικών πόρων. Οι εξαγορές των Zelezara Smederevo και RTB Bor από Κινέζους επενδυτές έχουν διαρθρωτική σημασία για την εθνική οικονομία της Σερβίας. Τα ζητήματα βιωσιμότητας του χρέους δεν είναι ιδιαίτερα σημαντικά στην περίπτωση της Σερβίας, με δημοσιονομικό έλλειμμα περίπου 0,5% και τρέχον επίπεδο χρέους 54% του ΑΕΠ. Η στροφή της Σερβίας προς στενότερη οικονομική συνεργασία με την Κίνα οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην αδυναμία της Μόσχας να τηρήσει τις δεσμεύσεις, ενώ το Πεκίνο αύξησε τη δέσμευσή του και διέθεσε οικονομικούς πόρους (Online interview with Igor Novakovic, Director of Research, International and Security Affairs Centre, 5 March 2020, Belgrade, Serbia).

Η πολυσυζητημένη αναβάθμιση της σιδηροδρομικής σύνδεσης μεταξύ Βελιγραδίου και Βουδαπέστης προχωρά σε μεγάλο βαθμό όπως είχε προγραμματιστεί (εκτός από τις καθυστερήσεις σε σχέση με το αρχικό χρονοδιάγραμμα) και το επίκεντρο της σινοσερβικής συνεργασίας μετατοπίζεται σε άλλα έργα: εκσυγχρονισμός της σιδηροδρομικής σύνδεσης μεταξύ Βελιγραδίου και Νις στο νότο· καθώς και τις σιδηροδρομικές συνδέσεις με το Σεράγεβο στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη και την Ποντγκόριτσα στο Μαυροβούνιο (Online interview with EU diplomat, 4 March 2020, Belgrade, Serbia). Από τη σκοπιά της ΕΕ, και όλο και περισσότερο από τη σκοπιά της τοπικής κοινής γνώμης, η διαφάνεια των χρηματοπιστωτικών συμβάσεων και δεσμεύσεων παραμένει σοβαρό ζήτημα, αλλά το πρόβλημα δεν αφορά ιδιαίτερα τους κινέζους επενδυτές.

Οι πολιτικές σχέσεις μεταξύ Κίνας και Σερβίας επεκτείνονται και ενισχύονται επίσης. Οι σημερινοί πολιτικοί δεσμοί σφυρηλατήθηκαν κατά τη διάρκεια του πολέμου του Κοσσυφοπεδίου το 1998-1999. Η Κίνα υπήρξε επίσης παραδοσιακά ένας σημαντικός «φορέας» σε μια νοοτροπία εξωτερικής πολιτικής που δίνει έμφαση στην πολυπολικότητα. Η θέση της ως μόνιμου μέλους του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ είναι πιθανό να αποτελέσει πρόσθετο κίνητρο για τη Σερβία να αναπτύξει ισχυρούς δεσμούς με την Κίνα. Η γλώσσα στις πολιτικές και διπλωματικές επαφές είναι εντυπωσιακά θερμή, με πολλούς παράγοντες να μιλούν για μια «ατσάλινη σχέση» σε μια απροκάλυπτη αναφορά στη μεγαλύτερη κινεζική άμεση επένδυση στη χώρα, την κινεζική εξαγορά της χαλυβουργίας Zelezara Smederevo. Ενώ η σερβική κυβέρνηση εξακολουθεί να δεσμεύεται για ένταξη στην ΕΕ, η αλληλεπίδραση με το Πεκίνο θεωρείται απαραίτητο εργαλείο για τη γεφύρωση του αναπτυξιακού χάσματος με την υπόλοιπη Νοτιοανατολική Ευρώπη και την ΕΕ. (Online interview with EU diplomat, 4 March 2020, Belgrade, Serbia).

Υπό την έννοια αυτή, η εντατική συνεργασία με την Κίνα θεωρείται ως ένας τρόπος παροχής απτών πόρων και εργαλείων για την οικονομική ανάπτυξη και την πολιτική πολυπολικότητα. Η ένταση των πολιτικών επαφών είναι εξαιρετικά υψηλή. Επίσημως, η σχέση ορίζεται ως «συνολική στρατηγική εταιρική σχέση»(Online interview with Vladimiar Medjak, Vice-President, European Movement in Serbia, EU and International Affairs Expert, 6 March 2020, Belgrade, Serbia). Συγκεκριμένα, υπάρχουν στενές διακομματικές επαφές μεταξύ του Κινεζικού Κομμουνιστικού Κόμματος και του κυβερνώντος Σερβικού Προοδευτικού Κόμματος του προέδρου Αλεξάντερ Βούτσιτς. Υπάρχουν αναφορές για ανταλλαγές απόψεων με αντιπροσωπείες αξιωματούχων που ταξιδεύουν στο Πεκίνο(Online interview with Marco Savkovic, Programme Director, Belgrade Fund for Political Excellence, 5 March 2020, Belgrade, Serbia). Οι διαπροσωπικές επαφές ανακάμπτουν γρήγορα, καθώς η ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων διευκόλυνε τα ταξίδια και τον τουρισμό. Ενώ το Πεκίνο αυξάνει αργά τις δραστηριότητές του σε σχέση με τα μέσα ενημέρωσης, δεν υπάρχει αξιοσημείωτη αύξηση της κάλυψης των μέσων ενημέρωσης που σχετίζονται με την Κίνα στη Σερβία(Online interview with Jelena Milic, Director, Centre of Euro–Atlantic Studies, 6 March 2020, Belgrade, Serbia). Εκτός του ότι θεωρείται σημαντικός παράγοντας για τη γεφύρωση του αναπτυξιακού χάσματος με την ΕΕ, η Κίνα θεωρείται όλο και περισσότερο εταίρος σε περιόδους ανάγκης από τους πολιτικούς κύκλους του Βελιγραδίου. Ενώ η ΕΕ ανακοίνωσε άμεση βοήθεια ύψους έως και 15 εκατομμυρίων EUR για το σύστημα δημόσιας υγείας και 78 εκατομμύρια EUR για την οικονομική ανάκαμψη μετά την έξαρση της νόσου COVID-19, η Σερβία απογοητεύτηκε από την αρχική απαγόρευση εξαγωγών ιατρικού προστατευτικού εξοπλισμού από την ΕΕ, με τον πρόεδρο της Σερβίας να ισχυρίζεται στη συνέχεια ότι «η ευρωπαϊκή αλληλεγγύη είναι παραμύθι»(Vuksanovic V, 2020), ‘China has its Eyes on Serbia’, <https://foreignpolicy.com/2020/04/08/china-serbia-aleksander-vucic-xi-jinping-coronavirus/>(accessed 28 June 2020). Η συνεργασία στους τομείς της ασφάλειας και της τεχνολογίας έχει επίσης εντατικοποιηθεί, ιδίως από το 2017. Αυτό καθιστά τη Σερβία την πρώτη ευρωπαϊκή χώρα που αγοράζει τέτοιο εξοπλισμό από την Κίνα. (Associated Press News, «Η ΚΙΝΑ ΘΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙ ΤΟΝ ΣΕΡΒΙΚΟ ΣΤΡΑΤΟ ΜΕ ΜΗ ΕΠΑΝΔΡΩΜΕΝΑ ΑΕΡΟΣΚΑΦΗ, ΑΛΛΟ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ»), [HTTPS://APNEWS.COM/ARTICLE/C19A207D89B34DD7AA0F608933EF607B](https://apnews.com/article/C19A207D89B34DD7AA0F608933EF607B), ACCESSED 20 MAY 2020). Η συνεργασία για την επιβολή του νόμου προχωρά επίσης, με πιο αξιοσημείωτο παράδειγμα τις κοινές αστυνομικές περιπολίες σε αρκετές πόλεις της Σερβίας, καθώς και την αγορά και εγκατάσταση τεχνολογίας επιτήρησης από την Huawei (γνωστή ως «Project Safe City»).

Οι Σέρβοι παρατηρητές προστασίας της ιδιωτικής ζωής και ΜΚΟ, έχουν εκφράσει ανησυχίες σχετικά με αυτό που αντιλαμβάνονται ως σημαντική παραβίαση της ιδιωτικής ζωής(<https://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/24993/3/SassaridisPetrosMsc2020.pdf?cv=1>) και φοβούνται ότι θα ανοίξει τις πόρτες για πολιτική κατάχρηση από τη σερβική κυβέρνηση(Foreign Policy, ‘Big Brother Comes to Belgrade’, <https://foreignpolicy.com/2019/06/18/big-brother-comes-to-belgrade-huawei-china-facial-recognition-vucic>, accessed 30 June 2020).

Η Σερβία αποτελεί σαφώς εξαίρεση μεταξύ της WB6 όσον αφορά το υψηλό επίπεδο θεσμοθέτησης των διμερών σχέσεων της με το Πεκίνο, οι οποίες βρίσκονται σε σαφή και σταθερή ανοδική τάση εμβάθυνσης των δεσμών. Το Βελιγράδι βλέπει την Κίνα ως βασικό παγκόσμιο παράγοντα με σημαντικό πολιτικό βάρος και ως πηγή επενδύσεων και εμπορίου – ένα γεωπολιτικό «μεγάλο βάρος» για την εξισορρόπηση των σχέσεων με τη Δύση και τη Ρωσία. Το Πεκίνο θεωρείται επίσης σημαντικός συντελεστής στην οικονομική ανάπτυξη της Σερβίας μετά από χρόνια απομόνωσης και περιορισμένης ικανότητας να αξιοποιήσει τις διάφορες ευκαιρίες οικονομικής σύγκλισης με την υπόλοιπη Ευρώπη.

4.2. Οικονομική συνεργασία και έργα υποδομής στη Σερβία

Οι υποδομές και η σημαντική οικονομική συνεργασία είναι δύο βασικοί τρόποι με τους οποίους η Κίνα επηρεάζει τη Σερβία. Με την πάροδο του χρόνου, η Κίνα έχει εξελιχθεί σε σημαντικό επενδυτή στην οικονομία της Σερβίας, δημιουργώντας δεσμούς σε διάφορους κλάδους για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και του διμερούς εμπορίου. Το γεγονός ότι η Κίνα συμμετέχει σε σημαντικά έργα υποδομής αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την οικονομική ισχύ της χώρας. Η κατασκευή και ο εκσυγχρονισμός των δικτύων αυτοκινητοδρόμων, σιδηροδρόμων και γεφυρών της Σερβίας έχουν όλα βοηθηθεί σημαντικά από τις κινεζικές επιχειρήσεις. Εκτός από την ενίσχυση της εσωτερικής συνδεσιμότητας της Σερβίας, τα έργα αυτά αποτελούν βασικά μέρη της ευρύτερης κινεζικής πρωτοβουλίας BRI, η οποία συνδέει την Κίνα με την Ευρώπη μέσω των Δ.Β. (Dimitrijevi, 2017).

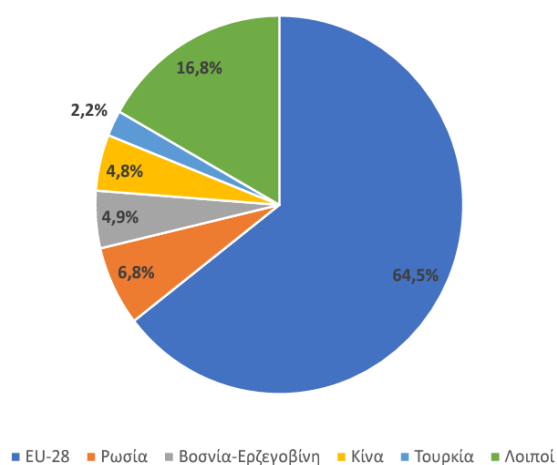
Μια τέτοια περίπτωση είναι το σημαντικό στοιχείο της BRI, ο σιδηροδρομικός σταθμός υψηλής ταχύτητας Βελιγραδίου-Βουδαπέστης. Η κατασκευή του χρηματοδοτήθηκε σε μεγάλο βαθμό από δάνειο της κινεζικής Τράπεζας Εξαγωγών-Εισαγωγών, και εκτελέστηκε από την κινεζική εταιρεία CRBC. Βελτιώνοντας τις συγκοινωνιακές συνδέσεις μεταξύ Σερβίας και Ουγγαρίας, η πρωτοβουλία ελπίζει να διευκολύνει τις μετακινήσεις ανθρώπων και εμπορευμάτων μεταξύ των δύο χωρών. Η Κίνα έχει πραγματοποιήσει επενδύσεις όχι μόνο στην ανάπτυξη υποδομών, αλλά και στους κλάδους της ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών. Σε δραστηριότητες που σχετίζονται με την ενέργεια στη Σερβία, όπως η ανάπτυξη σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, έχουν συμμετάσχει κινεζικές επιχειρήσεις. Οι επενδύσεις αυτές ενισχύουν τα ερείσματα της Κίνας στον κρίσιμο τομέα της Σερβίας, ενώ παράλληλα ενισχύουν την ενεργειακή ασφάλεια της Σερβίας (Csaró, 2021). Αξιοπρόσεκτες οι εμπορικές συναλλαγές των Δ.Β. με την Κίνα το 2012 που μετά το 2012 εκτοξεύτηκαν. Παρατηρούμε το εμπόριο μεταξύ Κίνας και Σερβίας στον πιο κάτω πίνακα:

Source: UN Comtrade database, <https://www.iwm.at/blog/chinese-influence-in-the-western-balkans-and-its-impact-on-the-regions-european-union>

Επίσης, αξιοσημείωτος ο πίνακας που παρουσιάζει τις εμπορικές συναλλαγές της Σερβίας με τους δρώντες στα Δ.Β., το 2016.

Σερβία: εμπόριο με εταίρους κλειδιά (2016)

Πηγή: Bieber & Tzifakis, 2020, σελίδα 112, εκδόσεις Πεδίο, 2021

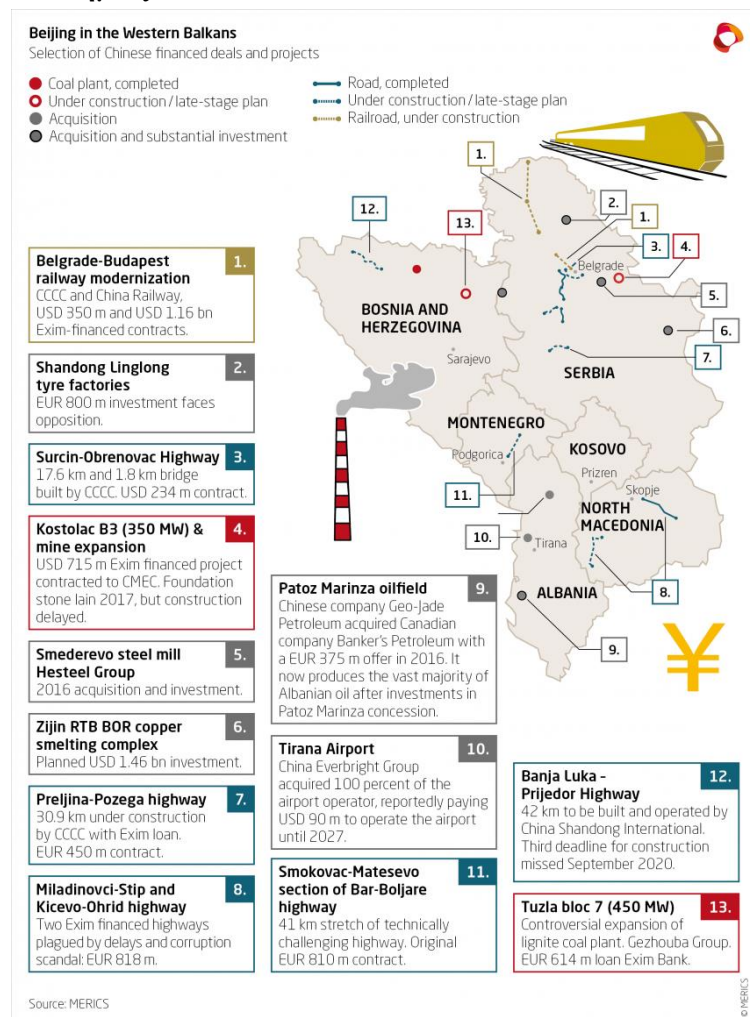
Η Τράπεζα της Κίνας, μία από τις πέντε μεγαλύτερες τράπεζες στον κόσμο, άνοιξε το υποκατάστημά της στη Σερβία στις 21 Ιανουαρίου, 2017. Εκτός από την εξυπηρέτηση των αναγκών κινεζικών και σερβικών εταιρειών, θα λειτουργεί ως ο κύριος κόμβος της τράπεζας για τη διεξαγωγή συναλλαγών με άλλες βαλκανικές χώρες και την Ελλάδα.

Ο Guoli Tian, πρόεδρος της τράπεζας, δήλωσε στην τελετή έναρξης ότι το άνοιγμα του υποκαταστήματος ήταν ένα από τα βήματα που έκανε η τράπεζα για να ανταποκριθεί στις «αυξανόμενες απαιτήσεις» της οικονομικής πολιτικής της Κίνας, της Σερβίας και των όμορων και περιφερειακών χωρών.

<https://www.merics.org/en/short-analysis/beijing-fills-gaps-left-brussels-western-balkan> στην πρωτοβουλία

της Κίνας «Μία ζώνη, ένας δρόμος»(Gordana Andric, 2017, China Sees Belgrade Bank as Route into Europe), <https://balkaninsight.com/2017/01/27/china-opens-new-belgrade-bank-as-balkan-hub-01-27-2017/>

Στον πιο κάτω πίνακα, βλέπουμε πως το Πεκίνο έχει διεισδύσει στα Δ.Β. μέχρι και το 2021 (2η χρονιά Πανδημίας covid-2019).

Πηγή: MERICS, <https://www.merics.org/en/short-analysis/beijing-fills-gaps-left-brussels-western-balkan>

4.3. Πολιτικές και διπλωματικές σχέσεις

Πέρα από την οικονομική συνεργασία, η Κίνα έχει αντίκτυπο στη Σερβία μέσω των διπλωματικών και πολιτικών δεσμών της. Τα δύο έθνη έχουν διατηρήσει μια εγκάρδια σχέση που χαρακτηρίζεται από βοήθεια και συνεργασία σε μια σειρά από παγκόσμια ζητήματα. Μέσω των συναντήσεων υψηλού επιπέδου και των

ανταλλαγών μεταξύ των κινεζικών και των σερβικών αρχών, έχουν ενισχυθεί οι πολιτικοί δεσμοί. Τέτοιες συναντήσεις προωθούν τη διπλωματική συνεργασία και αυξάνουν τον πολιτικό διάλογο. Οι πρόεδροι της Κίνας Xi Jinping και της Σερβίας Aleksandar Vučić έχουν συναντηθεί πολλές φορές τα τελευταία χρόνια για να επαναλάβουν τη δέσμευσή τους να ενισχύσουν τη στρατηγική τους συμμαχία. Σε θέματα που αφορούν την εδαφική ακεραιότητα και κυριαρχία, Κίνα & Σερβία έχουν επιδείξει πολιτική υποστήριξη. Η συμφωνία των χωρών να λαμβάνουν παρόμοιες θέσεις σε διεθνή θέματα, καταδεικνύει τον αμοιβαίο σεβασμό τους για εδαφική κυριαρχία και τη συμφωνία τους σε συγκεκριμένα παγκόσμια ζητήματα (Dimitrijević, 2020).

Η οικονομική ανέλιξη της Κίνας τις τελευταίες δεκαετίες επέφερε θεαματικές αλλαγές και στην εξωτερική της πολιτική. Η Κίνα έγινε εξωστρεφής, ώστε να χρησιμοποιήσει την δυναμική της ως Παγκόσμια δύναμη για να προωθήσει τα συμφέροντα της παντού στον πλανήτη. Με τις κινήσεις της, η Κίνα, έκανε σε όλους γνωστό ότι προκαλεί αλληλεξαρτήσεις στην οικονομία και στην πολιτική τόσο στις χώρες που εμπλέκονται μαζί της όπως αυτές των ΔΒ όσο και στις άλλες μεγάλες δυνάμεις.

Η σημασία της Σερβίας για την κινεζική πρωτοβουλία έχει τονιστεί από τον Κινέζο Πρόεδρο, ο οποίος βλέπει τη Σερβία να παίζει «ηγετικό ρόλο στη συνεργασία μεταξύ Κίνας και χωρών της ΚΑΕ»,(Filip Rudic, 2017). Επιδιώκοντας να υποστηρίξει τέτοιες διπλωματικές δηλώσεις, το Πεκίνο γίνεται μεγάλος δανειστής για έργα υποδομής στη Σερβία, ιδρύοντας υποκατάστημα της Bank of China στο Βελιγράδι, ως μέρος μιας ευρύτερης στρατηγικής διείσδυσης στις βαλκανικές και ευρωπαϊκές αγορές,(Filip Rudic, 2017).

Η κινεζική αναπτυξιακή βοήθεια σε χώρες όπως αυτές των Δ.Β. κυρίως της Σερβίας και του Μαυροβουνίου αυξάνεται ως συνέχεια αυτής που πριν δύο δεκαετίες η Κίνα προσέφερε απλόχερα σε χώρες της Ασίας ενώ οι εξαγωγές προς την Ε.Ε. και τις ΗΠΑ έχουν γιγαντωθεί σε τέτοιο βαθμό που πλέον οι οικονομίες παγκοσμίως είναι πλήρως αλληλεξαρτώμενες.Στον τομέα της ασφάλειας η Κίνα έχει θέσει στην ατζέντα, προτάσεις για νέες μορφές συνεργασίας, με βάση την αμοιβαία συνδρομή και επιδιώκει διμερείς συμφωνίες στον τομέα αυτό όπως με την Ε.Ε. που υπέγραψε την Εμπορική Συμφωνία το 2005 αλλά και με χώρες των Δ.Β. και κυρίως με την Σερβία.

Οι κινήσεις της Κίνας σε επίπεδο διπλωματίας, μπερδεύουν πολιτικές δυνάμεις στην Ασία, την ΕΕ και τις ΗΠΑ οι οποίες αναρωτιούνται που οφείλεται η επιτυχημένη εξελικτική ισχυρή διπλωματία της. Οι θιασώτες της «κινεζικής απειλής» κάνουν συνειρμούς με την άνοδο της ναζιστικής Γερμανίας και της αυτοκρατορικής Ιαπωνίας,(Friedberg Aron L., “Ripe for Rivalry: Prospects for Peace in a Multipolar Asia”, International Security vol. 18, No 3), υποστηρίζοντας πως η Κίνα θα χρησιμοποιήσει τους αυξανόμενους οικονομικούς της πόρους και την αυξανόμενη εξάρτηση ξένων μικρών και μεγάλων δυνάμεων από αυτήν για να επιβληθεί πολιτικά. Η ίδια η ηγεσία της χώρας, αντίθετα, κάνει λόγο για ειρηνική άνοδο που σημαίνει πως η Κίνα δε θεωρεί στόχο της την

πολιτική αντιπαράθεση, ούτε αποσκοπεί στην ανάπτυξη της οικονομίας της μέσα από πολιτικές επεκτατισμού ή απομόνωσης.

Η Κίνα πρέπει να παίζει το δικό της ρόλο ως υπερδύναμη, όμως δεν προτίθεται να διεκδικήσει ηγεμονία στα διεθνή ζητήματα ούτε θα επιδιώξει να εξασφαλίσει ηγεμονία, ακόμα και αφού θα έχει ολοκληρώσει το βασικό εκσυγχρονισμό της»(Li Jungu, αντιπρόεδρος της Κεντρικής Σχολής του ΚΚΚ, www.china.org.cn), (Χριστόπουλος Α. , 2006).

Όσον αφορά την πολιτική, Κίνα και Σερβία έχουν επιδείξει κοινή στάση σε μια σειρά από παγκόσμια προβλήματα, ιδίως αυτά που αφορούν την εδαφική ακεραιότητα και κυριαρχία. Στις διασκέψεις και στους οργανισμούς σε πολυμερή κλίμακα η συνεργασία έγινε πράξη. Παρά τα πλεονεκτήματα αυτής της αναπτυσσόμενης σχέσης, υπάρχουν εμπόδια στην επιρροή της Κίνας στη Σερβία.

Έχουν εκφραστεί ανησυχίες για θέματα όπως η βιωσιμότητα του χρέους, οι πιθανές περιβαλλοντικές επιπτώσεις των έργων μεγάλης κλίμακας και ο κίνδυνος πολιτικής επιρροής. Για να γίνει κατανοητή η πλήρης κλίμακα και η σημασία της εμπλοκής της Κίνας στην περιοχή, είναι απαραίτητη μια ενδελεχής συγκριτική εξέταση της επίδρασης της Κίνας στη Σερβία σε σύγκριση με την επιρροή της σε άλλα κράτη των Δ.Β. (Soyaltin-Colella, 2022).

Μια σημαντική παράμετρος για τον ρόλο και την επιρροή της Κίνας στην περιοχή που εξετάζουμε, αποτελεί η συμμετοχή της Κίνας σε πολλούς παγκόσμιους και διεθνείς οργανισμούς όπου επηρεάζει σε παγκόσμιο επίπεδο τα πολιτικά και οικονομικά δρώμενα. Η Σερβία, το γνωρίζει καλά αυτό και έτσι ένας επιπλέον λόγος για να διατηρεί στενές σχέσεις με την Κίνα, είναι και αυτός. Το όφελος αφορά και τις δύο πλευρές σε πολλές κατευθύνσεις άρα μπορούμε να πούμε ότι λειτουργεί πολυεπίπεδα.

Η Κίνα είναι μόνιμο μέλος του ΟΗΕ - UN με εννέα(9) Διευθύνσεις σε ισόποσους τομείς ευθύνης που σχετίζονται με πολιτικά, κοινωνικά, στρατιωτικά, οικονομικά θέματα, με θέματα αειφόρου ανάπτυξης, επιστήμης, τεχνολογίας, ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εμπορικών σχέσεων, ανάπτυξης συνεργασίας, ανθρωπιστικής βοήθειας, πολυπλευρική εμπορική συνεργασία, πολιτιστικά θέματα, κ.α. Ως εκ τούτου, και ως μόνιμο μέλος του ΟΗΕ και του Συμβουλίου Ασφαλείας, επηρεάζει άλλες δυνάμεις και ασκεί δυναμική πολιτική. Σημείο ελκυστικό για χώρες όπως αυτές της ΝΑΕ και Δ.Β. κυρίως της Σερβίας που εξετάζουμε, ώστε να έχει εξαιρετικές σχέσεις με την Υπερδύναμη Κίνα η οποία ασκεί από ήπια έως ισχυρή πολιτική ισχύ και επομένως για την Σερβία που έχει συμφέρον να έχει φωνή, αποτελεί μονόδρομο στο κενό που της έχει

αφήσει κυρίως η Ε.Ε. Επιγραμματικά, αναφέρουμε ότι η Κίνα εκτός από μέλος του ΟΗΕ και του Συμβουλίου Ασφαλείας, είναι και μέλος σε πληθώρα οργανισμών όπως, ΟΗΕ, ΣΑ, ECOSOC, UNDP, UNICEF, UNFPA, UNOSSC, UNOPS, UNRLLS, UNOCHA, AIIB, CESCE, APCC, ASEAN, ASEM, ARF, FAO, ΠΟΥ, ΠΟΕ κ.α.(<http://un.chinamission.gov.cn/eng/dbtxx/jgsz/>,http://un.chinamission.gov.cn/eng/gyzg/SilkRoad1/201503/t20150328_8410834.htm)

Συμπεράσματα

Οι στόχοι της κινεζικής εξωτερικής πολιτικής στα περιλαμβάνουν μια πληθώρα διαστάσεων, όπου κεντρική έμφαση δίνεται στην ενίσχυση της Χερσαίας-Θαλάσσιας Ταχείας Διαδρομής (LSER) ως απαραίτητο συστατικό στοιχείο της Πρωτοβουλίας Ζώνη και Δρόμος. Πρωταρχικός στόχος της πρωτοβουλίας αυτής είναι η ενίσχυση των επιχειρησιακών δυνατοτήτων του λιμένα του Πειραιά στην Ελλάδα, με απώτερο σκοπό την καθιέρωσή του ως κεντρικού κόμβου για τη διευκόλυνση του εμπορίου ανάμεσα στην Κίνα και την Ε.Ε.. Η στρατηγική προσέγγιση της Κίνας έναντι των Δ.Β. περιλαμβάνει την επιδίωξη διμερών δεσμεύσεων με κάθε χώρα ξεχωριστά, παράλληλα με την ενεργό συμμετοχή στο μηχανισμό 17+1, ο οποίος καλύπτει ένα ευρύτερο γεωγραφικό πεδίο. Οι διπλωματικές και οικονομικές σχέσεις της Κίνας με την περιοχή παρουσιάζουν αξιοσημείωτες διαφοροποιήσεις, όπου η Σερβία αναδεικνύεται ως ο κύριος περιφερειακός συνεργάτης της. Η Σερβία αναλαμβάνει κομβικό ρόλο στο πλαίσιο της στρατηγικής της Κίνας για τη Διαδρομή Εξπρές Χερσαίας-Θαλάσσης, διευκολύνοντας τη σύνδεση του λιμανιού του Πειραιά με τις περιοχές της Κεντρικής Ευρώπης και της Γερμανίας. Οι πρόσθετες κινεζικές προσπάθειες στην περιοχή περιλαμβάνουν μια σειρά δραστηριοτήτων, όπως η υλοποίηση έργων υποδομής, η εξόρυξη πολύτιμων πόρων και η δημιουργία εγκαταστάσεων παραγωγής χάλυβα. Οι επιχειρήσεις αυτές συμβάλλουν στην προοπτική ενίσχυσης της LSER.

Η χρηματοδότηση των υποδομών αποτελεί έναν κομβικό τομέα στον οποίο η Κίνα έχει τη δυνατότητα να ασκήσει σημαντική επιρροή στην περιοχή των Δ.Β.. Παρόλο που η ποσότητα των κατασκευαστικών έργων που χρηματοδοτούνται από την Κίνα είναι επί του παρόντος περιορισμένη, η αξιοσημείωτη ικανότητα της Κίνας να προσφέρει σημαντικά δάνεια, με παράδειγμα το έργο του αυτοκινητόδρομου Bar-Boljare στο Μαυροβούνιο, αναδεικνύει την εξέχουσα θέση της ως σημαντικού συμμετέχοντος στον τομέα της χρηματοδότησης. Η συγκέντρωση των άμεσων επενδύσεων παρατηρείται κυρίως στις χώρες της Σερβίας και της Αλβανίας, με την επιρροή των κινεζικών άμεσων ξένων επενδύσεων να είναι συγκριτικά πιο σημαντική στην Αλβανία, λόγω του μεγέθους της οικονομίας της. Η πολιτική επιρροή της Κίνας στην περιοχή είναι σταθερά ριζωμένη σε διάφορους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης της στρατηγικής αξιοποίησης του χρέους, ιδιαίτερα αξιοσημείωτη στο Μαυροβούνιο, καθώς και των άμεσων επενδύσεων στον τομέα της παραγωγής πετρελαίου, όπως φαίνεται από τη συμμετοχή της στην Αλβανία.

Ενώ η Κίνα διαθέτει φαινομενικά οικονομική επιρροή, ο ακριβής βαθμός στον οποίο ασκεί πολιτική επιρροή παραμένει διφορούμενος. Η πιθανότητα η Κίνα να χρησιμοποιήσει την ελάφρυνση του χρέους ως διαπραγματευτικό εργαλείο για πολιτικές παραχωρήσεις προκύπτει λόγω της εξάρτησης του Μαυροβουνίου από το χρέος, ωστόσο είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι δεν υπάρχει καμία οριστική εμπειρική τεκμηρίωση της εκδήλωσης ενός τέτοιου φαινομένου.

Στο σύνολό της, η εμπλοκή της Κίνας μπορεί να χαρακτηριστεί ως μια πολύπλευρη αλληλοεπίδραση οικονομικών, πολιτικών και στρατηγικών συμφερόντων, όπου η Μακροπρόθεσμη Στρατηγική Οικονομικών Σχέσεων αναλαμβάνει κεντρικό ρόλο στην προώθηση των ευρύτερων περιφερειακών στόχων της. Η άσκηση πολιτικής επιρροής από την Κίνα, παρά τη σημαντική οικονομική της παρουσία, παρουσιάζει μια διαφοροποιημένη προσέγγιση και δεν έχει αναπτυχθεί εκτενώς μέχρι στιγμής λόγω των ιδιαίτερων διαφορών των χωρών στα ΔΒ.

Η πρόκληση της διεύρυνσης της ΕΕ σήμερα φαίνεται για όλους τους μεγάλους δρώντες εξαιρετικά ασύμμετρη: όσον αφορά τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, ο κύριος περιορισμός φαίνεται να μην είναι τόσο η έλλειψη ικανότητας ένταξης όσο η ανεπαρκής προθυμία ένταξης και από τις δύο πλευρές. Η ΕΕ, από την πλευρά της, δεν έχει επιδείξει τη δέσμευση και το επίπεδο δέσμευσης που απαιτούνται για την αντιστροφή αυτής της αρνητικής δυναμικής. Όσον αφορά την Ουκρανία, η ΕΕ θα αντιμετωπίσει πραγματικά προβλήματα όσον αφορά την ενσωμάτωση μιας χώρας που είναι τόσο μεγάλη και τόσο διαφορετική από τα σημερινά μέλη. Μολδαβία και Γεωργία παρεμβάλλονται μεταξύ των Δ.Β. και της Ουκρανίας. Ως μικρές χώρες, θα ήταν ευκολότερο να ενσωματωθούν από την Ουκρανία, αν και αντιμετωπίζουν επίσης σοβαρές προκλήσεις διακυβέρνησης και οικονομικές προκλήσεις. Επίσης, οι πολιτικές και οικονομικές δυσκολίες της ενσωμάτωσης της Ουκρανίας δεν πρέπει να δραματοποιούνται υπερβολικά. Θα ήταν πολύ θετικό μήνυμα εάν ένας μελλοντικός πρόεδρος μπορούσε να ανακοινώσει ότι κατά τη διάρκεια της θητείας του, η ΕΕ θα αναπτύξει την απαραίτητη ικανότητα ένταξης για να υποδεχθεί τις πρώτες υποψήφιες χώρες που πληρούν τα κριτήρια ένταξης (Lehne S, 2023)

Όσο πιο κοντά βρίσκονται οι υποψήφιος προς ένταξη χώρες στην ΕΕ στην εκπλήρωση των ενταξιακών διαπραγματεύσεων & στην ένταξη στην ΕΕ, τόσο περισσότερο θα υποβαθμίζεται ο ρόλος της Κίνας από τους κανονισμούς της ΕΕ και αντιθέτως, όσο οι υποψήφιος χώρες θα βρίσκονται ακόμα μακριά από την ένταξη, τόσο περισσότερο η Κίνα θα αναβαθμίζει την ρόλο της στην περιοχή. Αυτό μπορεί να οδηγήσει, σε σημαντική μείωση της παρουσίας της Κίνας σε αυτές τις χώρες, όπως συνέβη με την Κροατία μετά την ένταξή της στην ΕΕ, το 2013 & στην Ευρωζώνη το 2023 ή σε σημαντική αύξηση της παρουσίας της.

Η Κίνα, πάνω σε αυτό που περιγράφουμε, βασίστηκε βρίσκοντας πρόσφορο έδαφος για να αναπτύξει τις δράσεις της στα ΔΒ, με απώτερο σκοπό την οικονομική και πολιτική της επέκταση μέσω μιας ισχυρής πολιτικής, οικονομικής και πολιτιστικής διπλωματίας σε αντίθεση με την Τουρκία η οποία έχει παγιδευτεί στα Βαλκάνια με μια ήπια ισχύ. Για την Ευρώπη, είναι μια πρόκληση αν θα μπορέσει ή όχι επίσης, να εξέλθει από την αυτό-παγίδευσή της στις χώρες των WB6, με τα δύσκολα κριτήρια σύγκλισης και ένταξης στην ΕΕ. Αλλωστε, η Γεω-στρατηγική είναι διαφορετική από τη Γεωπολιτική, αποτελεί υποσύνολο της πρώτης και όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, έχουν ένα εργαλείο που ονομάζεται Γεω-υπολογιστική στρατηγική ανάλυση.

Στο σύνολό της, η εμπλοκή της Κίνας μπορεί να χαρακτηριστεί ως μια πολύπλευρη αλληλοεπίδραση οικονομικών, πολιτικών και στρατηγικών συμφερόντων, όπου η Μακροπρόθεσμη Στρατηγική Οικονομικών Σχέσεων αναλαμβάνει κεντρικό ρόλο στην προώθηση των ευρύτερων περιφερειακών στόχων της. Η άσκηση πολιτικής επιρροής από την Κίνα, παρά τη σημαντική οικονομική της παρουσία, παρουσιάζει μια διαφοροποιημένη προσέγγιση και δεν έχει αναπτυχθεί εκτενώς μέχρι στιγμής λόγω των ιδιαίτερων διαφορών των χωρών στα ΔΒ.

Εάν η ΕΕ θεσπίσει λιγότερα κριτήρια, έτσι ώστε οι χώρες της WB5 να μπορούν να τα εκπληρώσουν, τότε η πορεία των χωρών WB5 προς την ένταξη, θα είναι ευκολότερη για την ΕΕ να αντισταθμίσει τον αυξημένο ρόλο και την επιρροή της Κίνας σε αυτές τις χώρες;

Γεγονός είναι, ότι μέσα σε αυτό το οικονομικό-πολιτικό περιβάλλον που αλλάζει καθημερινά εξαιτίας του τοπικού και υπέρ τοπικού παγκόσμιου γεω-στρατηγικού πλαισίου, όλοι οι συσχετισμοί αλλάζουν εφόσον αλλάζουν οι μεταβλητές που θέλουν τις κύριες δυνάμεις να λαμβάνουν θέση συνεχώς στο σκάκι της παγκόσμιας επικράτησης τους. Πρόκειται για μια εξελισσόμενη, μη στατική πορεία.

Βιβλιογραφία & Πηγές

Abazi, E. (2021 [online] XII(24), pp.85–108. Available at: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=959884>.

Amineh, M.P. (2022 [online]. Available at: https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=UoduEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA117&dq=the+reason+of+China%27s+rise++in+the+Western+Balkans&ots=CJqiFS_kOa&sig=tpVaCX-7q9YtvDttBFdWS1MDt4Y&redir_esc=y#v=onepage&q=the%20reason%20of%20China.

Andjelic, N. (2020). [online] XV(2), pp.236–289. Available at: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=906039>.

Aničić, J. and Aničić, D. (2019). 7(4), pp.46–56. doi:<https://doi.org/10.5937/jouproman7-23588>.

Arežina, S. (2020 *Kiadó: Kína- Chen Xin Kiadásért felelős személy: Wu Baiyi*. [online] Available at: https://china-cee.eu/wp-content/uploads/2020/07/Working_paper-202027-by-Sanja-Arez%CC%8Cina.pdf.

Baccaro, L., Blyth, M. and Pontusson, J. (2022 [online] *Google Books*. Oxford University Press. Available at:https://books.google.gr/books?hl=en&lr=&id=z9JyEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA189&dq=+China%27s+political+domain+to+South-Eastern+Europe&ots=w9523JLtAG&sig=jwEFzVVH5_A2Ot749OYjrIKDCvs&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false.

Bechev, D. (2019). [online] *www.ceeol.com*. NATO Strategic Communications Centre of Excellence. Available at: <https://www.ceeol.com/search/book-detail?id=856030>.

Bieber, F. and Tzifakis, N. (2019). [online] *papers.ssrn.com*. Available at: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3406295.

Blanchard, J.-M.F. and Flint, C. (2017). 22(2), pp.223–245. doi:<https://doi.org/10.1080/14650045.2017.1291503>.

Christiansen, T. and Maher, R. (2017). *Asia Europe Journal*, 15(2), pp.121–131.

Clingendael Institute (2019). [online], Available at: <https://www.clingendael.org/publication/european-seaports-and-chinese-strategic-influence-0>.

Conley, H., Hillman, J., Ruy, D. and Mccalpin, M. (n.d.). *A P R I L 2 0 2 0 A U T H O R S*. [online] Available at: http://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/publication/200427_ChinaStrategy.pdf.

COSCO Shipping (2019). *China COSCO Shipping Group News COSCO SHIPPING Acquired a 60% Stake in a Greek Railway Company*. [online] en.coscoshipping.com. Available at: https://en.coscoshipping.com/art/2019/11/15/art_6923_124985.html.

Csapó, D.G. (2021). *China Report*, 57(2), pp.210–228. doi:<https://doi.org/10.1177/00094455211004257>.

Dimitrijević, D. (2017). 7(1), pp.64–83. doi:<https://doi.org/10.1515/bjes-2017-0005>.

Dimitrijević, D. (2020). [online] repozitorijum.diplomacy.bg.ac.rs. Available at: <http://repozitorijum.diplomacy.bg.ac.rs/706/>.

Dimitrijević, D. and Jokanović, N. (2016). [online] repozitorijum.diplomacy.bg.ac.rs. Available at: <http://repozitorijum.diplomacy.bg.ac.rs/538/>.

Džuverović, N. and Stojarová, V. (2022 [online] *Google Books*. Taylor & Francis. Available at: https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=yphxEAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT105&dq=Western+Balkans+regional+dynamics+Serbia+and+Croatia&ots=APEAV1tP9g&sig=OS6a7Bi-rnTJHt1tKVO1Gj_JmBk&redir_esc=y#v=onepage&q=Western%20Balkans%20regional%20dynamics%20Serbia%20and%20Croatia&f=false.

Ejdus, F. and Kovačević, M. (2019). 13(5), pp.566–580. doi:<https://doi.org/10.1080/17502977.2019.1660032>.

Fardella, E. and Prodi, G. (2017). 25(5), pp.125–138. doi:<https://doi.org/10.1111/cwe.12217>.

De Blécourt, J. (2018). [online] Available at: <https://euagenda.eu/upload/publications/untitled-199742-ea.pdf>.

De Blécourt, J. (2018). [online] Available at: <https://leidenasiacentre.nl/wp-content/uploads/2018/12/Influence-in-Europe-through-Investments-and-Technology-anf-infra.pdf>.

Fetai, B., Koku, P.S., Caushi, A. and Fetai, A. (2016). *Pressacademia*, 5(4), pp.360–364. doi:<https://doi.org/10.17261/pressacademia.2017.358>.

Freight, R. (2020). [online] RailFreight.com. Available at: <https://www.railfreight.com/beltandroad/2020/06/02/serbia-next-european-destination-on-the-new-silk->

road/?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=Newsletter%20week%202020-23&gclid=accept.

Freyburg, T. and Richter, S. (2010). 17(2), pp.263–281. doi:<https://doi.org/10.1080/13501760903561450>.

Galeotti, M. (2018). [online] Available at: http://www.ewb.rs/upload/ECFR250_do_the_western_balkans_face_a_coming_russian_storm.pdf.

Gasmi, G. and Prlja, D. (2020). [online] 2020, p.59. Available at: <https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/rgllr2020&div=9&id=&page=>.

Gigov, I.S. and Poposka, K. (2022). [online] www.igi-global.com. Available at: <https://www.igi-global.com/chapter/chinas-trade-and-investment-in-the-western-balkans-under-the-belt-and-road-initiative/307597>.

Grgić, M. (2017) *Territory, Politics, Governance*, 7(1), pp.42–60. doi:<https://doi.org/10.1080/21622671.2017.1359106>.

Habova, A., Hasić, J., Lami, R., Šelo-Šabić, S., Rumeau, M., Trigkas, V., Vangeli, A., Vladislavljev, S. and Vuković, M. (2022 [online] Available at: <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/athen/19416.pdf#page=18>.

Hackaj, A. (2018). [online] Available at: <https://cdinstitute.eu/wp-content/uploads/2020/06/China-and-Western-Balkans-Policy-Brief.pdf>.

Hackaj, A. (2019) *Südosteuropa Mitteilungen*, [online] (01), pp.66–77. Available at: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=761006>.

Hake, M. and Radzyner, A. (2019). [online] 123456789/16048. Available at: <https://publications.bof.fi/handle/10024/44871>.

Heiduk, F. and Sakaki, A. (2019)., 36(2), pp.93–113. doi:<https://doi.org/10.1007/s12140-019-09312-y>.

Hinkova, S. (2019). [online] www.ceeol.com. Available at: <https://www.ceeol.com/search/chapter-detail?id=838083>.

Hong, Z. (2016). [online] Available at: https://www.iseas.edu.sg/images/pdf/TRS6_16.pdf.

Hu, Z. and Lu, D. (2016) *Journal of Geographical Sciences*, 26(12), pp.1769–1784. doi:<https://doi.org/10.1007/s11442-016-1357-1>.

Huang, Y. (2016), 40, pp.314–321. doi:<https://doi.org/10.1016/j.chieco.2016.07.007>.

Griffiths, R., Nash, R., Perkin, S., Glémet, R. and Kim, M. (2020). *Trends in Ecology & Evolution*, 35(7), pp.583–593. doi:<https://doi.org/10.1016/j.tree.2020.02.005>.

Hulsey, J. and Keil, S. (2020). Power-Sharing and Party Politics in the Western Balkans. doi:https://doi.org/10.1007/978-3-030-53590-2_6.

Hurley, J., Morris, S. and Portelance, G. (2019) *Journal of Infrastructure, Policy and Development*,

Ivanić, M. and Savović, A. (2020). [online] Available at: https://china-cee.eu/wp-content/uploads/2020/07/Working_paper-202029-by-Mladen-Ivanic%CC%81-Aleksandar-Savovic%CC%81.pdf.

Rajkovic, M. (2018)

Jepson, N. (2021).

Jovičić, E., Stevanović, S. and Beraha, I. (2020). [online] 53(2), pp.133–144. Available at: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=936944>.

Karić, M. and Mulalić, M. (2014 [online] 7(1), pp.87–108. Available at: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=202173>.

Koboević, Ž., Kurtela, Ž. and Vujičić, S. (2018). 65(2), pp.113–122. doi:<https://doi.org/10.17818/nm/2018/2.7>.

Kovačević, M. (n.d.). [online] Available at: <https://en.cdtmn.org/wp-content/uploads/2021/02/Vulnerabilities-to-Chinese-influence-in-Montenegro-final.pdf>.

Lowe, V., Roberts, A., Welsh, J. and Zaum, D. (2010). [online] *Google Books*. OUP Oxford. Available at: https://books.google.gr/books?hl=en&lr=&id=i9zyRYYIJK4C&oi=fnd&pg=PR7&dq=SECURITY+COUNCIL+FAILS+TO+EXTEND+MANDATE+OF+UNITED+NATIONS+PREVENTIVE+DEPLOYMENT+FORCE+IN+FORMER+YUGOSLAV+REPUBLIC+OF+MACEDONIA&ots=02HO3Mw0qk&sig=7WmG6sHtPgESbG8ekERVEvYASSk&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false.

Ma, Y. and Peverelli, P.J. (2019). *Transnational Corporations Review*, 11(1), pp.50–64. doi:<https://doi.org/10.1080/19186444.2019.1578158>.

Marco (2021). pp.315–333. doi:https://doi.org/10.1007/978-3-030-73955-3_16.

Markovic Khaze, N. and Wang, X. (2020) 29(2), pp.1–17.
doi:<https://doi.org/10.1080/14782804.2020.1823340>.

Metushaj, M. (2018). [online] 7(3), p.139. Available at:
<https://www.mcser.org/journal/index.php/ajis/article/view/10358>.

Milos Djindjic (2023).. pp.709–715. doi:https://doi.org/10.1007/978-981-19-7423-6_90.

Milošević, A. and Trošt, T. eds., (2021). Cham: Springer International Publishing.
doi:<https://doi.org/10.1007/978-3-030-54700-4>.

Mirjana Stevanov, Krott, M., Curman, M., Silvija Krajer Ostoić and Stojanovski, V. (2018). *Canadian Journal of Forest Research*, 48(8), pp.898–912. doi:<https://doi.org/10.1139/cjfr-2017-0395>.

Hiroyoshi Ohashi (2018)

Panagiotou, R. (2020)

Pavličević, D. (2018) *Mapping China's 'One Belt One Road' Initiative*, pp.249–278.
doi:https://doi.org/10.1007/978-3-319-92201-0_10.

Pavličević, D. (2019). *Asia Europe Journal*, 17(4), pp.453–468. doi:<https://doi.org/10.1007/s10308-019-00566-y>.

Qianqian, L. and Davarinou, P. (2019). *IDS Bulletin*, 50(4). doi:<https://doi.org/10.19088/1968-2019.141>.

Rahman, Z.U. (2020). *Affairs*. doi:<https://doi.org/10.1002/pa.2298>.

Rogelja, I. (2020).. *Political Geography*, 81, p.102220. doi:<https://doi.org/10.1016/j.polgeo.2020.102220>.

Schmalzer, S. (2019). *Annals of History of Science and Technology*, 3(2), pp.195–214.
doi:<https://doi.org/10.3724/sp.j.1461.2019.02195>.

Χριστόπουλος Α. (2006), Η ραγδαία πολιτική και οικονομική άνοδος της Κίνας και οι επιπτώσεις για την παγκόσμια οικονομική και πολιτική σκηνή, Αθήνα - ΕΛΙΑΜΕΠ ΟΡ06.01 2 Copyright © 2006 Hellenic Foundation for European and Foreign Policy (ELIAMEP) ISBN 960-8356-12-1

Seaman, J., HUOTARI, M., OTERO-IGLESIAS, M. and eds (2017). [online] Policycommons.net

Soyaltin, Colella, D. (2022). *Europe-Asia Studies*, pp.1–25. <https://doi.org/10.1080/09668136.2022.2115013>.

Stojanović, N.Š. (2020) *Међународни проблеми*, [online] LXXII(2), pp.356–376. Available at: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1015283>.

Tonchev, P. (2017). [online] JSTOR. Available at: <http://www.jstor.com/stable/resrep06772> [Accessed 15 Mar. 2022].

<https://www.e-ir.info/2023/08/02/beyond-the-narrative-of-chinas-debt-trap-diplomacy/>

Turcsányi, R. and Qiaoan, R. (2019). ‘16+1 platform’. *Asia Europe Journal*, 18(3), pp.397–412. doi:<https://doi.org/10.1007/s10308-019-00550-6>.

Turcsányi, R.Q. (2020). *China Report*, 56(1), pp.60–77. doi:<https://doi.org/10.1177/0009445519895626>.

Vangeli, A. (2017). *China & World Economy*, 25(5), pp.101–124. doi:<https://doi.org/10.1111/cwe.12216>.

Xuequan, M. (2019). */English.news.cn*. [online] www.xinhuanet.com. Available at: http://www.xinhuanet.com/english/2019-06/11/c_138132033.htm.

Zakić, K. and Radišić, B. (2019). [online] LXX(1175), pp.48–68. Available at: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1060956>.

Knezevic J. (2023, available at: <https://iari.site/2023/01/31/serbia-the-first-and-only-operator-of-chinese-drones-and-missiles-in-europe/>

ZUOKUI, L. (2019). *Insight Turkey*, [online] 21(2), pp.91–105. Available at: <https://www.jstor.org/stable/26776076> [Accessed 19 Dec. 2021].

Óscar Méndez Pérez.(2020). Available at: https://www.academia.edu/45051589/China_in_the_Western_Balkans_A_New_Competitor_for_the_European_Union.

(2020). *Clingendael Report*. [online] Available at: <https://www.clingendael.org/sites/default/files/2020-08/china-and-the-eu-in-the-western-balkans.pdf>

<https://foreignaffairs.house.gov/china-regional-snapshot-western-balkans/>.

<https://ecfr.eu/special/china-balkans/serbia/>

<https://eng.yidaiyilu.gov.cn/p/0HHU4SNA.html>

<https://foreignpolicy.com/2022/05/11/serbias-arms-deals-show-its-tilting-away-from-russia-and-toward-china/>

<https://www.iwm.at/blog/chinese-influence-in-the-western-balkans-and-its-impact-on-the-regions-european-union>

https://china-cee.eu/working_papers/belt-and-road-initiative-and-bosnia-and-herzegovina/

Τζογόπουλος Γεώργιος, 2019, 70 χρόνια από την ίδρυση της νέας Κίνας.
<https://www.in.gr/2019/09/23/apopsi/70-xronia-apo-tin-idrysi-tis-neas-kinas/>

Μπλαβούκος Σπυρίδων, 2019, Εξωτερικές σχέσεις της ΕΕ, Συλλογικό έργο, Επιμελητής : Μπλαβούκος, Σπύρος Μπουραντώνης, Δημήτρης Τσάκωνας, Παναγιώτης Ι., Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, Έτος έκδοσης : 2019, ISBN : 978-960-08-0836-0

Σταυριανός Λευτέρης, 2007, Τα Βαλκάνια από το 1453 και μετά/The Balkans since 1453. Εκδόσεις Βάνιας

Filip Rudic, 2017, on Balkans Anchored to EU – Despite China’s Growth, Report...taken from:
<https://balkaninsight.com/2017/09/14/trade-imbbalances-rising-between-china-and-balkan-countries-09-13-2017/>

Jacob Mardell, 2021, , available on <https://www.merics.org/en/short-analysis/beijing-fills-gaps-left-brussels-western-balkan>

<http://un.china-mission.gov.cn/eng/dbttx/jgsz/>

http://un.china-mission.gov.cn/eng/gyzg/SilkRoad1/201503/t20150328_8410834.htm

https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2020/09/FP_20200914_china_united_nations_feltman.pdf

https://carnegieeurope.eu/2023/09/21/reluctant-magnet-navigating-eu-s-absorption-capacity-pub-90601?utm_source=carnegieemail&utm_medium=email&utm_campaign=announcement

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ – APPENDIX

Στο παρόν αναπόσπαστο συμπληρωματικό προσάρτημα της Διπλωματικής Thesis μου θέλω να παραθέσω κάποια συμπληρωματικά στοιχεία για την πληρέστερη κατανόηση από τον αναγνώστη για τον ρόλο της Κίνας στην Περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και ειδικότερα στην περιοχή που η Thesis εξέτασε, ερεύνησε, έλαβε υπ' όψη της και τελικά συνήγαγε τα συμπεράσματα της καθώς επίσης και στατιστικά στοιχεία που αφορούν την δομή και μορφολογία της συγγραφής από τον συγγραφέα της, κύριο Αντώνιο Π. Μιχαλόπουλο.

Η περιοχή μας που δυστυχώς επί αιώνες βρίσκεται στο επίκεντρο μιας πολιτικής, οικονομικής, κοινωνικής, εθνοτικής, φυλετικής, πολιτιστικής, πολιτισμικής, διπλωματικής, στρατιωτικής, θρησκευτικής κ.α., αντιπαράθεσης, οφείλεται στην γεωγραφική της θέση που ουσιαστικά αποτελεί το σταυροδρόμι τριών Ηπείρων, της Ευρώπης, της Ασίας και της Αφρικής ενώ είναι ταυτόχρονα πύλη εισόδου και εξόδου. Επομένως, το γεγονός αυτό σηματοδοτεί αυτές τις συνεχείς αντιπαράθεσεις, οι οποίες δεν σταμάτησαν ποτέ στην ιστορική τους πορεία στον χρόνο και έτσι προβλέπεται να συνεχιστεί με κάποια διαλείμματα ειρήνης, ηρεμίας και σχετικής ασφάλειας.

Η Κίνα έχει κάθε λόγο να βλέπει την περιοχή ως «λουκούμι» για να χρησιμοποιεί και να εφαρμόζει τα σχέδια της για επέκταση οικονομική και πολιτική στα πλαίσια του ανταγωνισμού που υπάρχει από τις ξένες δυνάμεις για επικράτηση ή για λήψη θέσης ισχύος στην περιοχή έτσι ώστε να εκμεταλλευτεί όπως όλες αυτές οι μεγάλες δυνάμεις με τον καλύτερο δυνατό τρόπο με στόχο να έχει και αυτή το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Τα σχέδια της Κίνας, γνωστά, θέλει να ανοίγει δρόμους πολιτικούς όπως όλες οι μεγάλες δυνάμεις με εφιαλτήριο την οικονομική διείσδυση, χρησιμοποιώντας με τον καλύτερο δυνατό τρόπο της μικρότερες και πιο αδύναμες χώρες, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο αλλά προς όφελος και των δύο πλευρών ώστε να μην υπάρχουν εντάσεις που με την σειρά τους, θα αποτελούν εμπόδιο προς την κατεύθυνση αυτή.

Το σχέδιο της, περιλαμβάνει και εναλλακτικές διαδρομές ή διαδρόμους ή δρόμους όπως η συνέχεια του δρόμου του Μεταξιού που ήδη εξετάσαμε, την BRI(προϋποθέσεις για την ζώνη και τον δρόμο), διάδρομοι που συμπεριλαμβάνουν περιοχές της Αραβικής Χερσονήσου, της Αφρικής, της Ασίας και που οδηγούν πρωταρχικά όλες στην Πύλη εισόδου προς την Ευρώπη που είναι ολόκληρη η Βαλκανική χερσόνησος και η Ευρύτερη περιοχή της Νότιο Ανατολικής Ευρώπης και οι υπό καυκάσιες περιοχές που συνορεύουν ως γεωγραφικό υπογάστριο με την Ρωσική Ομοσπονδία.

Θέλω να προσθέσω ότι εκτός του LSER ΚΑΙ BRI της Κίνας, η Ινδία έχει εμφανιστεί ως δυνατός δρών με βλέψεις στην περιοχή. Επίσημα αποκαλούμενος Οικονομικός Διάδρομος Ινδίας-Μέσης Ανατολής-Ευρώπης, τοποθετείται ως μια σύγχρονη διαδρομή των μπαχαρικών και, πιο σημαντικό, ως μια βαριά ιδεολογική εναλλακτική στην Πρωτοβουλία Belt and Road της Κίνας. Το έργο περιλαμβάνει την τοποθέτηση μιας σιδηροδρομικής σύνδεσης μέσω της Αραβικής Χερσονήσου που θα μπορούσε στη συνέχεια να συνδεθεί με ναυτιλιακές διόδους προς την Ινδία και την Ευρώπη και στα δύο άκρα αυτού του προτεινόμενου διαδρόμο

Συνολική καταμέτρηση λέξεων από τον τίτλο του θέματος έως και τις Βιβλιογραφικές πηγές.

Info

Submission Details

Student ID	psir2219sirg@go.uop.gr
Class Name	Διπλωματική εργασία
Class ID	30131107
Submission ID	2159792195
Submission Date	25-Sep-2023 04:29PM (UTC+0300)
Submission Count	23
File Name	Δ.Ε._ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ.docx
File Extension	docx
File Size	1.6M
Character Count	85844
Word Count	13427
Page Count	59

Συνολικές λέξεις όλου του εγγράφου συμπεριλαμβανομένων ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ και ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΩΝ

Πρόγραμμα επεξεργασίας ∨

Βαθμολογία προγράμματος επεξεργασίας **100%**

Επίσημη γραφή ∨

Διορθώσεις

Spelling	✓
Grammar EN FR	✓

Βελτιώσεις

Clarity EN	✓
Conciseness EN FR	✓
Formality EN FR	✓
Inclusiveness EN	✓
Punctuation Conventions EN	✓
Resume EN	✓
Sensitive Geopolitical References EN	✓
Vocabulary EN FR	✓

TURNITIN RESULTS ON ANTONIOS MICHALOPOULOS DIPLOMA THESIS

Στοιχεία υποβολής εργασίας

Κατάσταση υποβολής εργασίας: Η εργασία αυτή έχει ήδη υποβληθεί.

Βαθμός:

Σχόλια βαθμολογητή:

Ημ/νία αποστολής: Τρίτη 21 Νοεμβρίου 2023 - 1:44 μ.μ.

Αρχείο: [Δ.Ε._ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ_TURNITIN.docx](#)

Assignment Dashboard

> Έλεγχος ομοιότητας Διπλωματικής Εργασίας ΠΜΣ ΔΔΠ

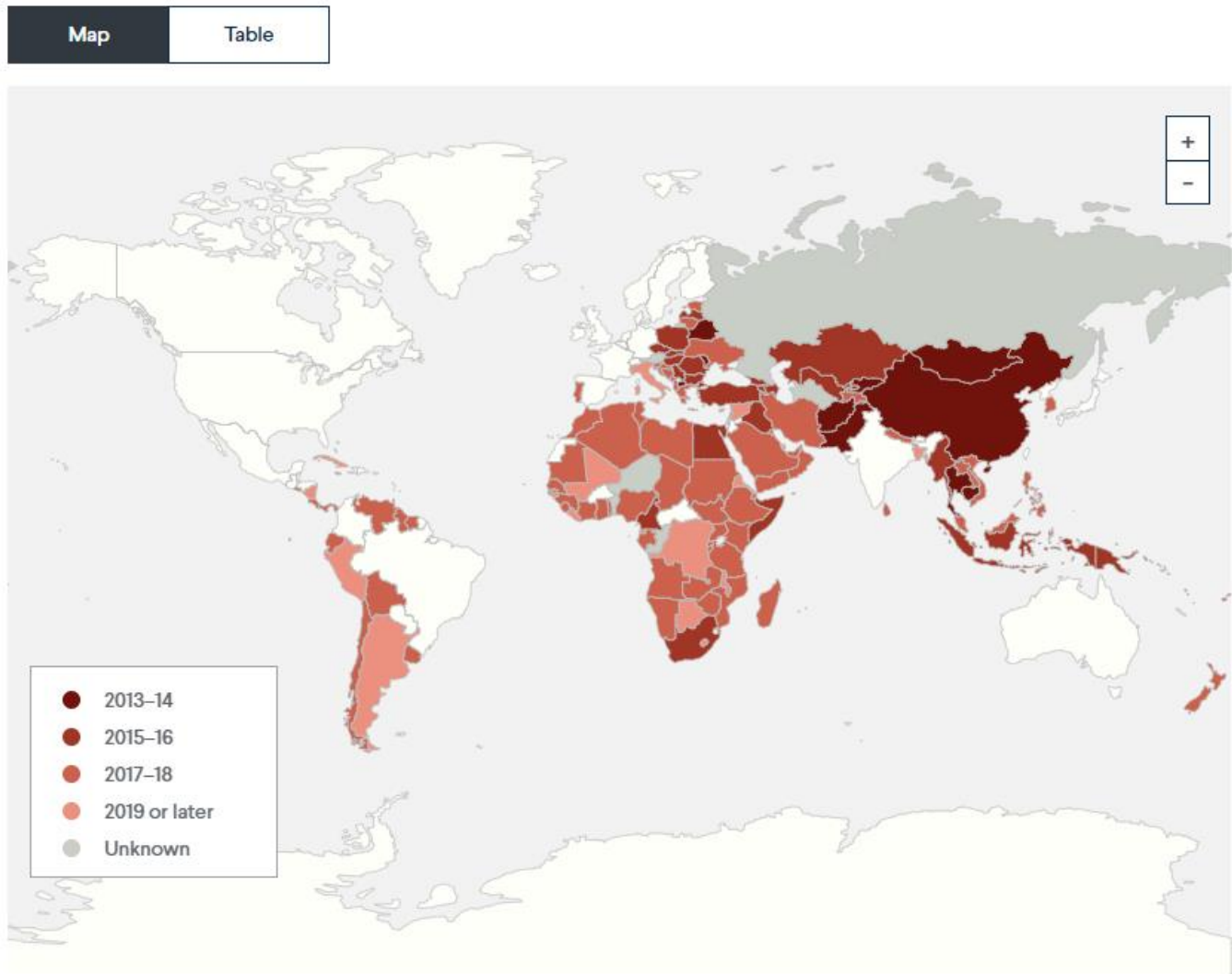
Paper Title	Uploaded	Grade	Similarity	Options
Δ.Ε._ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ TURNITIN.docx	21 Nov 2023 13:44 EET	--	18%	...

https://www.cfr.org/backgrounder/chinas-massive-belt-and-road-initiative?fbclid=IwAR0thKXHngEjLQnffzjYQlziWDmn69CUsFm_b7AV_l4C5JhorZyMsTjxN4E

The Belt and Road Initiative Has Gone Global

Official BRI participants by year of joining

Sources: Boston University; China Africa Research Initiative, Johns Hopkins University; Stimson Center; CFR research.

Most of China's Energy Project Financing in BRI Countries Goes Toward Nonrenewables

Energy projects financed by state-owned Chinese banks in BRI countries since the initiative's launch in 2013

Recommended Resources

This CFR [Independent Task Force report](#) evaluates the implications of the BRI for U.S. interests and puts forward a U.S. strategy to respond to it.

This *Financial Times* [report on the BRI](#) explores the political controversies—inside and outside China—that it has produced.

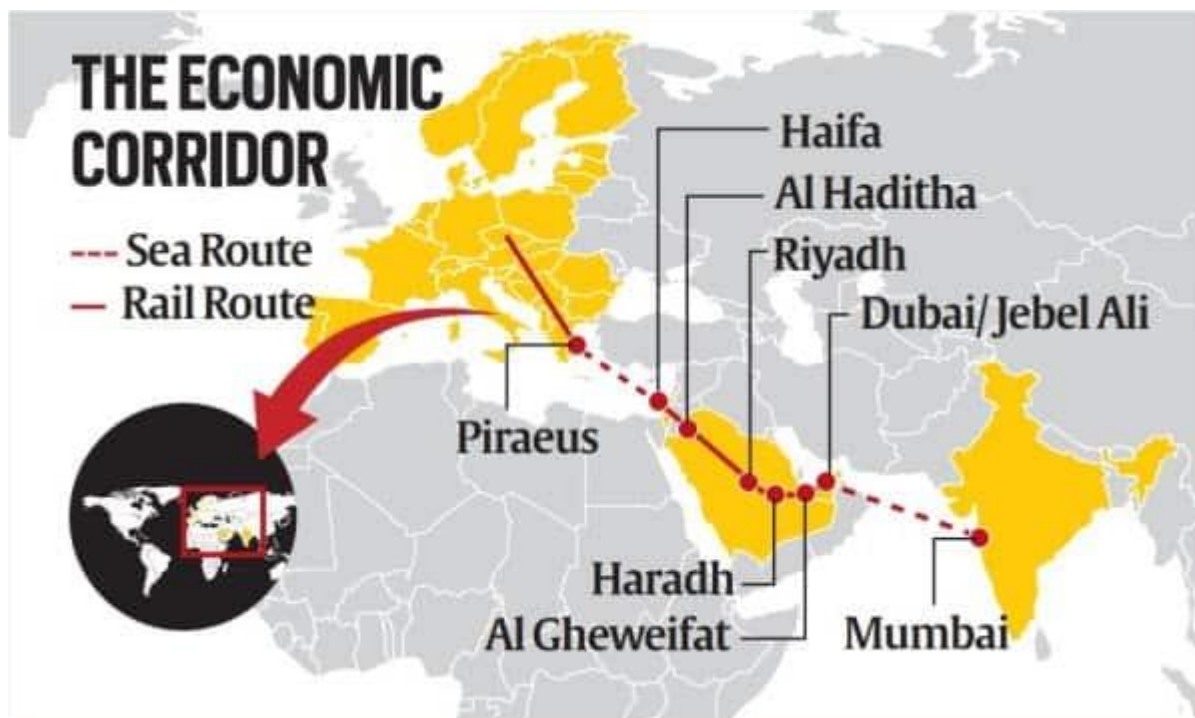
This AidData study [reviews one hundred Chinese debt contracts](#) with foreign governments.

The *Wall Street Journal* examines how [China spent \\$1 trillion on BRI](#).

CFR's [Belt and Road Tracker](#) shows how the BRI has changed countries' bilateral economic relationships with China over time.

A National Bureau of Asian Research [special report](#) looks at how the BRI could affect China's overall security strategy.

The Center for Global Development's Charles Kenny and Scott Morris argue that the [United States shouldn't copy BRI](#) in this *Foreign Affairs* piece.

Πηγή: <https://indianexpress.com/article/explained/data-to-oil-gas-to-goods-seamless-sea-rail-corridor-from-india-to-europe-8932691/>

Για την Κίνα, το LSER είναι μόνο ένας από τους πολλούς διαδρόμους που αναπτύσσουν οι κινεζικές εταιρείες για να βελτιώσουν το εμπόριο Κίνας-ΕΕ και να αυξήσουν τον ρόλο τους στη διεθνή εφοδιαστική. Δεν είναι καν η μόνη οδός για τη βελτίωση των μεταφορών από την Κίνα στην Κεντρική Ευρώπη μέσω της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Άλλα περιφερειακά σημεία εισόδου που φθάνουν στην ΕΕ είναι οι θαλάσσιοι λιμένες στη βόρεια Αδριατική Θάλασσα: η Τεργέστη (Ιταλία)· Κοπερ (Σλοβενία); και Ριέκα (Κροατία). Επιπλέον, κινεζικές κρατικές εταιρείες έχουν επίσης επενδύσει στο τουρκικό λιμάνι Kumroft κοντά στην Κωνσταντινούπολη και έχουν μειοψηφικό μερίδιο στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης στην Ελλάδα. Εκτός από το θαλάσσιο εμπόριο μεγάλων αποστάσεων, η Νοτιοανατολική Ευρώπη και η Κίνα συνδέονται επίσης μέσω της ναυτιλίας μέσω της Μαύρης Θάλασσας και σιδηροδρομικώς μέσω της Τουρκίας, μέσω του Καυκάσου και της Κεντρικής Ασίας. Η πρωτοβουλία Belt and Road παρέχει στο εξωτερικό εμπόριο της Κίνας ένα σταδιακά αναπτυσσόμενο δίκτυο εναλλακτικών και συμπληρωματικών διαδρομών. Πέρα από τη Νοτιοανατολική Ευρώπη, οι κινεζικοί παράγοντες έχουν επίσης συμφέροντα σε θαλάσσιους λιμένες στη δυτική Μεσόγειο (όπως το Vado Ligure και η Βαλένθια) και στη Δυτική Ευρώπη (όπως το Zeebrugge, η Αμβέρσα και το Ρότερνταμ), καθώς και στην κυκλοφορία τρένων μέσω της Ρωσίας και της Λευκορωσίας.

Ωστόσο, οι στενές διπλωματικές σχέσεις της Κίνας με την Ελλάδα, τη Σερβία και την Ουγγαρία παρέχουν τόσο στην κινεζική κυβέρνηση όσο και στις κινεζικές εταιρείες κίνητρο να συνεχίσουν να αναπτύσσουν τη διαδρομή ταχείας κυκλοφορίας ξηράς-θάλασσας στα Δυτικά Βαλκάνια ως έναν από τους κύριους εμπορικούς διαδρόμους Κίνας-ΕΕ του μέλλοντος. Αν και επικεντρώνεται στο εμπόριο, τις επενδύσεις και την ανάπτυξη, η BRI εξυπηρετεί τα γεωπολιτικά συμφέροντα της Κίνας. Συνδέει στενότερα τις χώρες με την Κίνα, ενισχύοντας την οικονομία και τη διεθνή φήμη της. Με την ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μέσω της οικονομικής εξάρτησης, η BRI επιδιώκει να εξασφαλίσει έναν ευνοϊκό στρατηγικό χώρο για την Κίνα μακροπρόθεσμα. Η BRI αποτελεί βασική συνιστώσα της εξωτερικής πολιτικής της Κίνας.

Η Σερβία δανείστηκε 195 εκατομμύρια ευρώ από την Exim Bank για τη γέφυρα Πούπιν και 1,08 δισεκατομμύρια ευρώ για τα δύο τμήματα της σιδηροδρομικής γραμμής Βελιγραδίου-Βουδαπέστης. Αυτό ισοδυναμεί με το 7,91% του δημόσιου χρέους του Βελιγραδίου ύψους 24,5 δισεκατομμυρίων ευρώ. Το ποσό αυτό είναι περίπου ίσο με αυτό που κατέχει το Βελιγράδι στην ΕΤΕπ, ή το ήμισυ του χρέους του προς τη Διεθνή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (IBRD).

Ο πολιτικός τομέας

Στην προσέγγισή της στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, όπως και σε πολλές άλλες περιοχές, η επίσημη ρητορική της Κίνας δίνει έμφαση στην ισότητα και την αμοιβαία επωφελή οικονομική αλληλεπίδραση, κατευθύνοντας έτσι την προσοχή μακριά από τις αξίες και την πολιτική. Ωστόσο, παρόλο που η Κίνα είναι οικονομικός και όχι πολιτικός παράγοντας στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, η πολιτική διάσταση διαδραματίζει επίσης ρόλο στις διμερείς σχέσεις. Ενώ οι διπλωματικές σχέσεις Κίνας-Αλβανίας ήταν πολύ στενές κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1960, μετά τον Ψυχρό Πόλεμο και τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας, η Σερβία αναδείχθηκε ως ο κύριος διπλωματικός εταίρος της Κίνας στην περιοχή. Η Σερβία είναι η μόνη χώρα των Δυτικών Βαλκανίων που επισκέφθηκε ο Χι Jinping υπό την ιδιότητά του ως προέδρου της Κίνας (τον Ιούνιο του 2016). Η περιφερειακή εστίαση της Κίνας στη Σερβία αντικατοπτρίζει την προσέγγισή της σε άλλα μέρη του κόσμου, όπου οι κύριοι διπλωματικοί και οικονομικοί εταίροι της τείνουν να είναι οι μεγαλύτερες περιφερειακές χώρες όσον αφορά το οικονομικό και δημογραφικό μέγεθος. Κατά τη διάρκεια του πολέμου του Κοσσυφοπέδιου το 1998-1999, η Κίνα υποστήριξε (και παρέμεινε έτσι) τη серβική θέση για το Κοσσυφοπέδιο και αντιτάχθηκε στη στρατιωτική επέμβαση του Οργανισμού Βορειοατλαντικού Συμφώνου (NATO). "επίθεση στην κινεζική πρεσβεία στο Βελιγράδι από βομβαρδιστικά του NATO κατά τη διάρκεια αυτού του πολέμου, η οποία σκότωσε τρεις κινέζους δημοσιογράφους, έφερε την Κίνα και τη Σερβία πιο κοντά και συνεχίζει να χρησιμεύει ως σύμβολο της σχέσης τους.

Ο κύριος πολιτικός πυλώνας στο πλαίσιο των σινοσερβικών σχέσεων είναι ο ρόλος της Κίνας στο Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών (ΣΑΗΕ), όπου η Κίνα έχει τη δύναμη να υποστηρίξει την αντίθεση της Σερβίας στο καθεστώς του Κοσσυφοπέδιου ως κυρίαρχου κράτους μέσω βέτο κατά της πιθανής ένταξης του Κοσσυφοπέδιου στα

Ηνωμένα Έθνη (ΟΗΕ). Η Σερβία υποστηρίζεται επίσης σε αυτό το θέμα από τη Ρωσία, η οποία έχει επίσης δικαίωμα βέτο, μειώνοντας έτσι την εξάρτηση της Σερβίας από την Κίνα. Το Πεκίνο δεν αναγνώρισε το Κοσσυφοπέδιο ως ανεξάρτητο κράτος (αν και διατηρεί ανεπίσημες σχέσεις με το Κοσσυφοπέδιο, βλ. κεφάλαιο 2) και απείχε από την ψηφοφορία για το ψήφισμα 1244 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, το οποίο έθεσε τη βάση για το ρόλο του Κοσσυφοπεδίου διεθνώς. Από την άποψη της κινεζικής κυβέρνησης, η μονομερής διακήρυξη ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου έρχεται σε σύγκρουση με την προσέγγιση αρχών της Κίνας στην εδαφική ακεραιότητα. Αυτή η προσέγγιση πηγάζει από ανησυχίες σχετικά με την πολιτική σταθερότητα σε αυτόνομες περιοχές όπως το Θιβέτ και το Χιτζιανγκ, καθώς και από την αποφασιστική απόρριψη της ανεξάρτητης Ταϊβάν από την Κίνα. Η Κίνα τελικά αποδέχθηκε το ψήφισμα 1244 ως νομική βάση για τη διευθέτηση της διαμάχης Πρίστινας-Βελιγραδίου. Μέχρι στιγμής, ωστόσο, η Κίνα δεν έχει επιδιώξει κάτι παρόμοιο με τις διαπραγματεύσεις υπό την ηγεσία της ΕΕ και απέφυγε να αντιμετωπίσει τον διμερή διάλογο μεταξύ των δύο βαλκανικών χωρών σε διαφορετικό επίπεδο από ό, τι μέσω του ΟΗΕ.

Κίνα έχει κατά καιρούς χρησιμοποιήσει την επιρροή της για να αποτρέψει τη συμμετοχή του Κοσσυφοπεδίου σε διεθνείς οργανισμούς. Το 2015, για παράδειγμα, η Κίνα καταψήφισε την προσπάθεια ένταξης του Κοσσυφοπεδίου στον Εκπαιδευτικό, Επιστημονικό και Πολιτιστικό Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών (UNESCO). Το 2017, το Κοσσυφοπέδιο απέσυρε την αίτησή του για την Ιντερπόλ, καθώς η συνέλευση φιλοξενήθηκε στην Κίνα, με λόγο την έλλειψη διεθνούς υποστήριξης αλλά και το εχθρικό περιβάλλον. Το 2018, σερβικά μέσα ενημέρωσης ανέφεραν ότι η Κίνα είχε ψηφίσει κατά της αίτησης της Ιντερπόλ του Κοσσυφοπεδίου, αλλά καθώς η ψηφοφορία είναι μυστική, ο ισχυρισμός αυτός δεν μπορεί να επαληθευτεί. Η Κίνα δεν έλαβε ενεργό θέση σχετικά με τη Συμφωνία των Πρεσπών του 2018, η οποία διευθέτησε τη διαφωνία ονόματος μεταξύ Ελλάδας και Βόρειας Μακεδονίας και την οποία η Κίνα πιθανώς χαιρέτισε ως ένα βήμα προς ένα πιο σταθερό περιβάλλον για το LSER. Συνέχισε επίσης την κατασκευή της κροατικής γέφυρας Peljesac, παρά τους ισχυρισμούς της Βοσνίας ότι η γέφυρα εμποδίζει την πρόσβαση στο Neum, το μοναδικό λιμάνι της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης.

Τον Φεβρουάριο του 1999, η Κίνα χρησιμοποίησε το δικαίωμα βέτο της στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, μία από τις πρώτες φορές που το έκανε, για να ασκήσει βέτο στην προτεινόμενη παράταση της εντολής μιας προληπτικής δύναμης ανάπτυξης του ΟΗΕ στη Βόρεια Μακεδονία (τότε ακόμα γνωστή ως Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας) η οποία αποσταθεροποιήθηκε σοβαρά από την εισροή περισσότερων από 300.000 προσφύγων από το Κοσσυφοπέδιο κατά τη διάρκεια του πολέμου του Κοσσυφοπεδίου. Το γεγονός ότι η Βόρεια Μακεδονία διατήρησε διπλωματικές σχέσεις με την Ταϊβάν, στην ανεξαρτησία της οποίας αντιτίθεται η Κίνα, ήταν ο πιθανός λόγος για τον οποίο η κινεζική κυβέρνηση χρησιμοποίησε το βέτο της. Η Βόρεια Μακεδονία ανακήρυξε αργότερα την κυβέρνηση της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας (ΛΔΚ) ως τη μόνη νόμιμη κυβέρνηση της Κίνας και οι σχέσεις αποκαταστάθηκαν.

Ενώ όλες οι χώρες στην περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων τηρούν την πολιτική της Μίας Κίνας, αποφεύγοντας την πολιτική αλληλεπίδραση με την Ταϊβάν, ο βαθμός στον οποίο υποστηρίζουν την Κίνα σε άλλα θέματα, όπως θέματα που σχετίζονται με το Χιτζιανγκ, το Χονγκ Κονγκ και τη Θάλασσα της Νότιας Κίνας, παρέμεινε περιορισμένος. Σέρβοι αξιωματούχοι υποστήριξαν τη θέση της Κίνας για το Χονγκ Κονγκ, αλλά απέφυγαν να σχολιάσουν το ζήτημα της

Θάλασσας της Νότιας Κίνας, πέρα από την έκκληση για ειρηνική διευθέτηση. Στη Σερβία, ο Marko Djuric, υπό την ιδιότητά του ως αντιπρόεδρος του κυβερνώντος Σερβικού Προοδευτικού Κόμματος, δήλωσε σε συνέντευξή του στο πρακτορείο ειδήσεων της Κίνας Xinhua: *«Μπορώ να σας πω ότι το επίπεδο προστασίας των δικαιωμάτων των μειονοτήτων στο Xinjiang είναι κάτι που πολλές χώρες στο δικό μου μέρος του κόσμου θα μπορούσαν να ζηλέψουν».*

Ο Milorad Dodik, ο Σέρβος μέλος της Προεδρίας της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης, εξέφρασε την υποστήριξή του στην Κίνα για το θέμα του Χονγκ Κονγκ. Το υπουργείο Εξωτερικών του Μαυροβουνίου εξέδωσε δήλωση σχετικά με την απόφαση του Μόνιμου Διαιτητικού Δικαστηρίου στη Χάγη σχετικά με τη διαφορά μεταξύ της Κίνας και των Φιλιππίνων στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας, ταξινομώντας την έκκληση των Φιλιππίνων ως μονομερές μέτρο και καλώντας για διάλογο αντ' αυτού. Η Αλβανία, η Βοσνία και Ερζεγοβίνη και η Βόρεια Μακεδονία δεν έχουν εκδώσει δηλώσεις σχετικά με αυτά τα θέματα.

Το 2019, μια ομάδα 22 κρατών εξέδωσε κοινή επιστολή προς το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, καταδικάζοντας τη μαζική κράτηση Ουιγούρων από την Κίνα στο Xinjiang. Ακολούθησε μια επιστολή από μια ομάδα 55 κρατών που υποστήριξαν τις πολιτικές της ΛΔΚ στην περιοχή Xinjiang. Καμία από τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων δεν προσχώρησε σε καμία από τις δύο επιστολές, αλλά μια δεύτερη επιστολή από τον Οκτώβριο του 2019 που υποστήριζε την Κίνα συνυπογράφηκε από τη Σερβία.

Ο βαθμός στον οποίο η WB6 ήταν μέχρι στιγμής πρόθυμη να εμπλακεί ανοιχτά σε πολιτικά ανταλλάγματα σε αντάλλαγμα για την κινεζική οικονομική ή διπλωματική υποστήριξη φαίνεται μάλλον περιορισμένος και δεν υπάρχουν ενδείξεις διπλωματικής ώθησης από την Κίνα από αυτή την άποψη. Ωστόσο, η υποστήριξη της Σερβίας προς την Κίνα στην υπόθεση Xinjiang θα μπορούσε να αποτελέσει προηγούμενο για αυξημένα ανταλλάγματα από την περιοχή προς την Κίνα. Η απουσία επικριτικών φωνών από την περιοχή προς την Κίνα δείχνει, ωστόσο, ότι η WB6 βάζει πρώτα τα συμφέροντά της όταν ασχολείται με την Κίνα και, ως εκ τούτου, παραμένει επιφυλακτική όσον αφορά την κριτική της για τα ανθρώπινα δικαιώματα ή άλλα θέματα που η κινεζική κυβέρνηση θεωρεί ευαίσθητα.

Ο τομέας της ασφάλειας

Όπως και στον οικονομικό και πολιτικό τομέα, η Σερβία είναι η χώρα με την πιο εκτεταμένη συνεργασία με την Κίνα σε τομείς που σχετίζονται με την ασφάλεια. Αυτές περιλαμβάνουν την αστυνομική συνεργασία, τις αγορές στρατιωτικού εξοπλισμού και ορισμένες επιχειρήσεις τηλεπικοινωνιών. Μια κοινή σινοσερβική αστυνομική άσκηση με στόχο την απενεργοποίηση τρομοκρατών και την απελευθέρωση ομήρων πραγματοποιήθηκε στα τέλη του 2019 σε εγκατάσταση της χαλυβουργίας Zelezara Smederevo. Από την κινεζική πλευρά, στην άσκηση συμμετείχαν 180 αστυνομικοί, 20 οχήματα και τρία ελικόπτερα. Η άνοδος των Κινέζων τουριστών στη Σερβία, η οποία προσελκύει περισσότερους Κινέζους τουρίστες από τις άλλες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, οδήγησε στην έναρξη κοινών αστυνομικών περιπολιών στην πρωτεύουσα της Σερβίας, το Βελιγράδι, το 2019. Εκτός από το Βελιγράδι, Κινέζοι αστυνομικοί αναπτύχθηκαν επίσης στο Νόβι Σαντ και το Σμεντέροβο, σύμφωνα με τον Σέρβο Υπουργό Εσωτερικών για λόγους ασφαλείας. Αυτές οι αναπτύξεις μπορεί να σχετίζονται με την επικράτηση των κινέζων εργαζομένων σε μεγάλες κινεζικές βιομηχανίες και επενδύσεις υποδομής σε αυτές τις περιοχές: το χαλυβουργείο Zelezara Smederevo και το σιδηρόδρομο Βουδαπέστης-Βελιγραδίου. Οι Κινέζοι αστυνομικοί στις τρεις σερβικές πόλεις αριθμούν μόνο έξι συνολικά, χωρίς εξουσία σύλληψης ή χρήσης καταναγκαστικών μέσων. Τα τελευταία χρόνια, η κινεζική κυβέρνηση ανέπτυξε επίσης αστυνομικούς σε πόλεις σε ορισμένες άλλες ευρωπαϊκές χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Ιταλίας και της Γαλλίας.

Η Σερβία είναι η μόνη χώρα στην Ευρώπη που έχει αγοράσει μη επανδρωμένα εναέρια οχήματα (UAV) από την Κίνα. Αγόρασε εννέα drones Chengdu Pterodactyl-1 στα τέλη του 2019, με πιθανή μελλοντική παραγγελία επιπλέον δεκαπέντε UAV. Αυτά τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη μπορούν να χρησιμοποιηθούν για αναγνωριστικά καθήκοντα ή να εξοπλιστούν με μια ποικιλία όπλων, όπως βόμβες καθοδηγούμενες με λέιζερ, αντιαρματικούς πυραύλους αέρος-επιφανείας και κατευθυνόμενους πυραύλους. Η αγορά UAVs από την Κίνα είναι ελκυστική, καθώς κοστίζουν λιγότερο από το μισό από τα αμερικανικά UAVs με παρόμοιες δυνατότητες.

Πέρα από τη Σερβία, το πεδίο συνεργασίας στον τομέα της ασφάλειας με την Κίνα είναι περιορισμένο, με την Αλβανία, το Μαυροβούνιο και τη Βόρεια Μακεδονία να είναι μέλη του NATO και το Κοσσυφοπέδιο να μην έχει διπλωματικούς δεσμούς με την Κίνα. Η συνεργασία με την κινεζική εταιρεία επικοινωνιών και τεχνολογίας Huawei παρέμεινε μέχρι στιγμής περιορισμένη στη Σερβία. Ενώ η κυβέρνηση της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης υπέγραψε συμφωνία συνεργασίας με την Huawei το 2018, δεν ακολούθησε περαιτέρω συνεργασία. Στην Αλβανία, ο κύριος πάροχος τηλεπικοινωνιών επέλεξε τη σουηδική εταιρεία Ericsson ως μοναδικό προμηθευτή για τον εκσυγχρονισμό των βασικών δικτύων της Αλβανίας για τα επόμενα πέντε χρόνια.

Συμπεράσματα

Οι κύριοι στόχοι εξωτερικής πολιτικής της Κίνας στην περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων μπορούν να συνοψιστούν ως εξής: 1) ανάπτυξη της ταχείας διαδρομής ξηράς-θάλασσας, ως συνιστώσας της πρωτοβουλίας Belt and Road, προκειμένου να ενισχυθεί η ικανότητα του λιμένα του Πειραιά να λειτουργεί ως κόμβος για το εμπόριο ΕΕ-Κίνας· 2) να διατηρήσει και να εμβαθύνει τις διπλωματικές και οικονομικές σχέσεις με τις χώρες της περιοχής, με το Κοσσυφοπέδιο ως εξαίρεση σε διπλωματικό επίπεδο, καθώς δεν αναγνωρίζεται από την Κίνα, και με τη Σερβία ως κύριο περιφερειακό εταίρο της Κίνας. Υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ των επιμέρους χωρών όσον αφορά τη δέσμευση της Κίνας στην περιοχή. Η Κίνα δεν έχει συλλογική προσέγγιση στις πέντε χώρες των Δυτικών Βαλκανίων με τις οποίες διατηρεί διπλωματικές σχέσεις. Αντ' αυτού, η Κίνα ασχολείται μαζί τους σε διμερή βάση και μέσω του μηχανισμού 17 + 1 (ο οποίος έχει πολύ ευρύτερη γεωγραφική κάλυψη). Η εκτεταμένη σχέση της Κίνας με τη Σερβία αντιστοιχεί στην προσέγγισή της σε άλλες περιοχές. Συχνά εστιάζει την προσοχή της σε μεγαλύτερες χώρες με τις οποίες διατηρεί σταθερές και συνεργατικές σχέσεις για μεγάλο χρονικό διάστημα. Η Σερβία και, σε μικρότερο βαθμό, η Βόρεια Μακεδονία είναι επίσης σημαντικές για το μεγαλύτερο στρατηγικό περιφερειακό συμφέρον της Κίνας, το LSER, το οποίο συνδέει το κινεζικό λιμάνι του Πειραιά με την Κεντρική Ευρώπη και τη Γερμανία. Άλλες κινεζικές δραστηριότητες στην περιοχή, όπως η λειτουργία του αλβανικού εθνικού αεροδρομίου, η κατασκευή του αυτοκινητόδρομου Bar-Boljare και άλλων περιφερειακών αυτοκινητοδρόμων, η εξόρυξη πόρων και η παραγωγή χάλυβα μπορούν ενδεχομένως να συμβάλουν στη μελλοντική ανάπτυξη του LSER. Η πρόσφατα ανακοινωθείσα καθιέρωση απευθείας σιδηροδρομικών μεταφορών μεταξύ Κίνας και Σερβίας, καθώς και οι κινεζικές δραστηριότητες στον τομέα της εφοδιαστικής σε χώρες που συνορεύουν με την WB6 (όπως λιμενικές δραστηριότητες στην Ελλάδα, την Κροατία και τη Σλοβενία), σχετίζονται επίσης με την περαιτέρω ανάπτυξη του LSER ως δικτύου μεταφορών που υποστηρίζει τα κινεζικά οικονομικά συμφέροντα στην ΕΕ.

Σε όλα τα Βαλκάνια, η οικονομική δραστηριότητα για την οποία η Κίνα έχει μεγαλύτερη σημασία ως συμπληρωματικός και δυνητικά εναλλακτικός παράγοντας έναντι της ΕΕ είναι η χρηματοδότηση υποδομών. Αν και ο αριθμός των πραγματικών περιπτώσεων όπου οι κινεζικές τράπεζες έχουν παράσχει χρηματοδότηση για μεγάλης κλίμακας κατασκευαστικά έργα στα Δυτικά Βαλκάνια παραμένει περιορισμένος, η Κίνα έχει αποδείξει την ικανότητά της να παρέχει σημαντικά δάνεια. Η πιο σημαντική πολιτική περίπτωση κινεζικού δανεισμού σχετίζεται με το έργο του αυτοκινητόδρομου Bar-Boljare στο Μαυροβούνιο, λόγω της αναλογίας του ποσού του δανείου, το οποίο είναι μεγάλο σε σύγκριση με το μέγεθος της οικονομίας του Μαυροβουνίου. Σημαντικές περιπτώσεις κινεζικών άμεσων επενδύσεων υπάρχουν μόνο στη Σερβία και (αν και δεν είναι ορατές στις επίσημες στατιστικές) στην Αλβανία. Δεδομένου του μεγέθους της Σερβίας και της Αλβανίας, ο σχετικός αντίκτυπος των κινεζικών ΑΞΕ στην Αλβανία υπερβαίνει αυτόν της Σερβίας.

Οι δύο κύριες πιθανές οικονομικές πηγές για την κινεζική πολιτική επιρροή στις εθνικές κυβερνήσεις στα Δυτικά Βαλκάνια είναι το χρέος (στην περίπτωση του Μαυροβουνίου) και οι άμεσες επενδύσεις στην παραγωγή πετρελαίου (Αλβανία). Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι στην περίπτωση της Αλβανίας, η επένδυση πραγματοποιήθηκε από μια ιδιωτική κινεζική εταιρεία, την Geo-Jade, χωρίς την προφανή εμπλοκή της κινεζικής κυβέρνησης. Ενώ υπάρχει αναμφίβολα ένας βαθμός εξάρτησης της αλβανικής κυβέρνησης από το Geo-Jade (ως σημαντικός πάροχος φορολογικών εσόδων και ξένου συναλλάγματος μέσω των εξαγωγών πετρελαίου), ισχύει και το αντίστροφο. Για την Geo-Jade, η Αλβανία είναι μία από τις δύο μόνο χώρες όπου βρίσκονται οι κύριες επιχειρήσεις εξόρυξης πετρελαίου. Διάφορες διεθνείς πετρελαιϊκές εταιρείες δραστηριοποιούνται στην Αλβανία, συμπεριλαμβανομένου του πετρελαιϊκού γίγαντα Royal Dutch Shell, ο οποίος θα μπορούσε ενδεχομένως να αντικαταστήσει το Geo-Jade εάν αποσυρθεί. Η δυνατότητα άσκησης πολιτικής επιρροής από την Κίνα μέσω της οικονομικής της εμπλοκής φαίνεται να είναι σημαντική στην περίπτωση του Μαυροβουνίου (για παράδειγμα, με τη χορήγηση ελάφρυνσης χρέους με αντάλλαγμα πολιτικές παραχωρήσεις), περισσότερο από ό,τι στην περίπτωση της Αλβανίας. Ωστόσο, δεν υπάρχουν ενδείξεις μέχρι στιγμής ότι η κινεζική κυβέρνηση έχει προσπαθήσει να χρησιμοποιήσει αυτή τη μόχλευση (ή θα το κάνει ποτέ) για πολιτικούς σκοπούς σε οποιαδήποτε από τις δύο χώρες (και οι δύο είναι μέλη του NATO).

Η επιρροή της Κίνας στην περιοχή που βασίζεται σε πολιτικούς δεσμούς ή δεσμούς ασφαλείας είναι επίσης περιορισμένη. Ο κύριος παράγοντας εν προκειμένω είναι η ανάγκη της Σερβίας για κινεζική υποστήριξη στο Συμβούλιο Ασφαλείας του Ο"Ε, προκειμένου να αποτραπεί η ένταξη του Κοσσυφοπεδίου στα "Ηνωμένα Έθνη. Ωστόσο, η Σερβία δεν εξαρτάται αποκλειστικά από την Κίνα, καθώς η Ρωσία διαδραματίζει τον ίδιο ρόλο, και εδώ και πάλι δεν υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες που να υποδηλώνουν ότι αυτή η δυναμική πηγή μόχλευσης έχει χρησιμοποιηθεί ποτέ από την Κίνα.

Πηγή: <https://www.clingendael.org/pub/2020/china-and-the-eu-in-the-western-balkans/2-reactions-to-china-in-the-western-balkans-countries/>

Σερβία

Η οικονομική σχέση μεταξύ Σερβίας και Κίνας είναι εκτεταμένη, διαρκής και διαφοροποιημένη. Η Κίνα θεωρείται σημαντικός επενδυτής, καθώς οι δυτικές εταιρείες έχουν από επενδύσει σιγά-σιγά τη δέσμευσή τους στους τομείς της ενέργειας και των φυσικών πόρων. Οι εξαγωγές των Zelezara Smederevo και RTB Bor από Κινέζους επενδυτές έχουν διαρθρωτική σημασία για την εθνική οικονομία της Σερβίας. Τα ζητήματα βιωσιμότητας του χρέους δεν είναι ιδιαίτερα σημαντικά στην περίπτωση της Σερβίας, με δημοσιονομικό έλλειμμα περίπου 0,5% και τρέχον επίπεδο χρέους 54% του ΑΕΠ. Σε αντίθεση με άλλες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων και αλλού στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, η συνεργασία της Σερβίας στον τομέα των υποδομών με το Πεκίνο προηγείται της BRI (η οποία ξεκίνησε το 2013) και της πρόσφατης ώθησης της Κίνας να εισέλθει σε αυτές τις αγορές. Το πρώτο μεγάλο δάνειο για την κατασκευή γέφυρας του Βελιγραδίου χρονολογείται από τα τέλη της δεκαετίας του 2000. Η στροφή της Σερβίας προς στενότερη οικονομική συνεργασία με την Κίνα οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην αδυναμία της Μόσχας να τηρήσει τις δεσμεύσεις της, ενώ το Πεκίνο αύξησε τη δέσμευσή του και διέθεσε οικονομικούς πόρους.^[75]

Οι υποδομές παραμένουν εξέχουσα συνιστώσα της παρουσίας της Κίνας στη Σερβία. Τα κοινά έργα χρονολογούνται περισσότερο από μια δεκαετία και η Κίνα στην πραγματικότητα αντικατέστησε τη Ρωσία ως κύριος ομόλογος της Σερβίας. Η πολυσυζητημένη αναβάθμιση της σιδηροδρομικής σύνδεσης μεταξύ Βελιγραδίου και Βουδαπέστης προχωρά σε μεγάλο βαθμό όπως είχε προγραμματιστεί (εκτός από τις καθυστερήσεις σε σχέση με το αρχικό χρονοδιάγραμμα) και το επίκεντρο της σινοσερβικής συνεργασίας μετατοπίζεται σε άλλα έργα: εκσυγχρονισμός της σιδηροδρομικής σύνδεσης μεταξύ Βελιγραδίου και Νις στο νότο· καθώς και οι σιδηροδρομικές συνδέσεις με το Σεράγεβο στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη και την Ποντγκόριτσα στο Μαυροβούνιο.^[76] Από τη σκοπιά της ΕΕ, και όλο και περισσότερο από τη σκοπιά της τοπικής κοινής γνώμης, η διαφάνεια των χρηματοδοτικών συμβάσεων και δεσμεύσεων παραμένει σοβαρό ζήτημα, αλλά το πρόβλημα δεν αφορά ιδιαίτερα τους κινέζους επενδυτές.

Οι πολιτικές σχέσεις μεταξύ Κίνας και Σερβίας επεκτείνονται και ενισχύονται επίσης. Οι σημερινοί πολιτικοί δεσμοί σφυρηλατήθηκαν κατά τη διάρκεια του πολέμου του Κοσσυφοπεδίου το 1998-1999. Η Κίνα υπήρξε επίσης παραδοσιακά ένας σημαντικός «φορέας» σε μια νοοτροπία εξωτερικής πολιτικής που δίνει έμφαση στην πολυπολικότητα. Η θέση της ως μόνιμου μέλους του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ είναι πιθανό να αποτελέσει πρόσθετο κίνητρο για τη Σερβία να αναπτύξει ισχυρούς δεσμούς με την Κίνα. Η γλώσσα στις πολιτικές και διπλωματικές επαφές είναι εντυπωσιακά θερμή, με πολλούς παράγοντες να μιλούν για μια «ατσάλινη σχέση» σε μια απροκάλυπτη αναφορά στη μεγαλύτερη κινεζική άμεση επένδυση στη χώρα, την κινεζική εξαγορά της χαλυβουργίας Zelezara Smederevo.

Ενώ η σερβική κυβέρνηση εξακολουθεί να δεσμεύεται για ένταξη στην ΕΕ, η αλληλεπίδραση με το Πεκίνο θεωρείται απαραίτητο εργαλείο για τη γεφύρωση του αναπτυξιακού χάσματος με την υπόλοιπη Νοτιοανατολική Ευρώπη [και την ΕΕ](#).^[77] Υπό αυτή την έννοια, η εντατική συνεργασία με την Κίνα θεωρείται ως ένας τρόπος παροχής απτών πόρων και εργαλείων για οικονομική ανάπτυξη και πολιτική πολυπολικότητα. Η ένταση των πολιτικών επαφών είναι εξαιρετικά

υψηλή. Επισήμως, η σχέση ορίζεται ως «συνολική στρατηγική εταιρική σχέση».[78] Συγκεκριμένα, υπάρχουν στενές διακομματικές επαφές μεταξύ του Κινεζικού Κομμουνιστικού Κόμματος και του κυβερνώντος Σερβικού Προοδευτικού Κόμματος του προέδρου Αλεξάντερ Βούτσιτς. Υπάρχουν αναφορές για ανταλλαγές με αντιπροσωπείες αξιωματούχων του κόμματος που ταξιδεύουν στο Πεκίνο.[79] Οι διαπροσωπικές επαφές αυξάνονται γρήγορα, καθώς η απελευθέρωση του καθεστώτος βίζα διευκόλυνε τα ταξίδια και τον τουρισμό. Ενώ το Πεκίνο αυξάνει αργά τις δραστηριότητές του σε σχέση με τα μέσα ενημέρωσης, δεν υπάρχει αξιοσημείωτη αύξηση της κάλυψης των μέσων ενημέρωσης που σχετίζονται με την Κίνα στη Σερβία.[80] Εκτός του ότι θεωρείται σημαντικός παράγοντας για τη γεφύρωση του αναπτυξιακού χάσματος με την ΕΕ, η Κίνα θεωρείται όλο και περισσότερο ως εταίρος σε περιόδους ανάγκης από τους πολιτικούς κύκλους του Βελιγραδίου. Ενώ η ΕΕ ανακοίνωσε άμεση βοήθεια ύψους έως και 15 εκατομμυρίων EUR για το σύστημα δημόσιας υγείας και 78 εκατομμύρια EUR για την οικονομική ανάκαμψη μετά την έξαρση της νόσου COVID-19, η Σερβία απογοητεύτηκε από την αρχική απαγόρευση εξαγωγών ιατρικού προστατευτικού εξοπλισμού από την ΕΕ, με τον πρόεδρο της Σερβίας να ισχυρίζεται στη συνέχεια ότι «η ευρωπαϊκή αλληλεγγύη είναι παραμύθι».[81] Η σερβική κυβέρνηση χαιρέτισε την κινεζική βοήθεια με πολύ περισσότερες τυμπανοκρουσίες από ό,τι επέδειξε σε σχέση με τη βοήθεια της ΕΕ, ευθυγραμμίζοντας περαιτέρω τον δημόσιο διάλογο με το ενδιαφέρον της για ενίσχυση των σχέσεων με την Κίνα.

Η συνεργασία στους τομείς της *ασφάλειας και της τεχνολογίας* έχει επίσης εντατικοποιηθεί, ιδίως από το 2017. Μια σειρά συναντήσεων υψηλού επιπέδου κατέληξε στην υπογραφή διμερούς σχεδίου συνεργασίας το 2018, το οποίο περιλαμβάνει συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της αμυντικής βιομηχανίας. Το Βελιγράδι έχει αγοράσει εννέα μη επανδρωμένα αεροσκάφη που θα χρησιμοποιηθούν για επιτήρηση και εναέρια αναγνώριση. Αυτά μπορούν να εξοπλιστούν με βόμβες και πυραύλους για να χτυπήσουν στόχους. Αυτό καθιστά τη Σερβία την πρώτη ευρωπαϊκή χώρα που αγοράζει τέτοιο εξοπλισμό από την Κίνα.[82] Η συνεργασία για την επιβολή του νόμου προχωρά επίσης, με πιο αξιοσημείωτο παράδειγμα τις κοινές αστυνομικές περιπολίες σε αρκετές πόλεις της Σερβίας, καθώς και την αγορά και εγκατάσταση τεχνολογίας επιτήρησης από την Huawei (γνωστή ως «Project Safe City»). Οι σερβικοί παρατηρητές προστασίας της ιδιωτικής ζωής και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών έχουν εκφράσει ανησυχίες σχετικά με αυτό που αντιλαμβάνονται ως σημαντική παραβίαση της ιδιωτικής ζωής και φοβούνται ότι θα ανοίξει τις πόρτες για πολιτική κατάχρηση από τη σερβική κυβέρνηση.

Συμπερασματικά, η Σερβία αποτελεί σαφώς εξαίρεση μεταξύ της WB6 όσον αφορά το υψηλό επίπεδο θεσμοθέτησης των διμερών σχέσεων της με το Πεκίνο, οι οποίες βρίσκονται σε σαφή και σταθερή ανοδική τάση εμβάθυνσης των δεσμών. Το Βελιγράδι βλέπει την Κίνα ως βασικό παγκόσμιο παράγοντα με σημαντικό πολιτικό βάρος και ως πηγή επενδύσεων και εμπορίου – ένα γεωπολιτικό «μεγάλο βάρος» για την εξισορρόπηση των σχέσεων με τη Δύση και τη Ρωσία. Το Πεκίνο θεωρείται επίσης σημαντικός συντελεστής στην οικονομική ανάπτυξη της Σερβίας μετά από χρόνια απομόνωσης και περιορισμένης ικανότητας να αξιοποιήσει τις διάφορες ευκαιρίες οικονομικής σύγκλισης με την υπόλοιπη Ευρώπη.

Η αυξημένη δέσμευση της Κίνας με τις έξι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων που δεν είναι μέλη της ΕΕ επηρεάζει την ικανότητα της ΕΕ να διαμορφώνει το πλαίσιο πολιτικής (δηλαδή, να διαμορφώνει παραμέτρους των επιλογών που μπορεί να κάνει μια άλλη χώρα) και τη συμπεριφορά (δηλαδή, να επηρεάζει συγκεκριμένες δράσεις ή επιλογές) των κυβερνήσεων στην περιοχή. Ταυτόχρονα, η οικονομική δέσμευση της Κίνας και της ΕΕ δεν χρειάζεται να αποτελεί ένα παιχνίδι μηδενικού αθροίσματος στο οποίο τα κέρδη από τη μία σημαίνουν απώλειες για την άλλη. Οι προσπάθειες των δύο μεγάλων δυνάμεων με στόχο την οικονομική ανάπτυξη και την περιφερειακή σταθερότητα μπορούν δυνητικά να αλληλοενισχυθούν. Ο σημαντικότερος στρατηγικός στόχος της Κίνας για την περιοχή της Δυτικής Τράπεζας, η κατασκευή της ταχείας διαδρομής ξηράς-θάλασσας, μπορεί να προσφέρει στην περιοχή έναν πιο κεντρικό ρόλο στα δίκτυα μεταφορών που συνδέουν την Κεντρική Ευρώπη με την Ασία και την Ανατολική Αφρική. Αυτό, με τη σειρά του, μπορεί να βοηθήσει την περιοχή να προσελκύσει περισσότερες άμεσες ξένες επενδύσεις, τόσο από κινεζικές όσο και από μη κινεζικές πηγές.

Το αν και σε ποιο βαθμό η συμμετοχή της Κίνας είναι πραγματικά συμβατή με τα συμφέροντα της ΕΕ εξαρτάται από τις συνθήκες υπό τις οποίες λαμβάνει χώρα αυτή η εμπλοκή. " παρούσα έκθεση Clingendael δείχνει ότι οι δραστηριότητες κινεζικών παραγόντων όσον αφορά τα Δυτικά Βαλκάνια είναι σε κάποιο βαθμό ασυμβίβαστες με το *κεκτημένο της ΕΕ* και τα πρότυπα της ΕΕ. Αυτό αφορά διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων συμβάσεων, των κρατικών ενισχύσεων, της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η Κίνα έχει σημασία όχι μόνο για τη συμπεριφορά των κυβερνήσεων των Δυτικών Βαλκανίων σε αυτούς τους τομείς, αλλά ο σχηματισμός δεσμών με την Κίνα αποδυναμώνει επίσης (κάπως) τη διαπραγματευτική θέση της ΕΕ, καθώς οι κυβερνήσεις στην περιοχή έχουν αυξημένες ευκαιρίες να στρέψουν την ΕΕ και την Κίνα η μία εναντίον της άλλης. Επιπλέον, ο σχηματισμός δεσμών με την Κίνα παρέχει στους πολιτικούς στα Δυτικά Βαλκάνια νέους δρόμους για καθιερωμένες πρακτικές διαφθοράς.

Μέχρι σήμερα, δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι οι πολιτικοί ηγέτες της ΕΕ και των κρατών μελών της ΕΕ ενδιαφέρονται να απεμπλακούν οικονομικά από την Κίνα. Επιπλέον, η Κίνα αναμένεται να συνεχίσει να ανταποκρίνεται στη ζήτηση για οικονομική ανάπτυξη στο πλαίσιο της ΠΤ6, ιδίως ως πάροχος ανάπτυξης υποδομών, και ιδίως εάν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ απέχουν από αυτό. Με άλλα λόγια, η Κίνα θα παραμείνει σημαντικός οικονομικός παράγοντας τόσο στα Δυτικά Βαλκάνια όσο και εντός της ΕΕ, με την οποία η ΕΕ θα πρέπει να συνεχίσει να συναλλάσσεται. Αυτό θέτει ένα δίλημμα για την ΕΕ. Για να φέρει πιο κοντά τα Δυτικά Βαλκάνια, η ΕΕ πρέπει να δείξει ότι είναι ικανή και πρόθυμη, σε σημαντικό βαθμό, να ανταποκριθεί στη ζήτηση για οικονομική ανάπτυξη. Ταυτόχρονα, η ΕΕ πρέπει να τηρήσει τα δικά της πρότυπα. Για την αντιμετώπιση αυτού του θεμελιώδους διλήμματος, η παρούσα έκθεση Clingendael διατυπώνει ορισμένες συστάσεις.

Συστάσεις πολιτικής για την Ευρωπαϊκή Ένωση:

Η ΕΕ θα πρέπει να αναγνωρίσει τα (οικονομικά) συμφέροντα της WB6 και να παράσχει εναλλακτικές λύσεις για τη συνεργασία με την Κίνα. Το επικείμενο σχέδιο οικονομικών επενδύσεων και ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα Δυτικά Βαλκάνια μπορεί να δημιουργήσει τη βάση για μια τέτοια προσέγγιση.

Ταυτόχρονα, η ΕΕ θα πρέπει να χρησιμοποιήσει μια αποτελεσματικότερη διαδικασία διεύρυνσης για να μετριάσει τις πιθανές αρνητικές επιπτώσεις της αυξημένης δέσμευσης Κίνας-Δυτικών Βαλκανίων. Η αναθεωρημένη μεθοδολογία διεύρυνσης, με την αυξημένη προσοχή της στην πολιτική καθοδήγηση, είναι πολλά υποσχόμενη από την άποψη αυτή. Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη της ΕΕ θα πρέπει να λάβουν σοβαρά υπόψη την εφαρμογή της αναθεωρημένης μεθοδολογίας προκειμένου να διασφαλίσουν την αποτελεσματικότητά της. Η ΕΕ καλά θα κάνει να εντείνει τις προσπάθειές της για να διασφαλίσει ότι, όταν υπάρχει κινεζική οικονομική δέσμευση, αυτή είναι σύμφωνη με τα πρότυπα, τους κανόνες και τις αξίες της ΕΕ, ιδίως όσον αφορά το θεματολόγιο χρηστής διακυβέρνησης της ΕΕ και τους κανόνες της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις. Θα μπορούσε να το πράξει χρησιμοποιώντας τους τεράστιους θεσμικούς, πολιτικούς και οικονομικούς δεσμούς της με την WB6 για να επικοινωνεί με σαφήνεια και συνέπεια όταν οι δεσμεύσεις με την Κίνα αντιβαίνουν στις υποχρεώσεις της WB6 βάσει των συμφωνιών σταθεροποίησης και σύνδεσης και ότι η αποδοχή διαφορετικών προτύπων από εκείνα της ΕΕ διαταράσσει έντονα την πορεία των χωρών της WB6 προς την ένταξη στην ΕΕ.

Η ελκυστικότητα της χρηματοδότησης της ΕΕ για την ανάπτυξη υποδομών επηρεάζεται αρνητικά από τους όρους που συνδέονται με αυτήν. Ενώ η ΕΕ δεν θα πρέπει να καταργήσει τους γραφειοκρατικούς κανόνες που εγγυώνται τη σκοπιμότητα, τη διαφάνεια και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα των έργων, θα μπορούσε να προσφέρει αυξημένη επιχειρησιακή υποστήριξη στην WB6 για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις που συνδέονται με τη χρηματοδότηση.

Δεδομένης της υψηλής επικράτησης των πρακτικών διαφθοράς στην ίδια την Κίνα (και παρά τη συνεχιζόμενη ώθηση κατά της διαφθοράς από την κινεζική κυβέρνηση), ο σχηματισμός δεσμών μεταξύ της Κίνας και των Δυτικών Βαλκανίων θα συνεχίσει να προσφέρει στις κατεστημένες κυβερνήσεις στην περιοχή ευκαιρίες να διατηρήσουν τοπικά καθιερωμένες πρακτικές διαφθοράς. Οι ευάλωτοι θεσμοί, με το δικαστικό σώμα να είναι το πρωταρχικό παράδειγμα, είναι ζωτικής σημασίας για τις ικανότητες των κυβερνήσεων να επωφελούνται από συμβάσεις που δεν αποκαλύπτονται στο κοινό, όπως συμβαίνει συχνά με τις κινεζικές συμβάσεις. Ενώ η ΕΕ προσφέρει ένα πλαίσιο και χρηματοδότηση για το κράτος δικαίου, η καταπολέμηση της διαφθοράς βρίσκεται μόνο σποραδικά στην ατζέντα του πολιτικού διαλόγου υψηλού επιπέδου, ασκώντας μικρή πίεση στα κυβερνώντα κόμματα. Η ενίσχυση του διαλόγου σχετικά με τη διαφθορά (υψηλού επιπέδου) και η σαφής καταδίκη των πρακτικών διαφθοράς σε γραπτά έγγραφα, όπως τα ανεπίσημα έγγραφα της ΕΕ για το κεφάλαιο 23 και η ετήσια δέσμη μέτρων για τη διεύρυνση, θα παραμείνουν καίριας σημασίας εν προκειμένω.

Παραμένει ζωτικής σημασίας για την ΕΕ να γνωστοποιεί με σαφήνεια τα οφέλη των προτύπων που επιδιώκει να διαδώσει στα Δυτικά Βαλκάνια, τόσο στις κυβερνήσεις όσο και στους πολίτες. Ιδίως σε εκείνους τους τομείς όπου τα εναλλακτικά πρότυπα δεν είναι συμβατά με τον στόχο προσχώρησης στην ΕΕ της WB6, όπως η προστασία του περιβάλλοντος ή η προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων, η ΕΕ θα πρέπει να εντείνει την επικοινωνία της.

Οι πρωτοβουλίες εντός της ΕΕ που αποσκοπούν στην πρόληψη ή την αποθάρρυνση των κινεζικών εξαγορών που έχουν αρνητικές μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στη στρατηγική αυτονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να ευθυγραμμίζονται με το γεγονός ότι οι τρίτες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων προετοιμάζονται για την ένταξή τους στην ΕΕ. Η ΕΕ θα πρέπει να εξαρτά την πρόοδο της διαδικασίας προσχώρησης από έναν μηχανισμό τέτοιας ευθυγράμμισης που θα συγκλίνει τα μακροπρόθεσμα στρατηγικά συμφέροντα τόσο της ΕΕ όσο και των επιμέρους χωρών της Παγκόσμιας Τράπεζας με τρόπους που είναι πολιτικά εφικτοί και αποδεκτοί σήμερα για τις χώρες αυτές (πριν από την ένταξή τους) και μακροπρόθεσμα (μόλις γίνουν μέλη) για την ΕΕ στο σύνολό της.

Οι κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις λειτουργούν μόνο εάν εφαρμόζονται με συνέπεια. Ως εκ τούτου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να παρακολουθεί πότε συμφωνίες μεταξύ κρατών παρακάμπτουν τη νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων μέσω διαδικασιών *lex specialis* και θα πρέπει να καταδικάζει σαφώς τέτοιες περιπτώσεις, καθώς και να παρακολουθεί την πολιτική καταδίκη της με δράση.

Συστάσεις πολιτικής για τις Κάτω Χώρες:

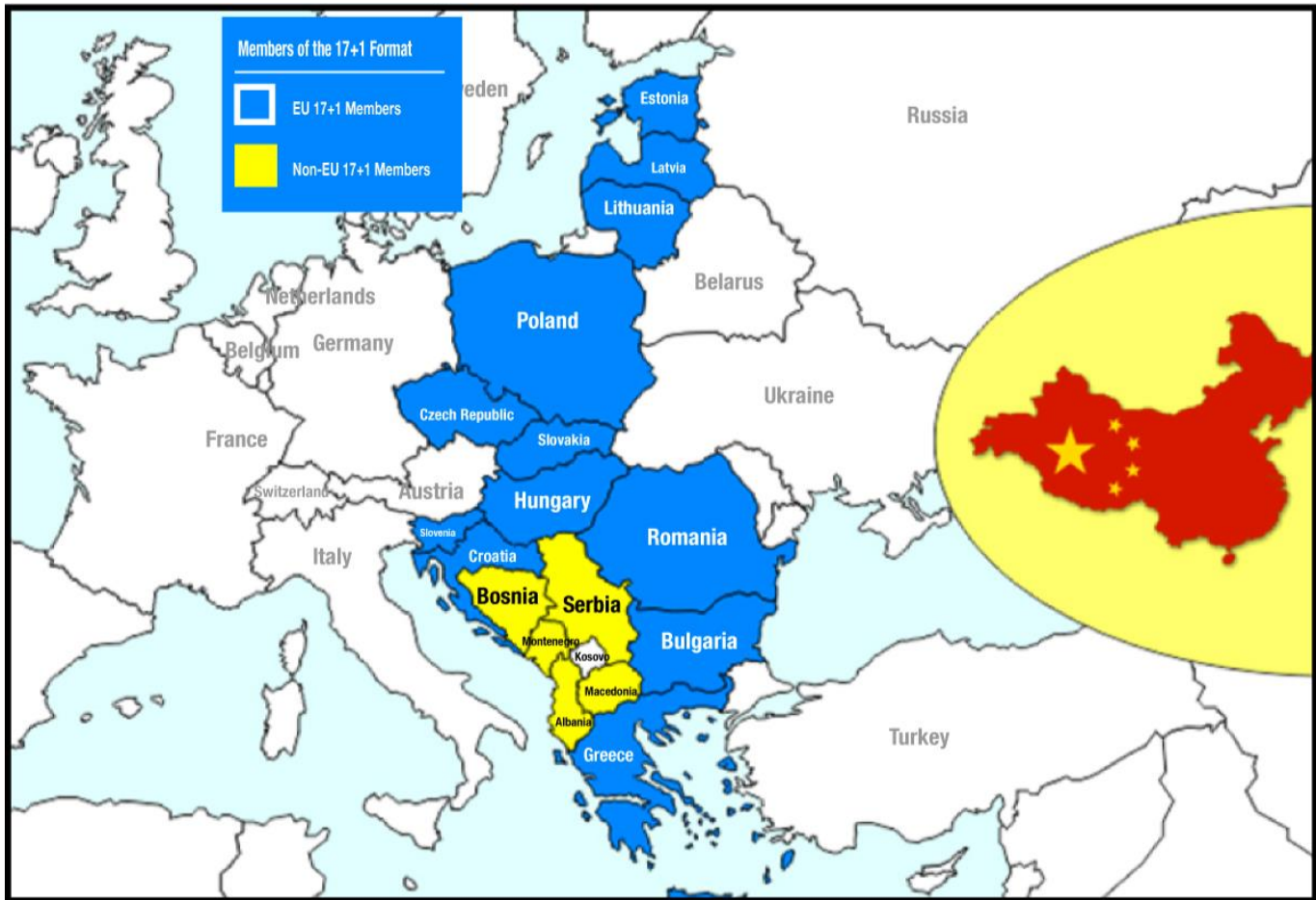
Με το έγγραφο πολιτικής για την Κίνα του 2019, [\[163\]](#) η ολλανδική κυβέρνηση έκανε ένα σημαντικό βήμα προς τη θέσπιση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής για την Κίνα. Οι Κάτω Χώρες θα πρέπει να συνεχίσουν να αναπτύσσουν όλες τις πτυχές μιας τέτοιας στρατηγικής, συμπεριλαμβανομένης της προσέγγισής τους όσον αφορά τις συζητήσεις εντός της ΕΕ σχετικά με τις σχέσεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Κίνας όσον αφορά την ΠΤ6.

Εντός της ΕΕ, οι Κάτω Χώρες είναι ένα από τα κράτη μέλη της ΕΕ που προωθούν πιο ενεργά το κράτος δικαίου και τα πρότυπα χρηστής διακυβέρνησης. Ταυτόχρονα, ο αυξημένος σχηματισμός σύνδεσης μεταξύ της Κίνας και της WB6 επηρεάζει άμεσα αυτά τα πρότυπα. Δεδομένης της πορείας προς την ένταξη στην ΕΕ στην οποία βρίσκεται η WB6, η προώθηση των προτύπων της ΕΕ είναι εξίσου σημαντική τόσο στην WB6 όσο και εντός της ΕΕ. Ως εκ τούτου, οι Κάτω Χώρες θα μπορούσαν να επιταχύνουν την πολιτική τους προτεραιότητα όσον αφορά τον φάκελο της διεύρυνσης της ΕΕ και βρίσκονται σε καλή θέση για να δώσουν το «παράδειγμα» όσον αφορά το κράτος δικαίου, την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και άλλα ζητήματα.

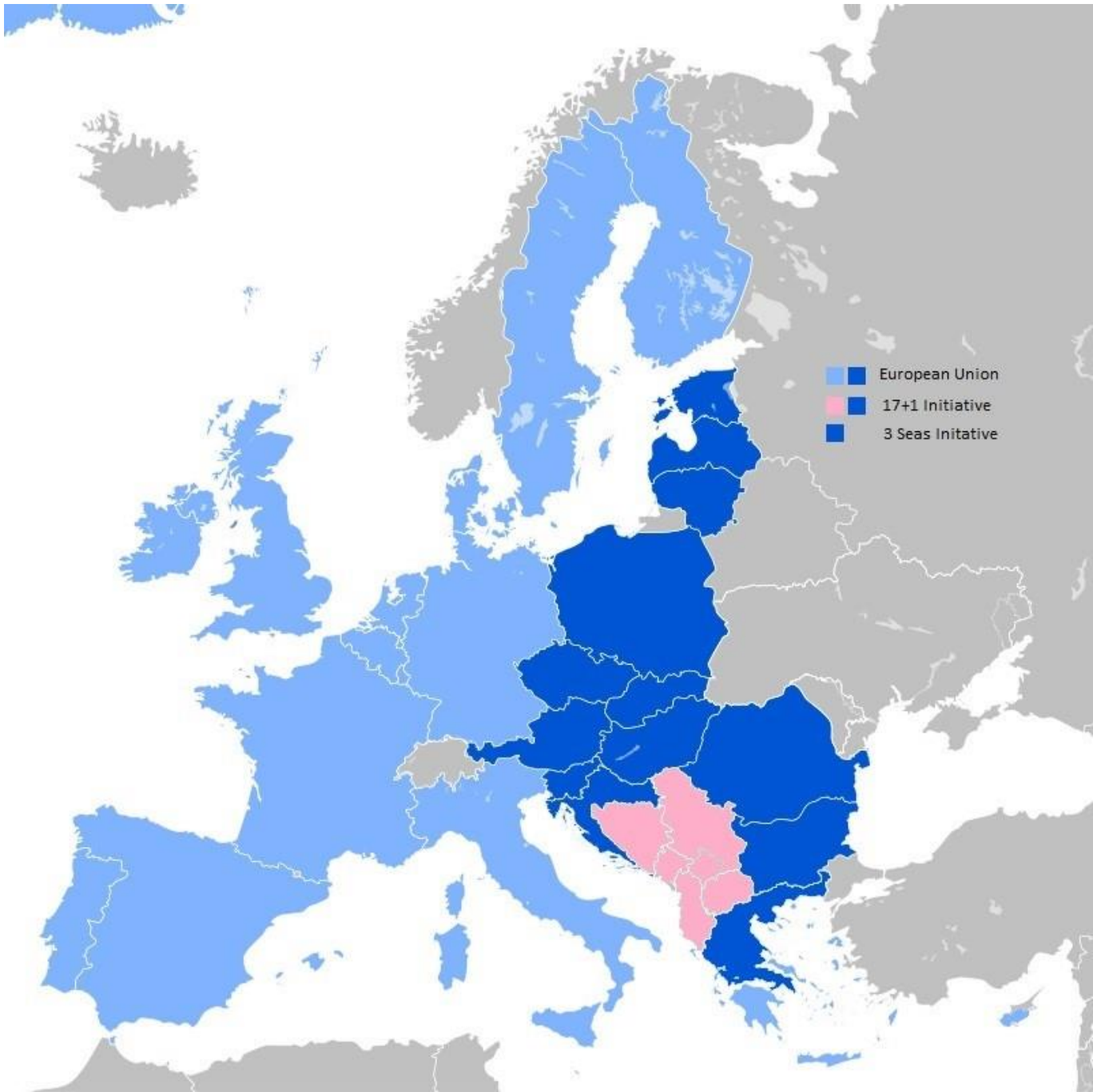
Πηγή: <https://www.clingendael.org/pub/2020/china-and-the-eu-in-the-western-balkans/4-conclusions-and-recommendations/>

Πηγή: <https://mondointernazionale.org/en/focus-allegati/the-growing-sino-serbian-military-partnership-and-its-implications-on-western-balkans-peace-and-security>

THE 17+1 INITIATIVE

Πηγή: <https://eu-cnc.org/business/the-17-1-initiative>

Πηγή: <https://warsawinstitute.review/news-en/central-eastern-europe-as-a-key-on-the-international-chessboard/>

China's New Silk Road

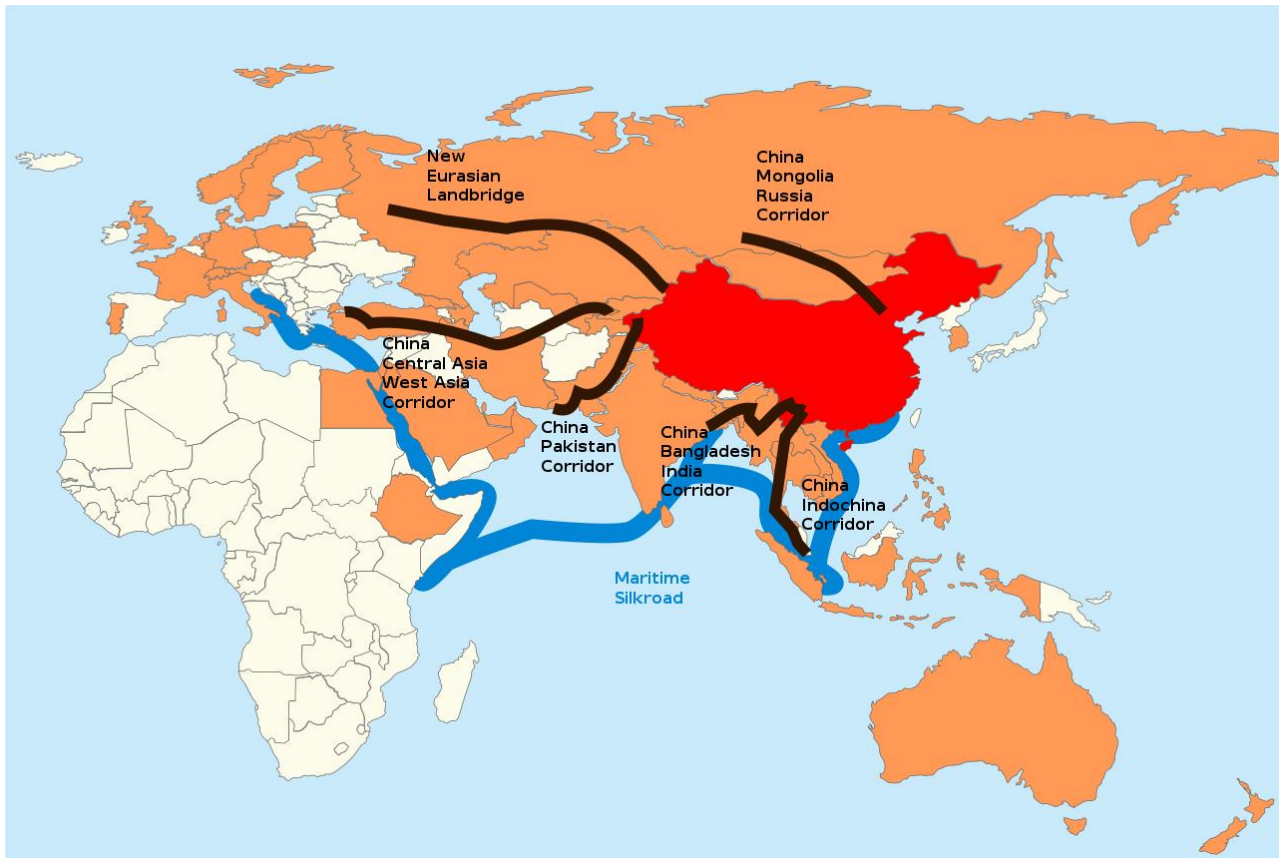
Source: Chinese government

BBC

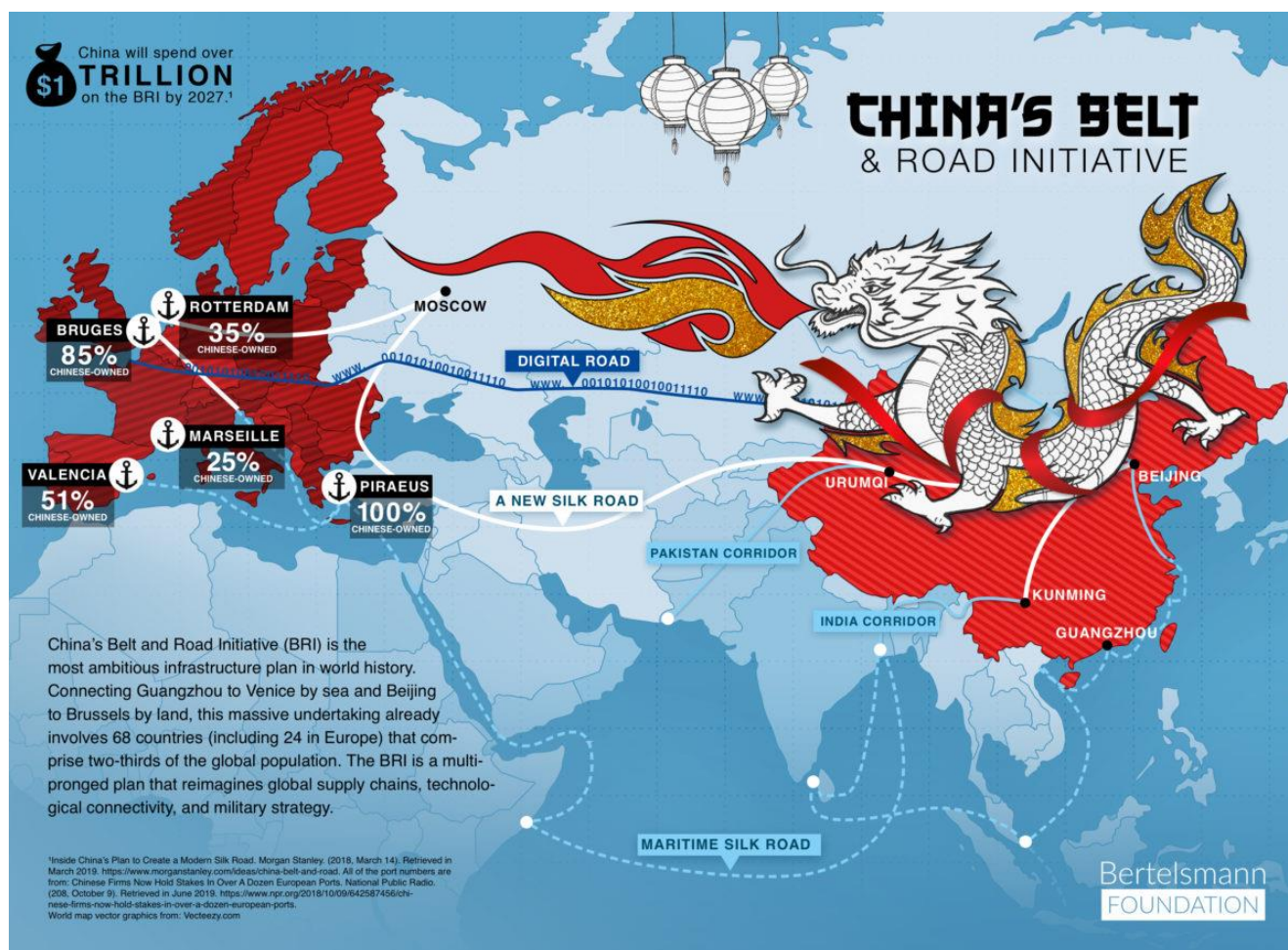
CHINA'S NEW SILK ROAD

Πηγή: <https://warsawinstitute.review/news-en/central-eastern-europe-as-a-key-on-the-international-chessboard/>

China in Red, the members of the [Asian Infrastructure Investment Bank](https://www.asiabank.org/) in orange. The proposed corridors (<https://www.merics.org/en/merics-analysis/infographicchina-mapping/china-mapping/> and http://www.cbbc.org/cbbc/media/cbbc_media/One-Belt-One-Road-main-body.pdf) in black (Land Silk Road), and blue (Maritime Silk Road).

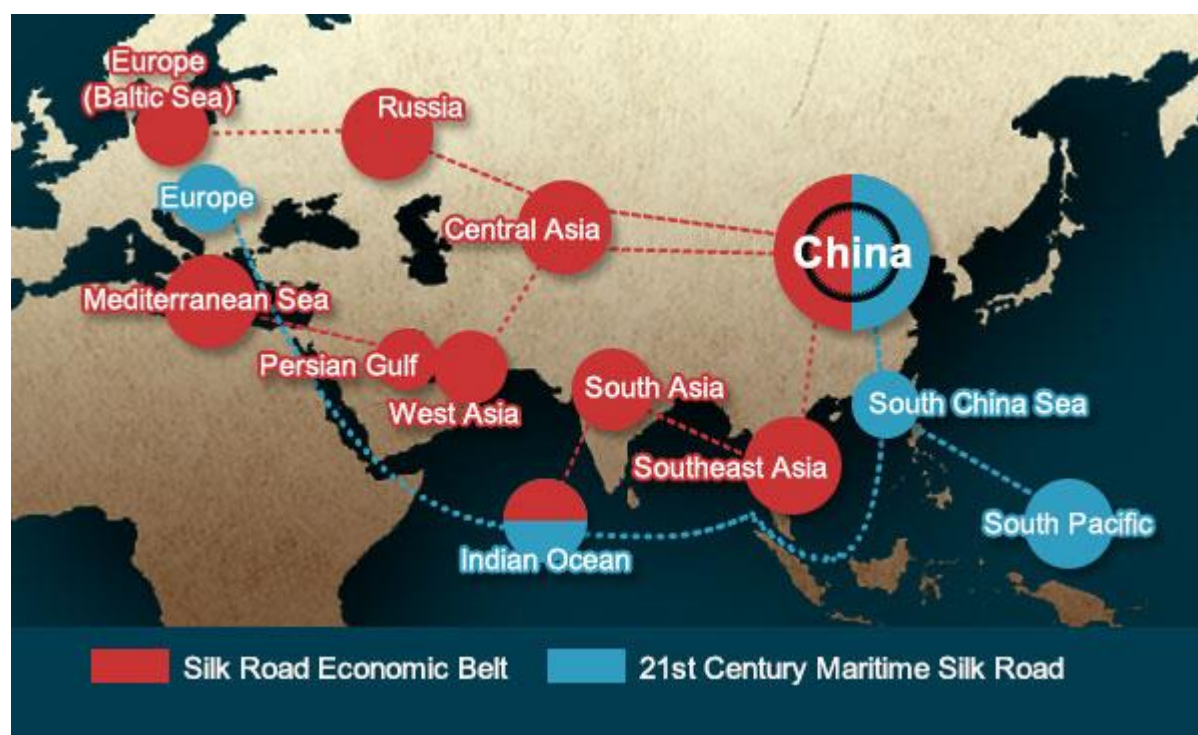

<https://www.bfna.org/politics-society/chinas-belt-and-road-initiative-14gfwj2z13/>

Το China's Belt and Road Initiative (BRI) είναι το πιο φιλόδοξο σχέδιο υποδομής στην παγκόσμια ιστορία. Συνδέοντας το Guangzhou με τη Βενετία μέσω θαλάσσης και το Πεκίνο με τις Βρυξέλλες μέσω ξηράς, αυτό το τεράστιο εγχείρημα περιλαμβάνει ήδη 68 χώρες (συμπεριλαμβανομένων 24 στην Ευρώπη) που αποτελούν τα δύο τρίτα του παγκόσμιου πληθυσμού. Το BRI είναι ένα πολύπλευρο σχέδιο που επαναπροσδιορίζει τις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού, την τεχνολογική συνδεσιμότητα και τη στρατιωτική στρατηγική.

<https://www.globaltimes.cn/special-coverage/Belt%20and%20Road%20Initiative%20News%20Desk.html>

Το μεσημέρι της 23ης Σεπτεμβρίου 2023, ο Πρόεδρος Xi Jinping και η σύζυγός του Peng Liyuan πραγματοποίησαν ένα συμπόσιο στο ξενοδοχείο Xizi στο Hangzhou της επαρχίας Zhejiang για να καλωσορίσουν διεθνείς αξιωματούχους που

ήρθαν στην Κίνα για να παραστούν στην τελετή έναρξης των 19ων Ασιατικών Αγώνων στο Hangzhou.

Στον φθινοπωρινό κήπο το νερό λάμπει και ο όσμανθος μυρίζει. Ο Χι Jinqing και ο Peng Liyuan καλωσόρισαν θερμά τους εκλεκτούς καλεσμένους,

Στην αίθουσα δεξιώσεων, ο ουρανός είναι μακρύς και γαλάζιος, ποιητικός και γραφικός, τα βουνά και τα ποτάμια σκαρφαλώνουν και η γοητεία είναι μελωδική.

Ο Σι Τζινπίνγκ εκφώνησε ομιλία, εκφράζοντας θερμό καλωσόρισμα στους διεθνείς αξιωματούχους που ήρθαν στην Κίνα για να παραστούν στην τελετή έναρξης των 19ων Ασιατικών Αγώνων στη Χανγκζού εκ μέρους της κινεζικής κυβέρνησης και του λαού.

Ο Χι Jinqing επεσήμανε ότι σήμερα είναι η φθινοπωρινή ισημερία στο κινεζικό σεληνιακό ημερολόγιο. Την ημέρα αυτή, που σημαίνει συγκομιδή και επανένωση, η φλόγα των Ασιατικών Αγώνων θα ανάψει ξανά στην Κίνα. Είμαστε πρόθυμοι να συνεργαστούμε με το Ολυμπιακό Συμβούλιο της Ασίας και αντιπροσωπεΐες από διάφορες χώρες και περιοχές για να παρουσιάσουμε στον κόσμο ένα αθλητικό γεγονός με “κινεζικά χαρακτηριστικά, ασιατικό στυλ και ενθουσιασμό” και να κάνουμε νέες συνεισφορές στην ανάπτυξη της Ασιατικής και της διεθνούς Ολυμπιακής κινήσεις.

Ο Σι Τζινπίνγκ τόνισε ότι οι Ασιατικοί Αγώνες φέρουν την όμορφη λαχτάρα του ασιατικού λαού για ειρήνη, ενότητα και ανεκτικότητα. Τις τελευταίες δεκαετίες, η περιοχή της Ασίας γενικά διατήρησε τη σταθερότητα και η οικονομία της συνέχισε να αναπτύσσεται με ταχείς ρυθμούς, δημιουργώντας το ασιατικό θαύμα του «μοναδικού όμορφου σκηνικού εδώ». Ως κοινότητα με κοινό μέλλον όπου τα βουνά και οι θάλασσες συνδέονται και οι άνθρωποι συνδέονται στενά μεταξύ τους, πρέπει να χρησιμοποιήσουμε τον αθλητισμό για να προωθήσουμε την ειρήνη, να τηρήσουμε την καλή θέληση και το αμοιβαίο όφελος με τους γείτονες, να αντισταθούμε στη νοοτροπία του Ψυχρού Πολέμου και στην αντιπαράθεση στρατοπέδων και **να οικοδομήσουμε την Ασία ως μια σταθερή άγκυρα για την παγκόσμια ειρήνη**. Πρέπει να χρησιμοποιήσουμε τον αθλητισμό για να προωθήσουμε την ενότητα, να αδράξουμε ιστορικές ευκαιρίες, να συνεργαστούμε για να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις, να εφαρμόσουμε το σύνθημα της ΟΟΑ «Πάντα προχωράμε» και να κάνουμε τον δρόμο της Ασίας προς την κοινή ανάπτυξη, το άνοιγμα και την ολοκλήρωση όλο και ευρύτερη. Θα πρέπει να χρησιμοποιήσουμε τον αθλητισμό για να προωθήσουμε την ανεκτικότητα, να ενισχύσουμε την εμπιστοσύνη του πολιτισμού, να επιμείνουμε στις ανταλλαγές και την αμοιβαία μάθηση και να συνεχίσουμε να γράφουμε νέες δόξες για τον ασιατικό πολιτισμό.

